

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ORTAÖĞRETİM KADEMESİNDE KAYNAŞTIRMA/BÜTÜNLEŞTİRME YOLUYLA EĞİTİM UYGULAMALARI

SOSYAL KABULÜ VE OLUMLU SINIF İKLİMİNİ SAĞLAMA

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ORTAÖĞRETİM KADEMESİNDE KAYNAŞTIRMA/BÜTÜNLEŞTİRME YOLUYLA EĞİTİM UYGULAMALARI

SOSYAL KABULÜ VE OLUMLU SINIF İKLİMİNİ SAĞLAMA

ORTAÖĞRETİM KADEMESİNDE KAYNAŞTIRMA/BÜTÜNLEŞTİRME YOLUYLA EĞİTİM UYGULAMALARI SOSYAL KABULÜ VE OLUMLU SINIF İKLİMİNİ SAĞLAMA ÖĞRETMEN REHBER KİTABI

GENEL YAYIN
YÖNETMENİ

Halil İbrahim TOPÇU
Doç. Dr. Mustafa OTRAR

YAYIN
KOORDİNATÖRÜ

Ömer SARICA
Gökçağrı GÜREL

PROJE
KOORDİNATÖRÜ

Doç. Dr. Ufuk ÖZKUBAT

EDİTÖR

Doç. Dr. Alparslan KARABULUT
Doç. Dr. Mahmut ÇİTİL

HAZIRLAYANLAR

Esra DÖNMEZ

Merve LAÇİN

Seda BARUT

Gülhan ERSOY

Yasemin KAYGAS

Aysel KOÇ

Kamil TOPÇU

DİL UZMANI

Taner ÇETİN

DİZGİ ve GRAFİK TASARIM

Bülent DURSUN

İsa GÜMÜŞSOY

ISBN

978-975-11-7683-7

Millî Eğitim Bakanlığı
Atatürk Bulvarı No: 98 Bakanlıklar / ANKARA
Tel: +90 312 4132680
+90 312 4132681
+90 312 4131838
www.meb.gov.tr

unicef | her çocuk için

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu - UNICEF
Turan Güneş Bulvarı No.106 Kat: 7 06550
Çankaya / ANKARA
Tel: +90 312 545 10 00
www.unicef.org.tr
@UNICEF Türkiye Temsilciliği 2024
Her hakkı saklıdır. Bu yayında yer alan ifadeler
UNICEF'in resmi görüşlerini temsil etmez.

Bu yayın Millî Eğitim Bakanlığı
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü ve
Özel Eğitim ve Rehberlik
Hizmetleri Genel Müdürlüğü
tarafından hazırlanmıştır.

Gerçekleştirilen çalışmalara
UNICEF Türkiye Temsilciliği
katkıda bulunmuştur.

SUNUŞ

Öğrencilerin akademik ve sosyal açıdan kendilerini geliştirmelerinde eğitim aldıkları okul ve sınıf ortamının önemli bir etkisi bulunmaktadır. Oluşturulacak olumlu öğrenme ortamlarının bireyin benlik saygısı, öz güveni, mutluluğu ve aidiyet hissi üzerinde önemli bir etkisi vardır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, her bireyi kendi özellikleri ile toplumun bir parçası ve zenginliği olarak kabul edip eğitim öğretim faaliyetlerinin kişiselleştirilmesine ve daha nitelikli hâle getirilmesine vurgu yapmaktadır. Sosyal ve duygusal becerilere sahip bireylerin aynı öğrenme ortamlarında bulunmaları, olumlu öğrenme ortamlarının oluşmasına katkı sağlamakta; sınıf ve okul iklimini pozitif yönde etkilemektedir.

Sosyal kabul, bireyin diğerleri tarafından hoş karşılanması ve gruba dâhil edilmesi anlamına gelir. Öğrencilerin akademik olarak desteklenmesinin yanı sıra sosyal kabulünün sağlanması, kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının amaçları arasında yer alır. Bu uygulamalar, özel gereksinimli bireyler dâhil olmak üzere tüm öğrencilerin eğitim hayatının her alanına etkin katılımını hedefler. Öğretmenler, sosyal kabulü etkileyen faktörlerin farkında olmalı, özel gereksinimli öğrencilerin akranlarıyla etkileşimini artıracak önlemler almalıdır.

Bakanlığımız ve UNICEF iş birliği ile özel eğitim akademisyenleri tarafından, özel gereksinimli öğrencilerin sosyal kabulünü ve olumlu öğrenme ortamını sağlamayı amaçlayan ve öğretmenlerimiz için bir rehber niteliği taşıyan “Sosyal Kabulü ve Olumlu Sınıf İklimini Sağlama” kitabı hazırlanmıştır.

Değerli Öğretmenlerimiz,

“Sosyal Kabulü ve Olumlu Sınıf İklimini Sağlama” kitabından yararlanarak olumlu bir sınıf iklimi yaratmak için kendini tanıma ve kabul, ait olma duygusu, benlik saygısı, kendini ifade etme, sosyal uyumlanma, duygusal farkındalık ve empati, farklılıklara saygı, temel insan hakları ve sorumluluklar, sosyal destek, kişiler arası ilişkiler, problem çözme, etkili iletişim ve toplumsal sorumluluk alanlarında etkinlikler yapabilirsiniz. Bu çalışmadaki her bilgiyi ve etkinliği derslerinizde ve öğrenme ortamınızda kullanmanızı bekliyoruz. Ülkemizin, milletimizin ve geleceğimizin teminatı olan gençlerimiz; sizlerin değerli çalışmalarıyla hedeflerine doğru emin adımlarla ilerleyecektir. Öğrencilerimizin sosyal kabul gereksinimlerini karşılayabilmek amacıyla hazırlanan bu çalışmanın siz değerli öğretmenlerimize faydalı olması dileğiyle...

Yusuf TEKİN

Millî Eğitim Bakanı

ÖN SÖZ

Her birey kendine ait özelliklerle toplumda yer almakta ve toplumdaki çeşitliliği oluşturmaktadır. Toplumun bir parçası olan okullar, bireysel farklılıkların hissedildiği ve ayırt edildiği yerlerden biridir. Bu bağlamda okulların; farklılıklara saygı duyma ve her öğrenciyi bireysel farklılıklarıyla kabul etme görevi öne çıkmaktadır.

21. yüzyılda okullar, gelişimsel ve öğrenme özellikleri yönüyle birbirinden farklılık gösteren tüm öğrencileri kapsayan eğitim kurumları olma niteliğindedir. Özel gereksinimli bireylerin akranlarıyla eğitim aldığı kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının amaçları arasında, öğrencilerin akademik olarak desteklenmesinin yanı sıra sosyal kabulünün sağlanması da yer almaktadır.

Sosyal kabul, bireyin diğerleri tarafından hoş karşılanması ve gruba dahil edilmesi anlamına gelmektedir. Aynı zamanda, bireyin benlik saygısı, özgüveni, mutluluğu ve aidiyet hissi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarında sosyal kabul, özel gereksinimli bireyler dahil olmak üzere tüm öğrencilerin eğitim hayatının her alanına etkin katılımı ve etkinliklerde anlamlı bir şekilde yer alabilmeleri için gerekli koşulların sağlanmasıyla mümkündür. Bu koşulların sağlanması için öğretmenlerden, sosyal kabulü etkileyen etmenleri tanıması ve bu durumları gözetenek özel gereksinimli öğrencilerin akranlarıyla etkileşimini artıracak önlemler alması beklenmektedir.

Öğretmenlerin bu süreçteki rolü son derece kritiktir. Sınıflarda olumlu bir iklim oluşturmak, her öğrencinin kendini değerli ve kabul edilmiş hissetmesi için temel bir gerekliliktir. Öğretmenlerin, öğrenciler arasında empatiyi ve anlayışı teşvik etmek, farklılıklara saygı duymayı öğretmek ve sosyal destek mekanizmalarını oluşturmak gibi önemli görevleri bulunmaktadır.

Bu içeriğin, öğretmenlerin sınıflarda olumlu bir sınıf iklimi oluşturmada yol gösterici olacağını umuyoruz. Siz öğretmenlerin, özel gereksinimli öğrencilerinizin sosyal kabulünü sağlama sorumluluğunuza inanıyor ve bu süreçteki rolünüz için sizlere teşekkür ediyoruz. Unutmayın ki her öğrencinin potansiyelini ortaya çıkarmak, onların kendilerini ifade edebilecekleri, yeteneklerini sergileyebilecekleri ve kendilerini değerli hissedebilecekleri bir ortam yaratmakla mümkündür. Bu yolda atacağınız her adım, sadece bireysel başarıları değil, aynı zamanda toplumun geleceğini de şekillendirecektir. Sizler, öğrencilerinize ilham kaynağı olacak, onların hayatlarına dokunacak ve onları geleceğe hazırlayacak olan rehberlersiniz. Eğitimin gücüyle, daha kapsayıcı, adil ve umut dolu bir gelecek inşa edeceğinize olan inancımız sonsuzdur.

Sizlerin, öğrencilerinizin gözlerindeki parıltıya ve kalplerindeki cesarete şahit olmanız dileğiyle, her birinize teşekkür ediyor ve başarılar diliyoruz. Öğrencilerinizin sosyal kabulünü ve bireysel gelişimlerini desteklemek adına gösterdiğiniz çaba ve adanmışlık, geleceğin şekillenmesinde en büyük etken olacaktır. Birlikte, daha iyi bir dünya için çalışmaya devam edeceğiz.

Doç. Dr. Ufuk ÖZKUBAT

Koordinatör Akademisyen

SUNUŞ	3
ÖN SÖZ	4
Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitimde Sosyal Kabul.....	8
Sosyal Kabul.....	10
Sosyal Kabulün Amaçları	11
Ait Olma Duygusu	11
Sosyal Destek	11
Kendini Tanıma ve Kabul	12
Farklılıklara Saygı	12
Benlik Saygısı	12
Kişiler Arası İlişkiler	12
Sosyal Uyumlanma	12
Etkili İletişim	13
Kendini İfade Edebilme	13
Duygusal Farkındalık ve Empati	13
Temel İnsan Hakları ve Sorumluluklar	13
Problem Çözme Becerisi.....	14
Toplumsal Sorumluluk	14
Sosyal Kabulü Etkileyen Faktörler.....	14
Özel Gereksteinimli Öğrencinin Özellikleri.....	15
Özel Gereksteinimli Biireyin Fiziksel Farklılıkları	15
Özel Gereksteinimli Biireyin Akademik Başarısı.....	15
Özel Gereksteinimli Biireyin Davranışları	15
Özel Gereksteinimli Biireyin Sosyal Becerileri	16
Özel Gereksteinimli Öğrenciye Yönelik Tutumlar.....	16
Öğretmen Tutumları.....	16
Akran Tutumları	17
Olumlu Sınıf İklimi ve Olumlu Davranışsal Destek	18
Etkili Sınıf Yönetimi Stratejileri	19
Ders Öncesi Yapılması Gereken Düzenlemeler	19
Ders Başlangıcında Yapılması Gereken Düzenlemeler.....	21
Ders Sırasında Yapılması Gereken Düzenlemeler	22
Ders Sonrasında Yapılması Gereken Düzenlemeler	24
Olumlu Sınıf İklimi Oluşturmak İçin Öğretmenlere Öneriler	25
Sosyal Kabul ve Sınıf Etkileşimi Değerlendirme Süreci	27
Sosyal Kabul ve Sınıf Etkileşimi Değerlendirme Yöntemleri	27
Sosyal Kabul ve Sınıf Etkileşimi Değerlendirme Sonuçlarının Kullanımı	28
Sosyal Kabul ve Sınıf Etkileşimi Değerlendirmenin Önemi	29
Sosyal Kabul Etkinlikleri	30
Ait Olma Duygusu	30
Biz Bir Ekibiz Etkinliği.....	30
Geldim Gruptayım Etkinliği	32
Sosyal Destek	34
Destek Haritam Etkinliği.....	34
Destek Ağım Etkinliği	36
Arkadaşımı Anlatıyorum Etkinliği	38
Kendini Tanıma ve Kabul.....	40
Biz Kimiz Etkinliği.....	40
Ben Beni Tanıyorum Etkinliği.....	42
Farklılıklara Saygı	44
Benzerlik ve Farklılıklar Etkinliği	44
Normal Nedir Etkinliği	46

Ben Farklı Olsaydım Etkinliği	48
Saygı Çemberi Etkinliği	50
Şarkını Söyle Etkinliği	52
Fransız Kalma Etkinliği	54
Farklı da Olsa Öğreniyorum Etkinliği	56
Benlik Saygısı	58
Benden Bana Saygı Etkinliği	58
Değerli Ben Etkinliği	60
Kişiler Arası İlişkiler	62
Sosyal Kabul Etkinliği	62
Soracaklarım Var Etkinliği	64
Ben ve Diğerleri Etkinliği	66
Sosyal Uyumlama	68
Uyum Planım Etkinliği	68
Kurallı Kuralsız Etkinliği	70
Kapsayıcı Kuralları Etkinliği	72
Etkili İletişim	74
Etkili İletişim Etkinliği	74
Göster Anlat Etkinliği	76
Dinle Anla Anlat Etkinliği	78
Konuşmadan Yap Etkinliği	80
İletişim Ağı Etkinliği	82
Jest ve Mimikler Konuşsun Etkinliği	84
Gör Beni Etkinliği	86
Konuş Benimle Etkinliği	88
Kademeli İletişim Etkinliği	90
Çiz Çizebilirsen Etkinliği	92
Anlat Bakalım Etkinliği	94
Benim de Anlatacaklarım Var Etkinliği	95
Kendini İfade Edebilme	97
Maskeli Balo Etkinliği	97
Girişimde Bulunuyorum Etkinliği	100
Duygusal Farkındalık ve Empati	102
Duygular Anlatsın Etkinliği	102
Empati Yolculuğu Etkinliği	104
Okuyabilirsen Etkinliği	106
Hepsini Yap Etkinliği	108
Yerini Değiştir Etkinliği	110
Duygu Kartları Etkinliği	112
Temel İnsan Hakları ve Sorumluluklar	114
Haklar ve Sorumluluklar Etkinliği	114
Bu Benim Hakkım Etkinliği	116
Problem Çözme Becerisi	118
Problemi Nasıl Çözerim Etkinliği	118
Köprü Etkinliği	120
Toplumsal Sorumluluk	122
Toplumsal Sorumluluk Macerası Etkinliği	122
Olumlu Sınıf İklimi Etkinlikleri	124
Zaman Çizelgesi Etkinliği	124
İnsandan Nesne Etkinliği	126
İnsan Bingosu Etkinliği	128
Kaynakça	130

Sosyal Kabul Etkinlikleri

Ait Olma Duygusu

Biz Bir Ekibiz
Geldim, Gruptayım

Sosyal Destek

Destek Haritam
Destek Ağm
Arkadaşımı Anlatıyorum

Kendini Tanıma ve Kabul

Biz Kimiz?
Ben Beni Tanıyorum

Farklılıklara Saygı

Benzerlik ve Farklılıklar
Normal Nedir?
Ben Farklı Olsaydım
Saygı Çemberi
Şarkını Söyle
Fransız Kalma
Farklı da Olsa Öğreniyorum

Benlik Saygısı

Benden Bana Saygı
Değerli Ben

Kişilerarası İlişkiler

Sosyal Kabul
Soracaklarım Var
Ben ve Diğerleri

Sosyal Uyumlanma

Uyum Planım
Kurallı Kuralsız
Kapsayıcı Kurallar

Etkili İletişim

Etkili İletişim
Göster Anlat

Dinle, Anla, Anlat
Konuşmadan Yap
İletişim Ağı
Jest ve Mimikler Konuşsun
Gör Beni
Konuş Benimle
Kademeli İletişim
Çiz Çizebilirsen
Anlat Bakalım
Benim de Anlatacağlarım Var

Kendini İfade Edebilme

Maskeli Balo
Girişimde Bulunuyorum

Duygusal Farkındalık ve Empati

Duygular Anlatsın
Empati Yolculuğu
Oku Okuyabilirsen
Hepsini Yap
Yerini Değiştir
Duygu Kartları

Temel İnsan Hakları ve Sorumluluklar

Haklar ve Sorumluluklar
Bu Benim Hakkım

Problem Çözme Becerisi

Problemi Nasıl Çözerim
Köprü

Toplumsal Sorumluluk

Toplumsal Sorumluluk Macerası

Olumlu Sınıf İklimi Etkinlikleri

Zaman Çizelgesi
İnsandan Nesne
İnsan Bingosu

Kaynaştırma / Bütünleştirme Yoluyla Eğitimde Sosyal Kabul

Etkili kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları, özel gereksinimli bireylerin, gelişimi olağan seyir izleyen akranlarıyla birlikte eğitim alacakları bir ortamda duygusal, davranışsal, fiziksel, akademik ve sosyal yönlerden kabulünü hedeflemektedir.

Etkili kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları özel gereksinimli bireyin tüm yönlerinden kabulünü hedeflemektedir.

Sosyal

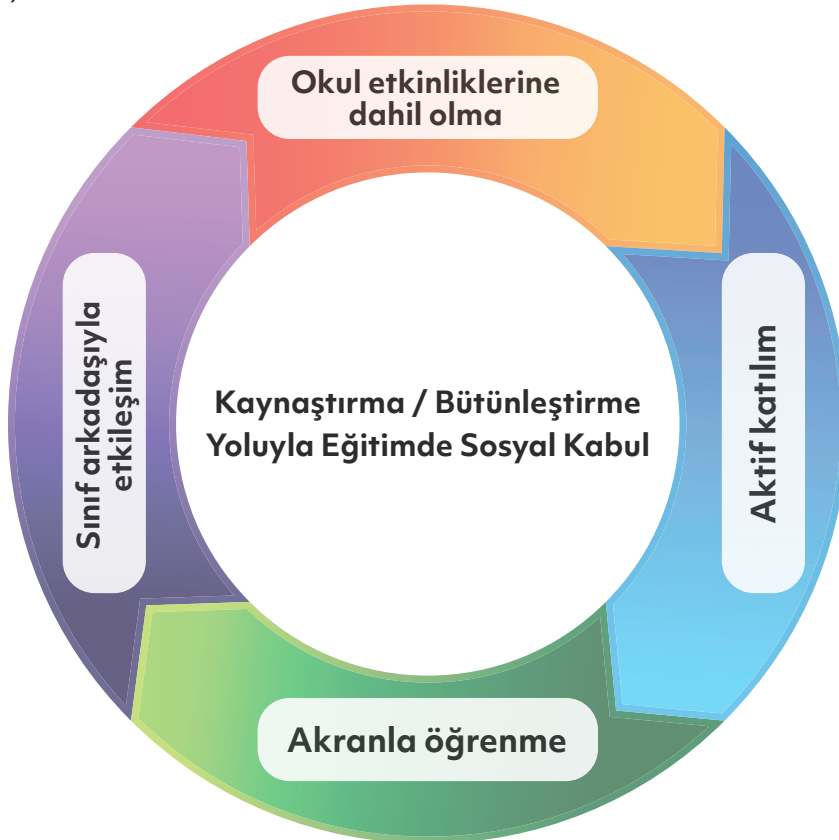
Duygusal

Davranışsal

Fiziksel

Akademik

Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının genel hedefi, özel gereksinimli öğrencilerin sınıf içinde etkin birer katılımcı haline gelmelerini, akranlarıyla olan etkileşimleri sayesinde sosyal becerilerini, toplumsal ve sosyal kabullerini geliştirmektir. Dolayısıyla eğitimin her kademesinde kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları önem arz etmektedir. Özel gereksinimi olan öğrencilerin, sınıf arkadaşlarıyla etkileşimde bulunması, onlarla öğrenmesi, sınıfa aktif katılım sağlaması ve tüm okul etkinliklerine dahil olması eğitimin hedeflerinden birisi olarak düşünülmelidir. Bu hedeflere ulaşabilmek için sosyal kabulün sağlanması önemli görülmektedir (Özkubat vd., 2016).

Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarında **sosyal kabul**, uygulama sürecine dahil olan bireylerin, özellikle de özel gereksinimli bireylerin, eğitim hayatının her alanında aktif ve anlamlı bir şekilde yer alabilmeleri için gerekli koşulların sağlanması anlamına gelmektedir. **Sosyal kabul**, öğrencilerin kendilerini değerli ve kabul görmüş hissetmelerini sağlar, özgüvenlerini artırır ve olumlu bir benlik algısı geliştirmelerine yardımcı olur.

Özel gereksinimli öğrencilerin dahil olduğu kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarında görev alan öğretmenlerin, bazı yetkinliklere sahip olmaları gerektiği açıkça ifade edilmektedir. Bu yetkinlikler, öğretmenlerin rollerine ve sorumluluklarına ek olarak, özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak ve onların da diğer öğrencilerle eşit şekilde eğitim almalarını sağlamak için gereklidir. Ayrıca öğretmenler, kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarında sosyal kabulü etkileyen faktörleri tanımalı ve bu durumları ele alarak özel gereksinimli öğrencilerin arkadaşlarıyla etkileşimini ve iletişimini artıracak önlemler almalıdır.

Öğretmenler, özel gereksinimli öğrencilerin sosyal kabulünü artırmak için çeşitli stratejiler kullanabilirler. Öncelikle, sınıf içinde ve okul genelinde birlikte çalışma ve etkileşim fırsatları yaratarak öğrenciler arasında daha fazla dayanışma ve iş birliği ortamı oluşturabilirler. Bu durum, özel gereksinimli öğrencilerin diğer öğrencilerle daha fazla etkileşime girmelerine ve sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacaktır.

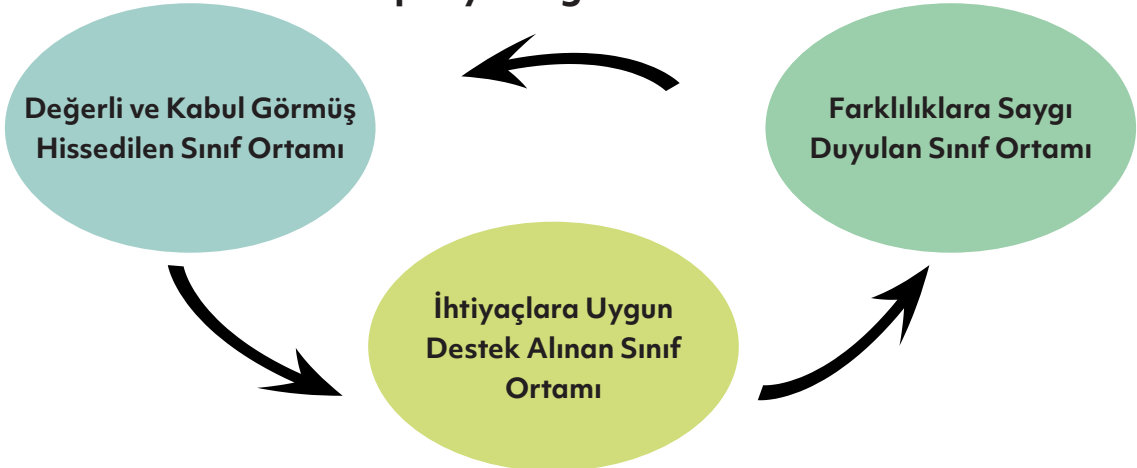
Ayrıca, öğretmenler tarafından sınıf içinde farklılıklara ve özel gereksinimlere saygı duymayı teşvik etmek için öğrencilere fırsatlar sunulmalı, herkesin katkısının değerli olduğu vurgulanmalıdır. Bu yaklaşım, öğrenciler arasında daha pozitif bir ortamın oluşmasına ve sosyal kabulün artmasına katkıda bulunmaktadır. Özel gereksinimli öğrencilerin sosyal kabulünün sağlanması bu öğrencilerin eğitim ve yaşam kalitesini artırmada son derecede önemlidir. Bu nedenle, öğretmenlerin bu konuda farkındalık sağlamaları ve uygun stratejiler kullanarak öğrenciler arasında daha kapsayıcı bir ortam oluşturmaları gerekmektedir.

Kapsayıcı bir ortam, her öğrencinin kendini değerli ve kabul görmüş hissettiği, farklılıklara saygı duyulduğu ve herkesin ihtiyaçlarına uygun destek aldığı bir ortamdır.

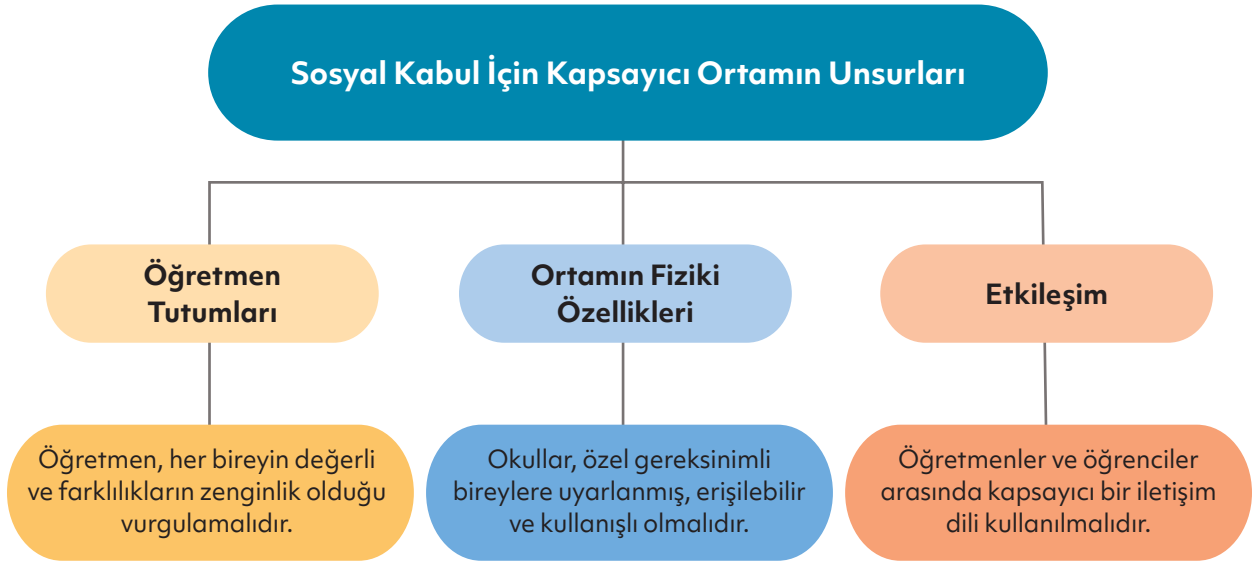
Ayrıca, öğretmenler tarafından sınıf içinde farklılıklara ve özel gereksinimlere saygı duymayı teşvik etmek için öğrencilere fırsatlar sunulmalı, herkesin katkısının değerli olduğu vurgulanmalıdır. Bu yaklaşım, öğrenciler arasında daha pozitif bir ortamın oluşmasına ve sosyal kabulün artmasına katkıda bulunmaktadır. Özel gereksinimli öğrencilerin sosyal kabulünün sağlanması bu öğrencilerin eğitim ve yaşam kalitesini artırmada son derecede önemlidir. Bu nedenle, öğretmenlerin bu konuda farkındalık sağlamaları ve uygun stratejiler kullanarak öğrenciler arasında daha kapsayıcı bir ortam oluşturmaları gerekmektedir.

Kapsayıcı bir ortam, her öğrencinin kendini değerli ve kabul görmüş hissettiği, farklılıklara saygı duyulduğu ve herkesin ihtiyaçlarına uygun destek aldığı bir ortamdır.

Kapsayıcı Eğitim Ortamı

Son olarak sosyal kabulün sağlanması için öğretmenlerin olumlu bir sınıf iklimi oluşturmaları, istenmeyen durumlar ortaya çıkmadan önleyici ve pozitif bir sınıf yönetimi için bazı genel stratejiler belirleyebilmeleri gerekmektedir. Olumlu bir sınıf iklimi oluşturmak için doğru olan tek bir strateji maalesef mümkün değildir. Özel gereksinimli öğrencilerin özellikleri düşünüldüğünde gelişimi olağan seyreden öğrenciler için uygun olan bir sınıf ortamı bu öğrenciler için işlevsel olmayabilir. Dolayısıyla öğretmenlerimizin etkili sınıf yönetimi stratejilerini mutlaka gözden geçirmeleri ve öğrencilerin bireysel özelliklerini de dikkate alarak birtakım farklılaştırmalara gitmeleri gerekmektedir.

Sosyal Kabul

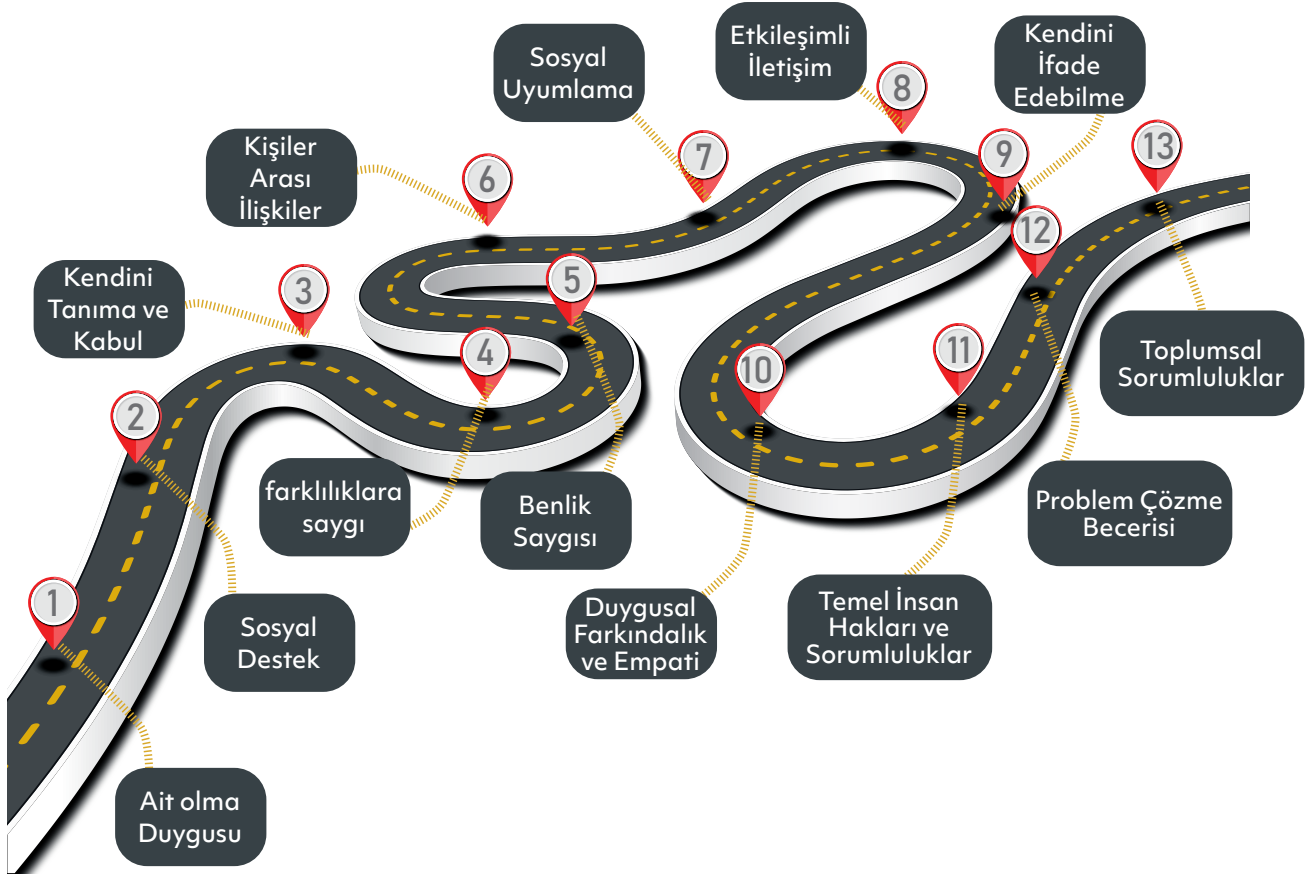
Özel gereksinimli bir öğrencinin, gelişimi olağan seyreden öğrenciler tarafından herhangi bir grup çalışması veya aktivite için üye olarak seçilmesi sosyal kabul olarak tanımlanabilir. Sosyal kabul, özel gereksinimli öğrencilerin gelişimi olağan seyreden öğrencilerle eşit haklara sahip olduğunu ve birlikte eğitim görme, çalışma ve sosyalleşme imkanına sahip olduğunu göstermektedir. Bu durum, hem özel gereksinimli öğrencilerin öz güven ve benlik saygısını geliştirmeye hem de tüm öğrenciler arasında hoşgörü ve empatiyi teşvik etmeye katkıda bulunmaktadır.

Özel gereksinimli bir öğrencinin, gelişimi olağan seyreden akranları tarafından herhangi bir proje veya faaliyete dahil edilmesi, farklı becerilere sahip öğrencilerin birlikte çalışma ve ortak bir amaç için çabalama istekliliğini artırabilmektedir. Bu yaklaşım, öğrenciler arasındaki ön yargıların ve ayrımcılığın ortadan kalkmasına ve herkesin eşit şekilde kabul görmesine olanak tanımaktadır. Böyle bir yaklaşım, kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşmasına ve her öğrencinin potansiyelini en üst düzeye çıkarmasına hizmet etmektedir.

Özel gereksinimli bir öğrencinin, diğer öğrencilerle arkadaşlık kurması, sohbet etmesi ve oyun oynaması da sosyal kabulün bir göstergesidir. Bu kabulü sağlamada öğretmenlere, ailelere ve topluma önemli görevler düşmektedir. Farkındalık çalışmaları ve eğitimler düzenlenerek, ön yargıların kırılması ve özel gereksinimli öğrencilere karşı olumlu bir tutum geliştirilmesi gerekmektedir. Sonuç olarak, sosyal kabul özel gereksinimli öğrencilerin eğitimden en iyi şekilde yararlanmalarını sağlamada ve dolaylı olarak topluma katılımlarını artırmada büyük önem taşımaktadır.

Sosyal kabulün sağlandığı sınıflarda özel gereksinimli ve gelişimi olağan seyreden öğrencilere birlikte çalışabilecekleri ve etkileşime girebilecekleri çeşitli fırsatlar sunulduğu görülmektedir. Grup çalışmaları, ortak projeler ve oyunlar aracılığıyla öğrenciler birbirlerini tanıma, arkadaşlıklar kurma ve birlikte çalışma gibi beceriler geliştirme fırsatı elde edebilmektedirler. Ayrıca sosyal kabulün olduğu sınıf ortamı, tüm öğrencilerin kendilerini değerli ve kabul görmüş hissedebilecekleri sıcak ve samimi bir atmosfere sahiptir. Öğretmenler de özel gereksinimli ve gelişimi olağan seyreden öğrenciler arasındaki iletişimi ve iş birliğini teşvik ederek öğrencilerin birbirleriyle güçlü iletişim kurmasına katkı sağlamaktadır. Öğretmenlerin saygı, hoşgörü ve anlayışa dayalı olumlu bir sınıf iklimi oluşturduğu görülmektedir. Bu sınıf ortamlarında öğrencilerin, birbirlerinin farklılıklarına saygı duyduğu ve farklı becerilere sahip olan akranlarıyla birlikte çalışma konusunda istekli oldukları görülmüştür.

Sosyal Kabulün Amaçları

Sosyal kabul, sadece bir gruba ait olmaktan öte karmaşık bir kavramdır. Bu ihtiyacın arkasında yatan birçok sebep ve amaç olabilir. Sosyal kabule ilişkin hedefler, bireye birçok açıdan fayda sağlayabilir.

Sosyal Kabulün Başlıca Amaçları Şunlardır:

Sosyal kabul, bir gruba ait olmaktan öte, karmaşık bir kavramdır. Bu ihtiyacın altında yatan birçok sebep ve amaç olabilir. Bu durum, bireye birçok açıdan fayda sağlayabilir. Örneğin bireylerin kendilerini değerli ve saygın hissetmelerine, başkalarıyla bağlantı kurmalarına ve sosyal normlara uymalarına yardımcı olur.

Sosyal kabul, dinamik bir süreçtir ve toplumdaki değişimlere göre sürekli yenilenmesi gerekir. Sosyal kabulün birçok amacı vardır. Oluşturulan bu öğretmen kılavuz kitabında bu konudaki bazı temel amaçlar belirlenmiş olup aşağıdaki kavramlar boyutunda açıklanmaya gayret edilmiştir. Ayrıca bu amaçların sınıf ortamında gerçekleşebilmesi için oluşturulan etkinlikler de bu kavramlarla ilişkilendirilmiştir. Bu amaçlar ve ilgili etkinlikler şu şekildedir:

1. Ait Olma Duygusu

Bir gruba ait olmak, bireylerin değerli ve kabul edilmiş hissetmelerini sağlayarak özgüvenlerini artırabilir. Ayrıca grup normları ve değerleri, bireylerin kimliklerini şekillendirmede önemli rol oynar. Sosyal kabul etkinlikleri başlığı altında ait olma konusunda uygulayabileceğiniz etkinlikler örnek olarak sunulmuştur. Öğretmenlerimiz ait olma duygusu için bu etkinlikleri kullanabilecekleri gibi buna benzer etkinlikler de türetebilirler.

2. Sosyal Destek

İnsanlar başkalarıyla bağlantı kurma ve ait olma ihtiyacı duyan sosyal varlıklardır. Sosyal kabul, bu ihtiyacı karşılayarak bireylere güvenlik duygusu ve destek ağı sağlar. İnsanlar, zor zamanlardan geçtiğinde veya tehdit altında hissettiklerinde sosyal gruplara yönelirler. Aile, arkadaşlar veya diğer sosyal gruplar, bireylere

güvenlik duygusu ve destek sağlayabilir. Bu durum onların daha iyi başa çıkmalarına ve stres ve kaygıyı azaltarak zorlukların üstesinden gelmelerine katkıda bulunur. Sosyal kabul etkinlikleri başlığı altında sosyal destek konusunda uygulayabileceğiniz etkinlikler örnek olarak sunulmuştur. Öğretmenlerimiz sosyal destek konusu için bu etkinlikleri kullanabilecekleri gibi buna benzer etkinlikler de türetebilirler.

3. Kendini Tanıma ve Kabul

Kendini tanıma ve kabul, kişinin kendi kimliğini, değerlerini, duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını anlama ve bunları olduğu gibi kabul etmesi anlamına gelir. Bu süreç, bireyin öz farkındalığını geliştirmesine, güçlü ve zayıf yönlerini keşfetmesine ve kendine karşı şefkatli olmayı öğrenmesine yardımcı olur. Sosyal kabul etkinlikleri başlığı altında kendini tanıma ve kabul konusunda uygulayabileceğiniz etkinlikler örnek olarak sunulmuştur. Öğretmenlerimiz kendini tanıma ve kabul konusu için bu etkinlikleri kullanabilecekleri gibi buna benzer etkinlikler de türetebilirler.

4. Farklılıklara Saygı

Farklılıklara saygı, sadece hoşgörölü bir tutumdan öte, güçlü ve kapsayıcı bir toplum inşa etmenin temel taşıdır. Bu saygı, her bireyin değerli ve eşit olduğunu kabul etmeyi ve farklılıklarımızı zenginlik olarak görmeyi gerektirir. Farklılıkları bir tehdit olarak değil, bir zenginlik kaynağı olarak görmeyi seçtiğimizde, daha adil ve kapsayıcı bir eğitim ortamı yaratabiliriz. Sosyal kabul etkinlikleri başlığı altında farklılıklara saygı konusunda uygulayabileceğiniz etkinlikler örnek olarak sunulmuştur. Öğretmenlerimiz farklılıklara saygı konusu için bu etkinlikleri kullanabilecekleri gibi buna benzer etkinlikler de türetebilirler.

5. Benlik Saygısı

Benlik, bir kişiyi diğerlerinden ayıran temel nitelik, kişiyi kendisi yapan öz varlık ve kişilik özelliklerinin toplamıdır. Benlik saygısı ise bir bireyin kendi değerini ve becerilerini bilmesi ve kabul etmesidir. Güçlü bir benlik saygısı, öğrencilerin zorluklarla başa çıkmalarına, hedeflerine ulaşmalarına ve mutlu bir yaşam sürmelerine yardımcı olabilir. Gençlerin olumlu benliklerinin gelişiminde ve benlik saygılarının desteklenmesinde öz güvenlerinin de artırılması önemlidir. Bu amaçla onların koşulsuz sevgiye layık olduklarının hissettirildiği, başarılarının takdir edildiği, birlikte gerçekçi hedeflerin oluşturulduğu, duyguların rahatça ifade edildiği ortamların oluşturulması hem öz güvenlerini destekleyecek hem de olumlu benlik gelişimine katkı sağlayacaktır. Sosyal kabul etkinlikleri başlığı altında benlik saygısı konusunda uygulayabileceğiniz etkinlikler örnek olarak sunulmuştur. Öğretmenlerimiz benlik saygısı konusu için bu etkinlikleri kullanabilecekleri gibi buna benzer etkinlikler de türetebilirler.

6. Kişiler Arası İlişkiler

Aile, arkadaşlar ve diğer sosyal gruplar aracılığıyla bireylere sevgi, şefkat ve yakınlık duyguları sunarak sosyal ihtiyaçlarını karşılar. Gençler, kimliklerini keşsettikleri ve dünyadaki yerlerini bulmaya çalıştıkları bir dönemdedir. Bu süreçte, sosyal çevreleri önemli bir rol oynar. Arkadaşlar, aile üyeleri, akranlar, komşular, büyükler ve toplumdaki diğer figürler, gençlerin değerlerini, inançlarını ve davranışlarını şekillendirmeye yardımcı olabilir. Sosyal kabul, bireyin sosyal becerilerini geliştirmesine ve yeni insanlarla tanışmasına yardımcı olabilir. Ayrıca farklı bakış açılarına ve fikirlere açık olmayı da teşvik edebilir. Sosyal kabul etkinlikleri başlığı altında kişiler arası ilişkiler konusunda uygulayabileceğiniz etkinlikler örnek olarak sunulmuştur. Öğretmenlerimiz kişiler arası ilişkiler konusu için bu etkinlikleri kullanabilecekleri gibi buna benzer etkinlikler de türetebilirler.

7. Sosyal Uyumlanma

İnsanlar, toplumda kabul görmek için sosyal normlara uymaya çalışırlar. Bu normlar, giyim tarzı, davranış biçimi ve değerler gibi farklı alanlarda görülebilir. Sosyal kabul, bireylere bu normlara uymaları ve toplum tarafından kabul görmeleri için bir motivasyon kaynağı olabilir. Sosyal uyumlanmanın; sosyal ortamlarda aktif olarak yer almaya, yeni insanlarla tanışmaktan ve sohbet etmekten çekinmeye, farklı bakış açılarına

açık olmaya, empati kurmaya ve başkalarının duygularını anlamaya çalışmaya, etkili iletişim kurmayı öğrenmeye, çatışmaları nazik ve saygılı bir şekilde çözmeye çalışmaya, kendine güven ve benlik saygısını yükseltmeye katkısının olduğu bilinmektedir. Bunun yanında okul/sınıf kuralları, öğrencilerin güvenli ve düzenli bir öğrenme ortamında eğitim almasını sağlamak için gereklidir. Aynı zamanda, sosyal uyumlanmayı da teşvik etme potansiyeline sahiptirler. Sosyal kabul etkinlikleri başlığı altında sosyal uyumlama konusunda uygulayabileceğiniz etkinlikler örnek olarak sunulmuştur. Öğretmenlerimiz sosyal uyumlama konusu için bu etkinlikleri kullanabilecekleri gibi buna benzer etkinlikler de türetebilirler.

8. Etkili İletişim

Etkili iletişim, okul başarısı için hayati önem taşır. Öğretmenler, öğrenciler, veliler ve idareciler arasında açık ve net iletişim; olumlu bir öğrenme ortamı oluşturmak, akademik başarıyı artırmak ve genel olarak okul aile birliğini güçlendirmek için gereklidir. Aynı zamanda etkili iletişim, okullarda güven ve saygıya dayalı bir ortam oluşturmaya yardımcı olur. Bu da öğrencilerin daha iyi öğrenmesine, öğretmenlerin daha etkili bir şekilde öğretim sunmasına katkıda bulunur. Sosyal kabul etkinlikleri başlığı altında etkili iletişim konusunda uygulayabileceğiniz etkinlikler örnek olarak sunulmuştur. Öğretmenlerimiz etkili iletişim konusu için bu etkinlikleri kullanabilecekleri gibi buna benzer etkinlikler de türetebilirler.

9. Kendini İfade Edebilme

Kendini ifade edebilen gençler, duygularını ve düşüncelerini açıkça ifade edebilir, fikirlerini savunabilir ve ilişkilerinde daha başarılı olabilirler. Gençlerin duygularını ve düşüncelerini sözlü, yazılı, görsel veya sanatsal yollarla ifade etmelerine izin verilmelidir. Gençlere yaratıcı olmaya ve farklı ifade biçimlerini keşfetmeye teşvik edilmelidir. Onlar yargılanmadan veya eleştirilmeden dinlenmeli ve zaman zaman yaptıkları hatalarını bir öğrenme fırsatı olarak görmeleri sağlanmalıdır. Gençlerin kendini ifade etmekle ilgili zorluk çektiği fark edilirse, onlara destek ve rehberlik sunmaya gayret edilmelidir. Bu kapsamda kendini ifade edebilme becerileri de desteklenmelidir. Kendini ifade etme, gençlerin isteklerini ve ihtiyaçlarını açıkça dile getirme, fikirlerini savunma ve haklarını koruma için gerekli olan önemli bir beceridir. Kendini ifade eden gençler, kendilerine güvenen, kararlı ve öz güvenli olma eğilimindedir. Sosyal kabul etkinlikleri başlığı altında kendini ifade edebilme konusunda uygulayabileceğiniz etkinlikler örnek olarak sunulmuştur. Öğretmenlerimiz kendini ifade edebilme için bu etkinlikleri kullanabilecekleri gibi buna benzer etkinlikler de türetebilirler.

10. Duygusal Farkındalık ve Empati

Duygusal farkındalık, kendi duygularımızı ve bunların nedenlerini anlayabilme yeteneğidir. Empati ise başkalarının duygularını anlayabilme ve onlarla hissedebilme yeteneğidir. Bu iki beceri, sağlıklı ilişkiler kurmak ve sürdürmek, stresi yönetmek ve daha iyi kararlar vermek için çok önemlidir. Duygularını fark eden, tanıyan, ayırtıran ve bunları ifade eden, başkalarının da duygusal anlamda neler yaşayabildiğini bilen gençlerin gündelik yaşamda ve okul ortamında yaşadığı çatışmaların çözümünde daha hızlı sonuca ulaşabildikleri, stres ve kaygıyla daha iyi başa çıkabildikleri, daha yardımsever oldukları ve daha iyi bir lider olabildikleri bilinmektedir. Sosyal kabul etkinlikleri başlığı altında duygusal farkındalık ve empati konusunda uygulayabileceğiniz etkinlikler örnek olarak sunulmuştur. Öğretmenlerimiz duygusal farkındalık ve empati için bu etkinlikleri kullanabilecekleri gibi buna benzer etkinlikler de türetebilirler.

11. Temel İnsan Hakları ve Sorumluluklar

Sosyal kabul, bireylere eğitim, iş ve diğer sosyal ve ekonomik fırsatlara erişim sağlayabilir. Bu da onların yaşam standartlarını ve yaşam kalitesini iyileştirmelerine yardımcı olabilir. Burada dikkat edilecek husus her bireyin okul bağlamında/ekseninde temel insan hakları ve sorumlulukları konusunda farkındalıklarının sağlanmasıdır. Okul genelinde bu anlamda duyarlılık oluşmasını destekleyici afiş, dergi, bülten, sergi gibi faaliyetlerin düzenlenmesi uygun olacaktır. Sosyal kabul etkinlikleri başlığı altında temel insan hakları ve sorumluluk konusunda uygulayabileceğiniz etkinlikler örnek olarak sunulmuştur. Öğretmenlerimiz temel insan hakları ve empati için bu etkinlikleri kullanabilecekleri gibi buna benzer etkinlikler de türetebilirler.

12. Problem Çözme Becerisi

Problem çözme becerisi, hayatımızın her alanında önemli rol oynar. Bu beceri, sadece akademik başarı için değil, aynı zamanda sosyal ilişkiler, duygusal düzenleme ve stresle başa çıkma gibi alanlarda da gereklidir. Ergenlik dönemi, bireyin kimlik arayışında olduğu ve birçok yeni problemle karşılaştığı bir dönemdir. Bu nedenle, bu dönemde problem çözme becerilerini geliştirmek oldukça önemlidir. Bu amaçla öğretmenler, öğrencileri problem çözme basamakları konusunda bilgilendirmeli ve pratik kazanmalarını desteklemelidirler. Öğrencilere problem çözme sürecinde rehberlik edilmesinin yanında öğrencilerin kendi başlarına problem çözmeleri için fırsatlar da verilmelidir. Sosyal kabul etkinlikleri başlığı altında problem çözme becerisi konusunda uygulayabileceğiniz etkinlikler örnek olarak sunulmuştur. Öğretmenlerimiz problem çözme becerisi için bu etkinlikleri kullanabilecekleri gibi buna benzer etkinlikler de türetebilirler.

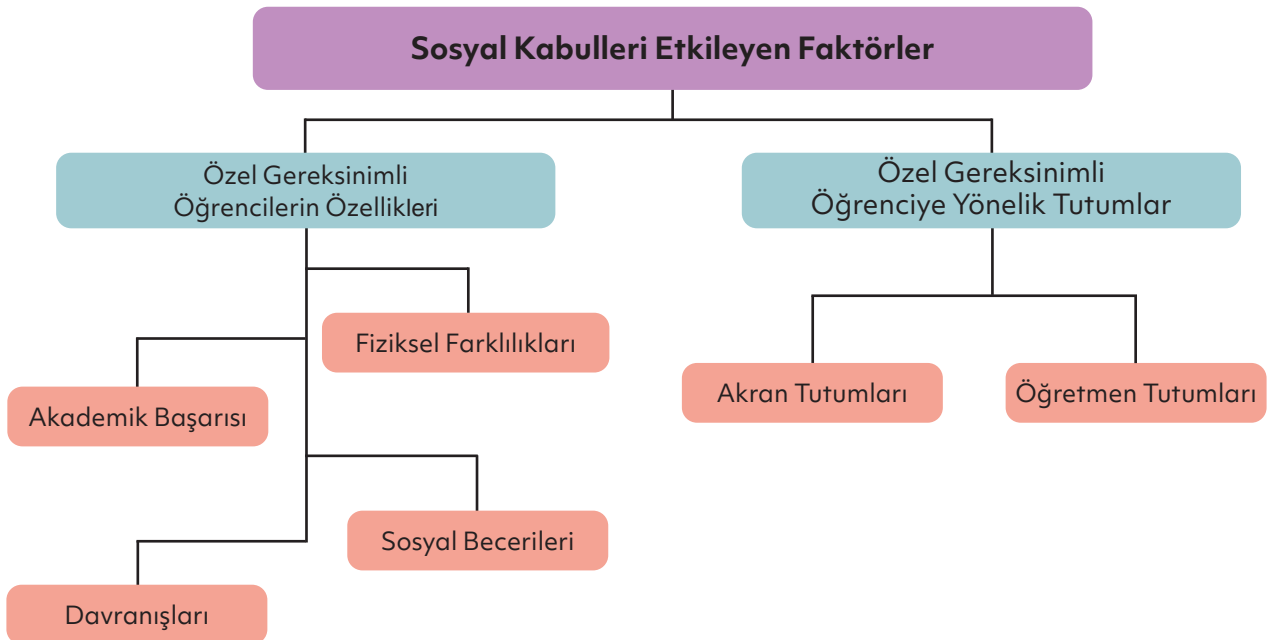
13. Toplumsal Sorumluluk

Toplumsal sorumluluk bilinci, bireyin yaşadığı topluma karşı sorumluluk duygusu hissetmesi ve bu sorumluluğu yerine getirmek için çaba göstermesi anlamına gelir. Bu bilinç, sadece yetişkinler için değil, gençler için de oldukça önemlidir. Gençlik döneminin, bireyin kimlik arayışında olduğu ve birçok yeni deneyim yaşadığı bir dönem olduğu bilinmektedir. Bu nedenle, bu dönemde toplumsal sorumluluk bilincini geliştirmenin gelecekte daha duyarlı ve katılımcı bireyler yetişmesine katkıda bulunacağını unutmamak gerekiyor. Sosyal kabul etkinlikleri başlığı altında toplumsal sorumluluk konusunda uygulayabileceğiniz etkinlikler örnek olarak sunulmuştur. Öğretmenlerimiz toplumsal sorumluluk için bu etkinlikleri kullanabilecekleri gibi buna benzer etkinlikler de türetebilirler.

Sosyal kabul konusunda yukarıda sıralanan bu amaçlar, bireyden bireye ve toplumdan topluma değişiklik gösterebilir. Ancak genel olarak sosyal kabul, bireylerin hayatta kalmalarına, gelişmelerine ve refah içinde olmalarına yardımcı olan önemli bir olgudur.

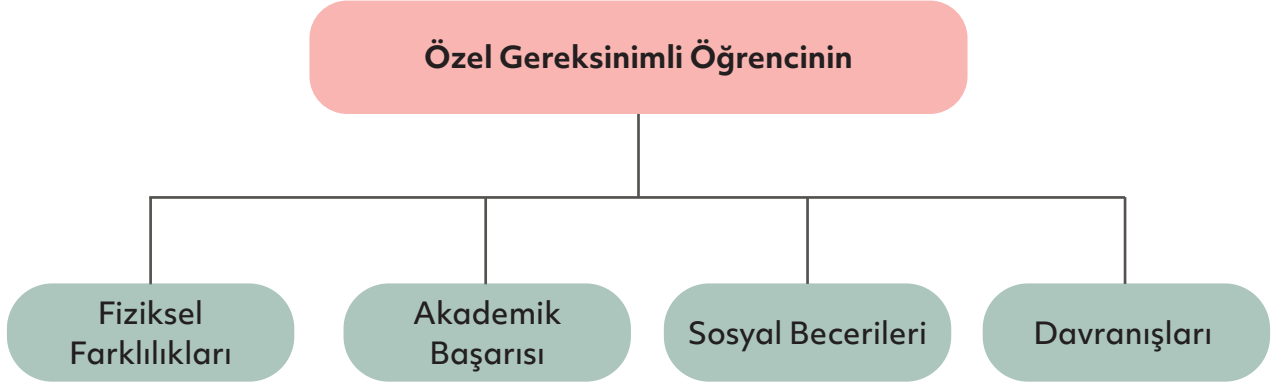
Sosyal Kabulü Etkileyen Faktörler

Özel gereksinimli öğrencilerin sosyal kabullerini etkileyen faktörler, iki ana başlık altında incelenebilir. Bu başlıklardan ilki özel gereksinimli öğrencinin özellikleri diğeri ise özel gereksinimli öğrenciye yönelik tutumlardır. Birinci başlık altında, özel gereksinimli öğrencilerin özellikleri önemli bir rol oynar. Bu özellikler arasında fiziksel farklılıkları, öğrencinin akademik başarısı, davranışları ve sosyal becerileri bulunmaktadır. İkinci başlık altında ise özel gereksinimli öğrencilere yönelik tutumlar önemli bir faktördür. Bu tutumlar, öğrencinin akranları ve öğretmenleri tarafından belirlenir.

A. Özel Gereksinimli Öğrencinin Özellikleri

Özel gereksinimli öğrenciler, fiziksel görünüşleri, akademik başarısı, davranışları ve sosyal becerileri bakımından diğer öğrencilerden farklılaşabilirler. Bu özellikler, onların öğretmenler ve yaşlıları arasındaki sosyal kabulünü etkileyebilir.

1. Özel Gereksinimli Bireyin Fiziksel Farklılıkları

Öğrenciler arasındaki benzerlikler onların sosyal kabulünü sağlamayı kolaylaştırırken farklılıklar ise dışlanmalara ve sosyal kabul sorunlarına sebep olabilmektedir. Akranları arasında belirginleşen farklar ve fiziksel farklılıklar arttıkça sosyal kabul düzeyinin düştüğü gözlemlenmektedir (Sucuoğlu, 2006). Eğer sınıf öğretmenleri ve gelişimi olağan seyreden öğrenciler, özel gereksinimli öğrenciler hakkında gerekli bilgiye ve tecrübeye sahip değillerse bu öğrencilere yaklaşım ve onlarla iletişim konusunda kaygı yaşayabilirler. Özel gereksinimli öğrencilerle nasıl iletişim kurulacağı konusundaki belirsizlik endişeye neden olmaktadır. Bilgi ve tecrübe eksikliği doğrudan ön yargılara ve korkuya dönüşebilir. Bu sebepten birçok öğrenci özel gereksinimli akranlarını arkadaş olarak seçmek istemeyebilir (Sucuoğlu, 2006).

2. Özel Gereksinimli Bireyin Akademik Başarısı

Ortaöğretim dönemi içerisinde akademik performans, sosyal kabul açısından kritik bir rol oynamaktadır. Özel gereksinimden kaynaklanan işlevsel kısıtlamalar öğrencinin akademik yeteneklerinin gelişimini olumsuz yönde etkilemekte ve öğrenme sürecini sekteye uğratmaktadır. Bu yeteneklerdeki kısıtlılıklar da çocuğun akranları arasındaki farklılıkların daha çarpıcı hale gelmesine neden olabilir bu da sosyal kabulü olumsuz etkileyebilir. Bu durum, özel eğitim gereksinimleri olan öğrencinin sosyal ortamlardan uzaklaşmalarına neden olabilmektedir (Sucuoğlu, 2006). Özel eğitime gereksinimi olan öğrencilerin akademik başarılarını iyileştirmek için öğretim yöntem/stratejilerinde ve kullanılan eğitim materyallerinde yeniliklerin yapılması zorunludur. Bu yeniliklerin yapılmaması, öğrencinin akademik başarısını olumsuz yönde etkileyebilir. Söz gelimi, öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin öğrenme süreci, akranlarına kıyasla daha yavaş ve zorlu olabilmekte, akademik disiplinlerde sıkça başarısızlığa uğrayabilmektedir. Dolayısıyla bilişsel güçlüğü olan öğrencilere yönelik kullanılacak olan yöntem ve tekniklere hâkim olmak, yenilikçi materyallerle müdahale etmek gerekmektedir. Öğrencinin akademik başarısı arttıkça sosyal kabulü daha kolay sağlanmış olacaktır.

3. Özel Gereksinimli Bireyin Davranışları

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler, çeşitli sebeplerden dolayı akranlarına kıyasla daha fazla problemli davranış sergileyebilirler, arkadaşlarını rahatsız edebilirler veya çevrelerine zararlar verebilirler. Bu tür davranışlar, söz konusu öğrencilerin hem akranları hem de eğitimcileri ile olan iletişimlerine zarar verebilir. Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin gösterdiği problem davranışlar genellikle onların yetersizlikleri ile ilişkilendirilir. Eğitimciler ve öğrencinin akranları sık sık bu öğrencilerin eksikliklerine odaklanabilir, bunun sonucunda hem eğitimcilerin

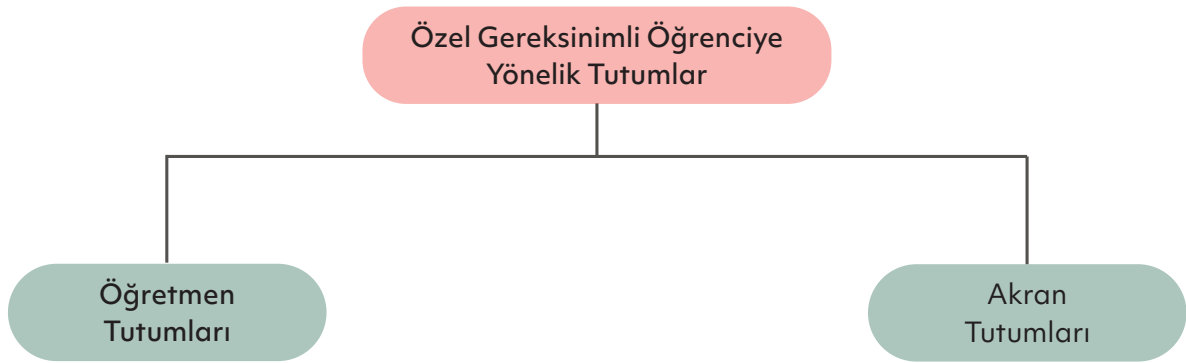
hem de akranların özel gereksinimli öğrencinin yeteneklerini ve güçlü yanlarını gözden kaçırmalarına neden olabilmektedir. Sonuç olarak eğitimciler öğrencilere olan ilgilerini azaltabilmekte, akranlar ise özel gereksinimli öğrenciden uzak durma eğilimine girebilmektedir. Bu durum öğrencilerin sosyal kabulünü olumsuz etkilemektedir.

4. Özel Gereksinimli Bireyin Sosyal Becerileri

Sosyal beceriler, bireyler arası etkileşimlerde sosyal uyum çerçevesinde kabul görebilecek davranışları ifade eder. Bunlar başkalarıyla etkin etkileşimi sağlayarak olumlu yanıtları teşvik edip olumsuzları azaltabilir (Metin, Şahin ve Işıtan, 2008). Sosyal beceriler; kişiler arası iletişimde sosyal mesajların algılanması, değerlendirilmesi, anlaşılması ve buna uygun tepkilerin verilmesini kapsayan, gözle görülebilen ya da görülemeyen bilişsel bileşenleri barındıran ve öğrenilmesi mümkün olan davranışlardır. Sosyal beceriler, bireylerin diğerleri ile karşılıklı ve sağlıklı etkileşimlerde bulunmaları için zorunlu beceriler olarak ifade edilebilir. Yeterli sosyal becerilere sahip öğrenciler, akranlarıyla daha etkili bir iletişim kurabilirler. Özel gereksinimleri olan öğrencilerin sosyal gelişimi, akranlarına oranla daha geç olabilir, bu durum akranlarının davranışlarını doğru bir şekilde algılayıp yorumlamada güçlüğüne neden olabilir. Sosyal beceriler aynı zamanda akademik başarının temelini oluşturan becerilerdir. Sınırlı sosyal beceriler, yetersiz akademik performans ve problemli davranışlar ile birleştiğinde çocuğun sosyal olarak kabul görmesini zorlaştırmaktadır (Sucuoğlu, 2006).

B. Özel Gereksinimli Öğrenciye Yönelik Tutumlar

Öğretmenlerin ve akranların özel gereksinimli bireylere yönelik tutumları, bu bireylerin sosyal kabulüne etki edebilecek önemli faktörler arasında yer alır. Tutumlarla ilgili alanyazında yer alan tanımlar çeşitlilik göstermektedir. Ancak yaygın olarak kabul gören bir tanım, Smith'in (1968) ortaya koyduğu tanımlamadır. Tanıma göre tutum, bireyin bir psikolojik nesneye ilişkin düşünce, hissiyat ve davranışlarını sistematik olarak yönlendiren içsel bir eğilimdir. Bu içsel eğilim; bilişsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç temel bileşenden meydana gelir. Bir tutumun şiddeti, bu üç temel ögenin bütünsel etkileşiminin bir sonucudur. Bu bağlamda, belirginleşmiş ve kökleşmiş güçlü tutumlar, genelde daha katı olmaktadır. Özel gereksinimli öğrenciye yönelik tutumlar öğretmen ve öğrenci tutumları olarak iki başlık altında toplanabilir.

1. Öğretmen Tutumları

Öğretmenlerin kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları sürecine yönelik bakış açılarını ve tutumlarını etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Bunlar arasında sınıfların yoğunluğu, destek eğitim odası sınırlılıkları, okulun ve özel gereksinimli öğrencilerin özellikleri, öğretmenlerin sosyal kabul konusunda yeterli bilgi ve deneyime sahip olmaması gibi etkenler yer almaktadır.

Öğretmenlerin özel gereksinimli öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen önemli bir faktör, öğrencinin özel gereksinimli olarak adlandırılmasıdır. Eğer öğrencinin tanısı varsa, özellikle akranlarından farklı özelliklere

sahipse bu tanı öğretmeninin öğrenciyi objektif olarak değerlendirme, gözlemleme ve öğretimde farklılaştırma yapmasını olumsuz yönde etkileyebilir. Sonuç olarak, öğretmenin özel gereksinimli öğrencilerden beklentilerin azalmasına neden olabilmektedir. Öğretmenler, akademik başarısı düşük olan öğrencilere karşı farklı davranışlar sergileyebilir: Bu öğrencilerden beklentilerini düşük tutabilirler, farkında olmadan uygunsuz davranışları ödüllendirebilirler, başarısızlıklarını eleştirebilirler ve başarılı öğrencilere kıyasla onları daha az ödüllendirebilirler. Ayrıca, özel gereksinimleri olan öğrencileri sınıfın arka sıralarına oturtabilir, onlarla sınırlı etkileşimde bulunabilirler. Bu öğrencilere daha az gülümseyebilir, daha az göz temasında bulunabilir ve sorularına daha kısa cevaplar vererek daha az geri bildirimde bulunabilirler.

Özel gereksinimli öğrencilere karşı öğretmenlerin tutumlarını etkileyen önemli bir faktör de öğretmenlerin; özel eğitim, özel gereksinimli öğrencilerin özellikleri ve kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları hakkındaki bilgi ve deneyimlerinin kısıtlı olması veya hiç olmamasıdır. Dolayısıyla öğretmenlerin özel gereksinimli bireylere yönelik tutumlarının değişmesindeki önemli noktalardan biri özel gereksinimli öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma/bütünleştirme uygulamasına yönelik bilgi düzeylerinin artırılmasıdır.

Öğretmenlerin sınıf içi davranış yönetimi ve olumlu sınıf iklimi oluşturma konusunda farklılıklara saygı ve farklılıkları kabule yönelik tutumları, sosyal kabulü sağlamada anahtar nokta olarak ifade edilebilir. Öğretmenler özel gereksinimli bireyleri kapsayan sınıf içi etkinliklere yer verdiklerinde, olumlu bir sınıf iklimi ortaya koyup öğrencilerin sosyal kabulünü artırabilir. Öğretmenlerin olumlu tutumları özel gereksinimli bireylerin kabulünde önemli katkılar sağlamaktadır. Gelişimi olağan seyreden öğrenciler, öğretmenlerinin tutumlarına bağlı olarak özel gereksinimli öğrencileri daha kolay ya da daha zor kabul etmektedirler.

2. Akran Tutumları

Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının başarıya ulaşmasındaki en önemli unsurlardan bir tanesi akranların özel gereksinimli bireylere yönelik olumlu tutum sergilemeleridir. Özel gereksinimli öğrencilerin sınıfındaki arkadaşları tarafından kabul görmeleri ve arkadaşlarıyla etkili iletişim kurabilmeleri konusunda güçlü kysadıkları bilinmektedir. Öğrenciler genellikle kendi özelliklerine benzer olan akranlarıyla arkadaş olmayı tercih ederken farklı olduklarını hissettikleri akranlarıyla sosyal etkileşimde daha çekingen davranmaktadır. Eğitim programları içinde bireysel farklılıklara saygının tanıtılması, sınıf içi etkileşimi güçlendirmek adına önerilen bir yöntemdir. Bireysel farklılıklara saygı temasının işlenmesi, öğrencilerin özel gereksinimli akranları hakkında oluşturdukları ön yargıları değiştirebilir. Ayrıca, sınıfta bireysel farklılıklara yönelik aktiviteler düzenlenmesi, öğrencilerin özel gereksinimi olan akranlarıyla olumlu deneyimler kazanmalarına olanak tanıyacak ve her iki grubun birbirini daha iyi anlamasını ve sosyal-duygusal açıdan eşit bir zeminde iletişim kurmasını kolaylaştıracaktır.

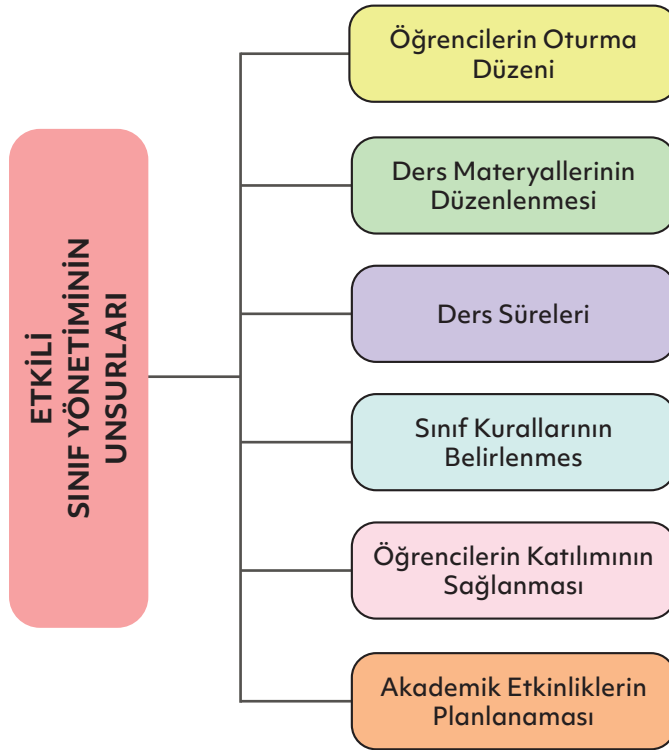
Gelişimi olağan seyreden öğrenciler kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının önemli paydaşlarındandır. Gelişimi olağan seyreden akranların olumsuz tutumları, özel gereksinimli öğrencinin akademik başarısını, sosyal ve duygusal kabulünü, sınıf içindeki davranışlarını, okula ve kendi benlik algısına ilişkin tutumlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının başarıya ulaşmasında akranların katkısı büyüktür. Gelişimi olağan seyreden öğrencilerin özel gereksinimli akranlarıyla olumlu bir iletişim içinde olmaları eğitim öğretim ortamında hem örnek davranışların artmasına hem de öğrenme süreçlerine destek olabilmektedir. Bu sayede, gelişimi olağan seyreden akranlar kaynaştırma/bütünleştirme süreçlerinin planlanmasına ve gerçekleştirilmesine doğrudan katkıda bulunmuş olurlar. Öğretmenler özel gereksinimli öğrencilere yönelik akran tutumlarının değişmesinde birtakım stratejiler kullanabilirler. İş birliği ve küçük grup çalışmalarında özel gereksinimli öğrencilerin özelliklerini ve güçlü yanlarını gözeterek grupların oluşturulması akran tutumlarının değişmesinde önemli bir rol üstlenmektedir.

Olumlu Sınıf İklimi ve Olumlu Davranışsal Destek

Etkili sınıf yönetimi becerileri, başarılı bir öğretmenliğin temel taşlarından biridir. Günümüzde bilimin ve teknolojinin hızlı ilerlemesi ve bu değişimin öğrenciler üzerindeki etkisi, sınıf yönetimi becerilerin önemini daha da artırmaktadır. Yeni neslin önceki kuşaklara kıyasla daha fazla enerjiye ve daha farklı ilgi alanlarına sahip olduğu düşünüldüğünde öğretmenlerimizin onları motive ederek sınıfta tutması ve öğrenmeye teşvik etmesi güçleşebilmektedir.

Günümüz eğitim dünyasının en önemli kavramlarından biri hiç şüphesiz ki farklılaştırılmış öğretimdir. Geleneksel eğitimde tüm öğrencilere aynı müfredatın uygulanması yerini her bir çocuğun bireysel potansiyelini açığa çıkaran esnek bir yaklaşıma bırakmıştır. Artık öğrencileri tek bir kalıba sığdırmak yerine, her öğrenciye özel bir yol çizmek hedefleniyor. Neden mi? Çünkü her çocuk farklı! Kiminin ilgisi sanat, kiminin yeteneği matematik... Kimi görsel öğrenirken, kimi duyarak... Farklılaştırılmış eğitimde tüm bunlar göz önünde bulundurularak her öğrenciye en uygun öğrenme ortamı ve yöntemi sunuluyor. Bu durum, öğretmenlerin de geleneksel kalıpları aralayarak sınıfta birçok beceriyi aynı anda sergileyebilecek donanımda olmalarını gerektirmektedir. Tek bir doğru yöntem olmadığı gerçeği; her an farklı beceriler tasarlayabilmeyi, esnek olmayı, farklı yöntemler denemeyi gerektirmektedir. Günlük ders ve etkinlikleri tasarlarken her öğrencinin kendine özgü özelliklerini ve gelişim aşamalarını dikkate almak, özel gereksinimli öğrencilerin de yer aldığı pek çok eğitim ortamında hayati önem taşımaktadır.

Sınıf yönetimi, öğrenci katılımını ve iş birliğini teşvik ederek üretken bir çalışma ortamı oluşturmayı hedefler. Ayrıca, sınıf içi durumların yanı sıra siz öğretmenlerin ders uygulamalarınızı nasıl organize edeceğini de kapsar. Başarılı bir sınıf yönetimi, öğrencilerin beklentilerini belirleyerek daha aktif katılımlarını teşvik eder, dolayısıyla akademik başarılarını artırır. Aynı zamanda öğretmenlerimizin ders anlatımlarında da farklı yaklaşımlar sergilemeleri konusunda özgür olmalarına olanak sağlamış olur.

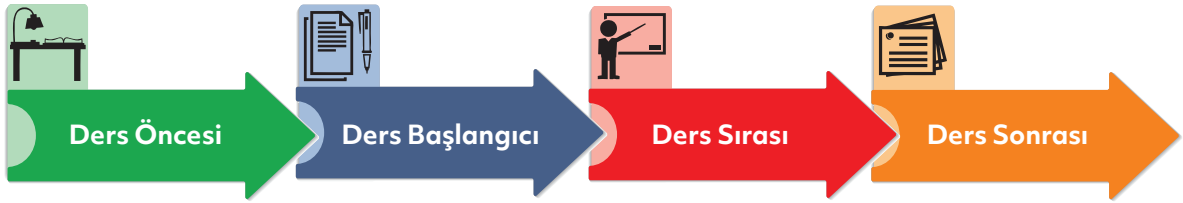
Öğrencilerin farklı gelişimsel ihtiyaçlarını ve bulundukları ortamı göz önünde bulundurarak her öğrenciye özel yaklaşımlar geliştirmeniz önemlidir. Bu doğrultuda, geleneksel müdahaleler yerine, öğrencilerle etkileşime giren ve sorunları önleyici tedbirler alan yaklaşımlar daha fazla tercih edilmektedir (Çitil & Ataman, 2018).

Her öğrenci zaman zaman davranış problemleri yaşayabilir (Çitil & Akçayır, 2019). Eğitim ortamlarında, özellikle de sınıflarda davranış problemi yaşayan öğrencilere yönelik uygun öğretimsel uyarlamalar ve düzenlemeler yapılmadığı takdirde, çeşitli olumsuzluklar ortaya çıkabilir. Bu durum, gelişimi olağan seyreden akranlarıyla birlikte eğitim alan öğrencilerde daha da belirgin hale gelebilmektedir (Çitil, 2016).

Etkili bir sınıf yönetimi modeli her öğrenci ve her ortam için farklılık göstermektedir. Bu nedenle, tüm öğrencilere uyan tek bir modelden bahsetmek mümkün değildir. Fakat eğitim alanındaki araştırmalar ve deneyimlerden faydalanarak önleyici ve pozitif bir sınıf yönetimi için bazı genel stratejiler belirleyebilmek mümkündür. Aşağıda bu stratejilerden bazılarını inceleyeceğiz.

Etkili Sınıf Yönetimi Stratejileri

Etkili sınıf yönetimi, eğitim ortamlarında yaşanabilecek zorlukların üstesinden gelmemize ve her öğrencinin potansiyelini tam olarak gerçekleştirmesine yardımcı olacak araçlar ve stratejiler sunar. Aynı zamanda etkili sınıf yönetimi sadece disiplin uygulamalarını kapsamaz. Çok yönlü bir bakış açısıyla bazı düzenlemelere ihtiyaç duyulabilmektedir. Yapılacak bu düzenlemeleri 4 aşamada ifade edersek bunlar: Ders öncesi, ders başlangıcı, ders sırası ve ders sonrası düzenlemelerdir.

1. Aşama: Ders Öncesi Yapılması Gereken Düzenlemeler

Ders Öncesi Yapılması Gereken Düzenlemeler

☒	Oturma Düzeni
☒	Araç Gereçlerin Hazırlanması
☒	Araç Gereç Seçimi
☒	Araç Gereç Kullanımı
☒	Öğrenci Katılımı

Sınıfların fiziksel düzeni ve kullanılan araç gereçlerin uygun şekilde organize edilmesi gerekir. Bu sayede öğrencilerin dikkatini dağıtacak unsurları en aza indirerek derse daha aktif bir şekilde katılmalarını sağlayabilirsiniz. Bu aşamada dikkat edilecek hususlar şu şekilde sıralanabilir.

Oturma Düzeni: Sınıfın oturma düzenini, kullandığınız öğretim yöntemlerine ve araç gereçlere göre düzenleme önemlidir. Örneğin grup çalışmaları yapılacaksa, öğrencilerin kolayca bir araya gelebilecekleri bir şekilde oturmalarını sağlamak gereklidir.

Araç Gereçlerin Hazırlanması: Derste kullanmayı düşündüğünüz araç gereçleri önceden hazırlamak ve kolayca erişilebilecek bir yerde bulundurmak zaman kazandırır ve dersi kesintiye uğratmaz. Dolayısıyla ders öncesi araç gereçler hazır ve ulaşılabilir konumda olmalıdır.

Araç Gereç Seçimi: Araç gereç seçiminde ise öğrencilerinizin yaşını, ilgi alanlarını ve seviyelerini göz önünde bulundurmak önemlidir. Örneğin soyut kavramları somutlaştırmak için görsel araç gereçlerden faydalanılabilir.

Araç Gereç Kullanımı: Araç gereçleri kullanırken tüm öğrencilerin bunları gördüğünden ve kullandığından emin olunmalıdır. Herhangi bir eksiklik veya arıza durumunda, en kısa sürede gereken düzenlemeler yapılmalıdır.

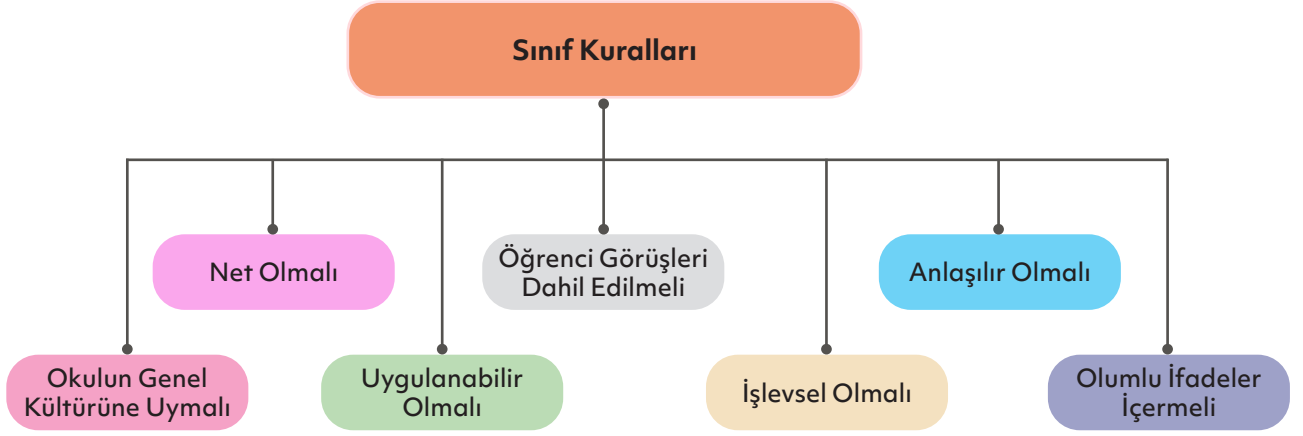
Öğrenci Katılımı: Materyallerin dağıtılması gibi görevleri öğrencilere devrederek derse aktif katılımları teşvik edilmelidir. Bu sayede hem öğretmen zaman kazanır hem de öğrenciler sorumluluk alma becerilerini geliştirirler.

Sınıf Kurallarının Oluşturulması: Etkili ve sorunsuz bir eğitim öğretim yılı için sınıf yönetimi oldukça önemlidir. Bu yönetimin temel taşlarından biri de şüphesiz ki sınıf kurallarıdır. Kurallar, sene başında ilk haftalarda belirlenmeli ve öğrencilere net bir şekilde öğretilmelidir. Bu sayede yıl boyunca yaşanabilecek birçok problem önlenabilir.

Kurallar Nasıl Oluşturulmalı?

Sınıf kurallarının okulun kültürüne uygun, net ve uygulanabilir olmasına dikkat etmek gerekmektedir. Modern yaklaşımlar, kuralların belirlenmesinde öğrencilerin de söz sahibi olmasını önermektedir. Bu amaçla, kuralları mümkünse öğrencilerle birlikte belirlenmeli ve/veya belirlenen kurallar öğrencilerin görüşleri alınarak gerektiğinde değiştirilebilmelidir. Kuralların ve günlük rutinlerin neden önemli olduğu onlarla tartışılarak fikir birliğine varılabilir. Özellikle özel gereksinimli öğrencilerin işlevini anlamadıkları kurallara uymakta güçlük yaşayabileceği unutulmamalıdır. Dönem boyunca bazı kurallar işlemezse listeden çıkarılabilir veya öğrencilerin ve sınıfın ihtiyaçlarına göre yeni kurallar oluşturulabilir.

Kurallar Nasıl Öğretilmeli ve Uygulanmalı?

Özellikle işitmede güçlük çeken öğrencileriniz varsa ortaklaşa belirlenen kurallar görsel hale getirilerek veya yazılı olarak sınıfın görülebilen bir yerine asılabilir. Kurallar, “Sınıfta söz almak istediğimizde parmak kaldırırız.” gibi olumlu ifadelerle yazılmalıdır. Bu kural aynı zamanda parmak kaldıran öğrenci modeli ile görselleştirilebilir. Bir sınıfta genel kurallar, öğrencilerin yaşına ve gelişim özelliklerine göre belirlenmeli ve kuralların sayısının gereğinden fazla olmamasına (en fazla 7 kural vb.) özen gösterilmelidir.

Uygun kurallar belirlendikten sonra bu kuralların olumlu bir sınıf iklimi için gerekliliği üzerinde konuşulması gerekmektedir. Ayrıca dönemin ilk haftalarında kuralların sık sık hatırlatılması ve önemi üzerinde konuşulması kuralların yerleşmesine yardımcı olacaktır. Kurallara uyan öğrencilerin sözel olarak pekiştirilmesi önemlidir. İlerleyen zamanlarda kurallara uymayan öğrenciler olursa onları isim vererek uyarmak yerine, sınıfın geneline kuralları tekrar ettirmek daha pozitif bir yaklaşım olacaktır.

2. Aşama: Ders Başlangıcında Yapılması Gereken Düzenlemeler

Öğretmen derse girdiğinde tüm öğrencileri rahatça görebileceği bir şekilde konumlanmalıdır. Sınıfa girer girmez masaya oturmak, sınıfa arkasını dönmek, bilgisayarla uğraşmak veya bazı öğrencilerle bireysel sohbetlere dalmak sınıf kontrolünü zorlaştırabilir. Tüm öğrencilere karşı adil ve saygılı davranılmalı, sınıfın geneli dikkate alınmalıdır. Özellikle ilk aylarda kurallar tam olarak öğrenilene kadar, her ders başında kuralları yapıcı ve kabul edici bir dille tekrar hatırlatmak faydalı olacaktır.

Ders Başlangıcı

Önerilen Öğretmen Davranışları	Önerilmeyen Öğretmen Davranışları
✓ Sınıfa hakim bir pozisyonda durmak ✓ Tüm öğrencileri rahatça görebileceği bir pozisyonda durmak ✓ Öğrencilere karşı adil ve saygılı davranmak ✓ Kuralları hatırlatmak ✓ Öğrencilere karşı açık ve net bir iletişim kurmak ✓ Ses tonunu ve beden dilini etkili bir şekilde kullanmak.	✗ Sınıfa girer girmez masaya oturmak ✗ Sınıfa arkasını dönmek ✗ Bilgisayarla uğraşmak ✗ Kuralları hatırlatmamak ✗ Bazı öğrencilerle bireysel sohbete dalmak

Öğrencilerle açık ve net bir şekilde iletişim kurmaya, ses tonunu ayarlamaya ve beden dilini etkili bir şekilde kullanmaya dikkat edilmelidir. Öğrencilerin sorularını ve yorumlarını dinlemeye ve yanıtlamaya özen gösterilmelidir. Sınıf içinde aktif bir katılım teşvik edilmeli ve tüm öğrencilerin derse dahil olması sağlanmalıdır.

Ders başında (sırasında hazır bekleyen vb.) kurallara uyan öğrencilerin davranışları, "Sıranızda hazır beklemeniz beni çok mutlu etti." gibi pozitif ifadelerle pekiştirilmelidir. Bu ifadeler öğrencilerin kurallara uyma motivasyonlarını artırmakta bu sayede olumlu bir sınıf ortamının oluşmasına katkı sağlanmaktadır. Kurallara uymayan öğrencileri isimleriyle uyararak disiplin sağlamaya çalışmak, olumsuz bir atmosfere yol açabilmektedir. Bunun yerine, genel bir uyarı yapmak veya kuralları hatırlatmak daha etkili olacaktır.

Derse başlarken tüm öğrencilerin dikkatini çekmek için öğretmenin tahtanın önünde tebessüm ederek öğrencilerin derse olan ilgisini artırmaya çalışması ve sınıfın derse başlamaya hazır olmasını sağlaması derse başlangıç için uygun bir yöntem olabilir.

Dersin başlangıcında öğrencilerin derse ilgisini çektikten sonra dersin konusu ve içeriği özetlenebilir. Yeni konuyu önceki konularla ilişkilendirerek öğrencilere bu konunun gerekliliği anlatılabilir. Dersin hedefleri, kazanımları ve beklentileri net bir şekilde belirtilmelidir. Gereken araç gereçleri (kitap, defter, harita, vb.) belirtip öğrencilere hazırlık için zaman tanınmalı ve onlar hazır olana kadar beklenmelidir. Sınıfta düzensizlik olmasına izin vermemeye gayret edilmelidir. Öğrencilerin ders içeriği, materyaller, etkinlikler ve beklentiler konusunda bilgi sahibi olmalarının derslere daha fazla odaklanmalarını sağlayacağı unutulmamalıdır.

3. Aşama: Ders Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Düzenlemeler

Ders Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Düzenlemeler

Açık ve anlaşılır bir dil kullanılması

Öğrencilerin aktif katılımının desteklenmesi

Etkinlik amacının, içeriğinin ve beklentilerin net ifade edilmesi

Sınıf ortamının fiziksel olarak uyarlanması

İstenmeyen davranışlara uygun müdahalede bulunulması

Kuralların öğrenciler ile birlikte belirlenmesi

Öğrencilere seçenek sunulması

Ders sırasında aktif olunmaya özen gösterilmeli, sınıftaki her öğrenci gözlenmeli ve sınıfın durumu sürekli takip edilmelidir. Bunun için sınıf düzeninin uygun olması gerektiği unutulmamalıdır. Sıralar arasında rahatça dolaşılmalı ve her öğrenci kolaylıkla erişilebilir olmalıdır. Sınıf içinde dolaşarak sorular sormak ve geri bildirim vermek, öğrencilerin dikkatini artıracaktır. Ayrıca ihtiyaç duyan öğrencilere destek olunmalı, gerektiğinde bireysel olarak yardım edilmeli ve iyi bir rol model olmaya özen gösterilmelidir.

Ders sırasında açık ve anlaşılır talimatlar verildiğinde öğrenciler ne yapacaklarını bilirler. Özel gereksinimli öğrencilere ekstra açıklama yapmaktan kaçınılmalıdır. Göz teması kurarak, soru sorarak ve sözle uyarılarla öğrencilerin dikkatini sürdürmekte etkili olmaya gayret edilmelidir. Ancak bunları yaparken öğrencileri zor duruma düşürecek ifadelerden kaçınılmalıdır.

Öğrencilerinizin dikkatini toplamak için esprili yaklaşımlar kullanılabilir ancak dersin amacından uzaklaşmaması önemlidir. Mizah anlayışındaki farklılıklar göz önünde bulundurulmalı ve özel gereksinimli öğrencilerin de anlayabileceği espriler tercih edilmelidir. Öğrencilerin aktif katılımı teşvik edilmeli fakat çok fazla hareketli olmalarının sınıf yönetimini zorlaştırdığı unutulmamalıdır.

Etkinliklerin sorunsuz geçmesi için etkinliklerin amacı, öğrencilerden beklentiler ve etkinliğin içeriği net bir şekilde ifade edilmelidir. Etkinlikler arasında geçiş yapılırken yeni etkinliğin adı, süresi, içeriği ve geçiş yöntemi açıklanmalıdır. Öğrencilerin zaman yönetimine yardımcı olmak için sınıfta bir saat veya kronometre bulundurulmalıdır. Her öğrencinin öğrenme hızı farklı olduğu için, her öğrencinin etkinliği aynı sürede bitirmesi beklenmemelidir. Etkinlik sırasında öğrencilere kalan süre hatırlatılmalıdır. Bazı öğrencilerin etkinliği zamanında bitirmeleri zor olabilirken bazıları etkinliği çok hızlı tamamlayabilir, bu durumda yedek aktiviteler eklemek faydalı olacaktır. Bu yedek aktivitelerin öğrencilerin ilgisini çekecek türden olmasına özen gösterilmelidir. Etkinliklerin yapılacağı yer aktivitelere uygun olarak seçilmeli, geniş hareket alanı gerektiren aktiviteler sınıf ortamından ziyade okul bahçesi, spor salonu ya da oyun alanlarında gerçekleştirilmelidir.

Önerilen bu yöntemler birçok istenmeyen davranışın önüne geçebilir ancak yine de bazı durumlarda sorunlarla karşılaşılabilir de bilinmelidir. Sınıf yönetimi becerileri ne kadar üst düzeyde olursa olsun, bazen istenmeyen davranışların ortaya çıkması kaçınılmaz olabilir. Bu davranışların arkasında öğrencinin aile yapısı, kişilik özellikleri, fizyolojik ihtiyaçları, arzuları, korkuları ve endişeleri gibi birçok farklı neden olabilir.

İstenmeyen davranışlarla başa çıkmanın ilk adımı, sorunu hemen fark etmektir. Sınıfa hâkim olamama, istenmeyen davranışların artma olasılığını yükseltebilir. Bu durumda, öğrenciyi olumsuz davranışıyla ilgili direkt olarak suçlamak veya adını vererek uyarıda bulunmak yerine genel bir kural halinde hatırlatma yapılması önemlidir. Bu şekilde olumlu davranışları öne çıkarmak mümkün olabilmektedir.

Bazı öğretmenler, istenmeyen davranış sergileyen öğrencilere karşı sert ifadeler kullanabilirler ancak bu tür yaklaşımların kalıcı bir davranış değişikliği sağlamadığı bilinmektedir. Öğrenciyi cezalandırmak yerine olumlu davranışları pekiştirmek daha etkili olmaktadır.

İstenmeyen davranışlarla karşılaştığınızda sakin ve hızlı bir şekilde tepki vermek, dersin akışını sürdürmede yardımcı olmaktadır. Öğrenciye ne yapmaması gerektiği değil, nasıl davranması gerektiği anlatılmaya çalışılmalıdır. Örneğin yerinde durmayan bir öğrenciye "Lütfen yerine otur ve dikkatlice dinle!" demek, onu hedefe yönlendirmenin daha etkili yoludur.

Bilindiği üzere sınıf içindeki problem davranışların birçoğu, öğrencilerin ilgi çekme ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, öğretmenin dikkatini adil bir şekilde dağıtması gerekmektedir. Özellikle özel gereksinimli öğrencilere öncelik vermeye gayret edilmelidir. Özel gereksinimli öğrenciler genellikle çok soru sorabilmekte ve bu sorulara yanıt bekleyebilmektedirler. Bu durumda, öğrencinin sorularını dikkate almak ve cevaplamak, öğrenme sürecine olumlu katkı sağlamaktadır. Özel gereksinimli öğrencilerin, diğer öğrencilerden daha fazla ilgi ve cesaretlendirme gereksinimleri olabilir. Bu nedenle, sınıf içinde sadece istenmeyen davranışlar sergileyen öğrencilere odaklanılıp diğer öğrencilerin uygun davranışlarının takdir edilip pekiştirilmesi ihmal edilmemelidir.

Derslerde öğrencilere seçenekler sunmak etkili bir yöntemdir. Bu, öğrencilere kendi tercihlerini yapma özgürlüğü verip öğrenme sürecine katılımı artıracaktır. Sınıf yönetiminde katı kurallar yerine öğrencilerin seçebileceği alternatif etkinliklere yönelmek ve onların tercihlerine saygı göstermek gerekir. Örneğin bir problemi nasıl çözmek istediklerini seçmelerine izin vererek etkinliğin başarıyla tamamlanması sağlanabilir.

4. Aşama: Ders Sonunda Yapılması Gereken Düzenlemeler

Ders Sonunda Yapılması Gereken Düzenlemeler			
	Dersi plana uygun olarak ve zamanında bitirme		
	Dersin özetini yapma		
	Bir sonraki ders ile ilgili bilgi verme		
	Ödevleri açık ve anlaşılır ifade etme		
	Ödev verilirken bireysel farkları dikkate alma		

Dersin başarılı bir şekilde tamamlanması, etkili sınıf yönetiminin önemli bir parçasıdır. İyi planlanmayan ve işlenmeyen bir ders zamanında bitmeyebilir. Zamanında bitmeyen bir ders, öğrencilerin gelişimini ve öğretimsel hedeflere ulaşmasını engelleyebilir. Dersin sonunda 5-10 dakika arası bir süre ayrılıp bu süre içinde konu özetlenebilir. Öğrencilerin konuyu anlayıp anlamadıklarını değerlendirmek için konu içeriğini kapsayan sorular sorulabilir. Ayrıca, bir sonraki derste neler yapılacağı belirtilerek öğrencilerin konunun günlük yaşamlarındaki pratik kullanımı üzerine düşünmeleri sağlanabilir. Böylesi bir davranış, onların derse ya da konuya ilişkin motivasyonunu artırmada önemlidir.

Dersin sonunda ödevleri net bir şekilde belirtmekte yarar vardır. Çünkü öğrenciler bazen ödevi tam olarak anlamayabilir. Ödevlerin tahtaya yazdırılması veya öğrencilerin defterlerine yazdıklarının kontrol edilmesi faydalı olmaktadır. Ödev verirken öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre çeşitli seçenekler sunmak önemlidir. Örneğin tüm öğrencilere aynı konuda şiir yazma ödevi vermek yerine, farklı seçenekler sunmak daha etkili olabilir. Bu şekilde her öğrenci kendi ilgi alanına ve yeteneğine uygun bir ödev yaparak öğrenmekten daha fazla keyif alabilir.

Davranış yönetiminde, öğretmenlerin hem müdahaleci hem de önleyici rolleri vardır. Ancak her şeyi öğretmenden beklemek de doğru değildir. Öğrencilerin içsel motivasyona sahip olmaları ve kendi davranışlarının sorumluluğunu almalarına yardımcı olunmalıdır. Bu beceriler, öğrencilerin okuldan başlayarak hayatları boyunca bağımsız bir şekilde yaşamlarını sürdürebilmeleri için gereklidir.

Önerilerimizi uygulamak büyük bir çaba ve beceri gerektirebilir. Çünkü öğretmenlik bir sanattır. Öğretmenler, sınıflarında tiyatrocular gibi sahne almalı, coşkulu ve istekli olmalıdır. Beden dilini, sesini ve jestlerini etkili bir şekilde kullanmalıdır. Öğretmenin sadece uyarı amaçlı sesini yükseltmesi durumunda sınıf yönetimi zorlaşabilir. Tutkuyla işine bağlı öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerinin daha etkili olduğu bilinmektedir. Pozitif bir sınıf ortamı yaratmak için öğretmenlerin pozitif duygularla sınıfa girmesi önemlidir. Öğrenciler, sınıftaki atmosferi en iyi anlayan kişilerdir ve bu atmosfer yine öğretmenlerin tutumundan etkilenmektedir.

Olumlu Sınıf İklimi Oluşturmak İçin Öğretmenlere Öneriler

Olumlu sınıf iklimi, öğrencilerin birbirleriyle, öğretmenleriyle ve öğrenme süreçleriyle etkileşimde oldukları ortamı ifade etmektedir. Bu ortam hem eğitim öğretim sürecine hem de öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Olumlu sınıf ikliminin olduğu ortamlarda öğrenciler derse karşı yüksek motivasyon gösterirler. Aynı zamanda öğrenmeye karşı olumlu tutum içerisindedirler. Bu nedenle olumlu sınıf iklimi öğretimin verimliliğine de katkı sağlamaktadır. Aşağıda öğretmenlerin olumlu sınıf iklimi oluşturmalarına yardımcı olmak amacıyla çeşitli önerilere yer verilmiştir.

1. İlişkiler Kurun:

Öğrencilerinizle güçlü ve olumlu ilişkiler kurmak, etkili sınıf yönetiminin temelini oluşturur. Onları tanıyın, ilgi alanlarını öğrenin ve onlara değer verdiğinizi gösterin. Sınıfta güvenli ve saygılı bir ortam oluşturmak için açık iletişim ve iş birliğine dayalı bir atmosfer oluşmasını teşvik edin.

2. Açık ve Net Beklentiler Belirleyin:

Öğrencilerinizin nelerden sorumlu olduğunu ve onlardan ne beklediğini açıkça ifade edin. Sınıf kurallarını ve prosedürleri net bir şekilde belirleyin ve bunların tutarlı bir şekilde uygulandığından emin olun. Beklentilerinizi yazılı olarak da paylaşabilir ve öğrencilerin ve velilerin imzalamasını isteyebilirsiniz.

3. Planlı Olun:

Derslerinizi önceden planlamak ve organize etmek, zamanınızı en iyi şekilde kullanmanıza ve sınıftaki kaosu en aza indirmenize yardımcı olur. Ders planları hazırlayın, gerekli materyalleri önceden hazırlayın ve zamanı etkin bir şekilde kullanın.

4. Öğretim Yöntemlerini Çeşitlendirin:

Farklı öğrenme stilleri ve ilgi alanlarına hitap etmek için çeşitli öğretim yöntemleri kullanın. Görsel,

işitsel ve kinestetik öğrenme gibi farklı duyuşsal kanallara hitap eden aktiviteler ve materyaller kullanın. Oyunlaştırma, proje tabanlı öğrenme ve grup çalışması gibi öğrenmeyi daha ilgi çekici ve aktif hale getiren yöntemleri de deneyebilirsiniz.

5. Olumlu Davranışları Destekleyin:

İstenmeyen davranışlara odaklanmak yerine, olumlu davranışları destekleme ve ödüllendirmeye odaklanın. Öğrencilerinize sözlü olarak övgülerde bulunun, küçük hediyeler verin ve başarılarını kutlayın. Olumlu bir sınıf ortamı oluşturmak için mizah ve coşku da kullanabilirsiniz.

6. Sonuçlara Dayalı Disiplin Uygulayın:

İstenmeyen davranışlar meydana geldiğinde sakın ve tutarlı bir şekilde müdahale edin. Disiplin yöntemlerinizin adil, saygılı ve sonuçlara dayalı olmasına dikkat edin. Doğal sonuçlar ve mantıklı yaptırımlar kullanın ve öğrencilere davranışlarını değiştirmelerine yardımcı olacak rehberlik ve destek sağlayın.

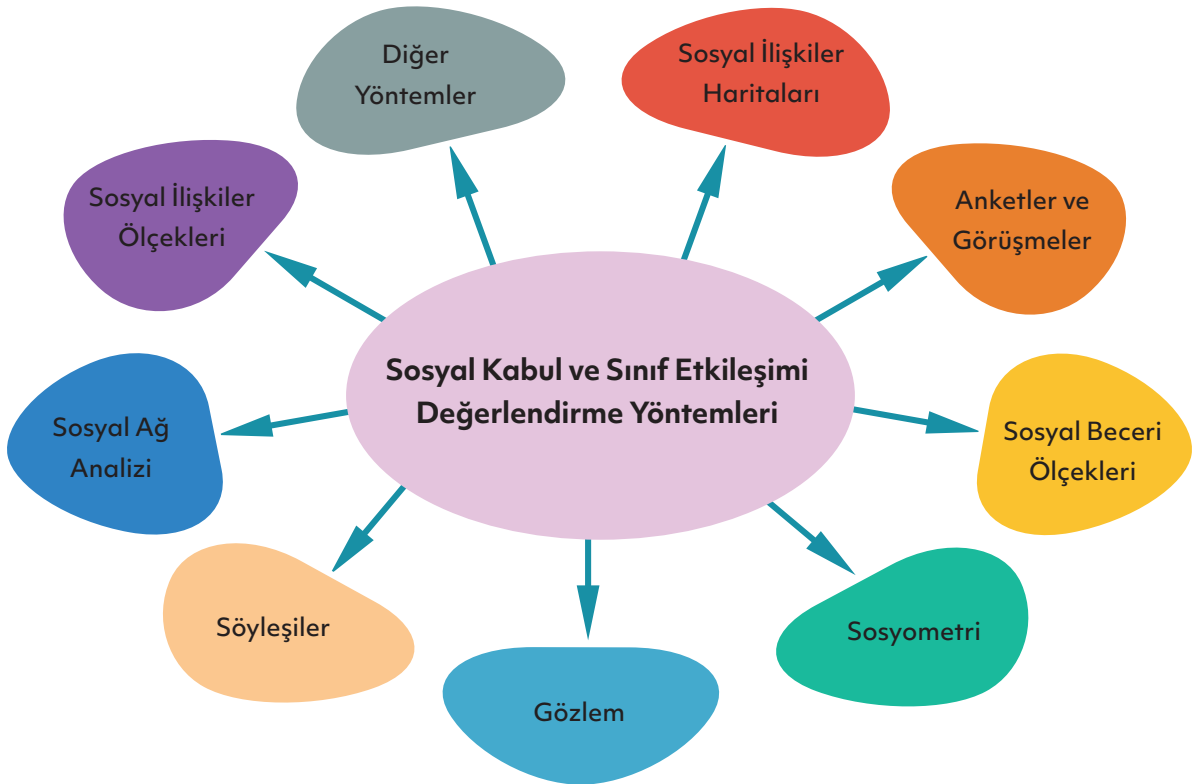
7. Esnek ve Uyumlu Olun:

Her öğrencinin farklı olduğunu ve her zaman her şeyin planladığınız gibi gitmeyeceğini unutmayın. Esnek olun ve gerektiğinde planlarınızı uyarlamaya hazır olun. Öğrencilerinizin geri bildirimlerine açık olun ve ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli değişiklikler yapmaktan çekinmeyin.

8. Gelişime Açık Olun:

Sınıf yönetimi becerilerinizi geliştirmek için sürekli öğrenmeye ve gelişmeye devam edin. Kendi deneyimlerinizden ders alın, diğer öğretmenlerden ve uzmanlardan bilgi edinin ve profesyonel gelişim fırsatlarını değerlendirin.

Etkili sınıf yönetimi becerileri geliştirmek zaman ve çaba gerektirir ancak bu yatırımın ödülü her öğrencinin potansiyelini tam olarak gerçekleştirmesine yardımcı olmaktır. Unutmayın, her öğrenci başarılı olabilir ve doğru araçlar ve stratejilerle siz de bunu gerçekleştirmelerine yardımcı olabilirsiniz.

Sosyal Kabul ve Sınıf Etkileşimi Değerlendirme Süreci

- **Değerlendirme planı:** Değerlendirme amacına, öğrencinin özel gereksinimlerine ve kullanılacak yöntemlere uygun bir plan oluşturulmalıdır.
- **Veri toplama:** Gözlem, testler, anketler, görüşmeler ve diğer yöntemler kullanılarak veri toplanır.
- **Veri analizi:** Toplanan veriler analiz edilir ve öğrencinin sosyal kabul ve sınıf etkileşim düzeyi hakkında yorumlar yapılır.
- **Geri bildirim ve müdahale:** Değerlendirme sonuçları öğrenci, aile ve öğretmenlerle paylaşılır ve gerekli müdahaleler planlanır.

Sosyal Kabul ve Sınıf Etkileşimi Değerlendirme Yöntemleri

Sosyal kabul ve sınıf etkileşimi, özel eğitim gerektiren öğrenciler için oldukça önemli kavramlardır. Öğrencilerinizin akademik ve sosyal gelişimlerini ve ilerlemelerini takip etmek, ona uygun müdahaleleri planlamanız ve uygulamanız için gereklidir. Bu amaçla, siz ders öğretmenleri ve diğer eğitimciler tarafından çeşitli değerlendirme yöntemleri kullanılmaktadır. Aşağıda bunlardan bazıları verilmiştir.

Gözlem:

En temel ve yaygın kullanılan yöntemlerden biri gözlemdir. Özel eğitim desteği alan öğrencilerinizi çeşitli ortamlarda (sınıf, teneffüs, oyun zamanı vb.) gözlemleyerek akranlarıyla olan etkileşimlerini, sosyal becerilerini, gelişimi olağan seyreden akranlarıyla kurdukları ilişkileri ve duygusal tepkilerini değerlendirebilirsiniz. Gözlemler; not alma, kontrol listeleri veya video kayıtları gibi çeşitli yöntemlerle yapılabilir. Gözlem çeşitleri oldukça fazladır ancak sizlere temelde kullanım alanı çok geniş olan şu 2 türünü açıklayacağız:

- **Doğal ortamda gözlem:** Öğretmenler, öğrencilerin sınıf içi ve sınıf dışı ortamlarda nasıl etkileşime girdiklerini gözlemleyebilirler. Bu gözlemler sırasında, öğrencilerin akranlarıyla ne kadar sık etkileşime girdikleri, hangi tür etkileşimlerde bulundukları, iletişim becerileri, duygusal tepkileri ve diğer sosyal davranışları gibi unsurlar kaydedilebilir.
- **Yapılandırılmış gözlem:** Gözlemler, önceden belirlenmiş bir formata göre ve daha sistematik bir şekilde yapılabilir. Bu formatlar, belirli davranışları (konuşma, oyun oynama, yardım etme vb.) kodlamak için kullanılabilir ve gözlemlerden elde edilen veriler, analiz için daha kolay hale getirilebilir.

Sosyal Beceri Ölçekleri:

Sosyal beceri ölçekleri, özel eğitim desteği alan öğrencilerin sosyalleşme, iletişim kurma, problem çözme ve duygularını yönetme gibi becerilerini değerlendirmek için kullanılan standartlaştırılmış araçlardır. Bunlar:

- **Standardize testler:** Standardize edilmiş sosyal beceri testleri, öğrencilerin iletişim kurma, problem çözme, duyguları yönetme becerilerini ve diğer önemli sosyal becerileri ne kadar iyi geliştirdiklerini belirlemek için kullanılabilir.
- **Gözlem tabanlı testler:** Gözlem tabanlı sosyal beceri testleri, öğrencilerin belirli sosyal becerileri (selam verme, sıra bekleme, paylaşma vb.) nasıl kullandıklarını gözlemlemek için kullanılır.

Anketler ve Görüşmeler:

- **Öğrenci Anketleri:** Öğrencilerin sınıf arkadaşlarıyla olan ilişkileri, sosyal kabul seviyeleri ve kendilerini nasıl hissettikleri hakkında bilgi edinmek için anketler kullanabilirsiniz.
- **Öğretmen Anketleri:** Öğrencilerin sosyal becerileri, akranlarıyla olan etkileşimleri ve sınıf içi davranışları hakkında bilgi edinmek için anketler doldurabilirsiniz.
- **Ebeveyn Görüşmeleri:** Ebeveynler, çocuklarının evdeki sosyal davranışları ve akranlarıyla olan ilişkileri hakkında bilgi verebilirler.

Sosyometri:

Sosyometri, bir sınıftaki öğrencilerin birbirleriyle olan ilişkilerini ve sosyal statülerini ölçmek için kullanılan bir yöntemdir. Öğrencilere, sınıf arkadaşlarını ne kadar sevdiklerine veya beğendiklerine dair sorular soran anketler uygulanır. Elde edilen veriler, hangi öğrencilerin popüler olduğunu, hangilerinin dışlandığını ve hangi öğrencilerin birbirleriyle yakın ilişkiler kurduğunu gösterir.

Sosyal İlişkiler Haritaları:

- Öğrencilerin sınıf arkadaşlarıyla olan ilişkilerini görsel olarak temsil etmek için kullanılan bir yöntemdir.

Sosyal İlişkiler Ölçekleri:

- **Öğretmen değerlendirmeleri:** Öğretmenler, öğrencilerin sosyal kabulünü ve sınıf etkileşimini değerlendirmek için anketler veya ölçekler kullanabilirler. Bu değerlendirmeler, öğrencilerin akranlarıyla ne kadar iyi anlaştıklarını, ne kadar popüler olduklarını ve sınıf ortamında ne kadar rahat hissettiklerini belirleyebilir.
- **Öğrenci değerlendirmeleri:** Öğrenciler, kendi sosyal kabul düzeylerini ve sınıf etkileşimlerini değerlendirmek için anketler veya ölçekler doldurabilirler. Bu değerlendirmeler, öğrencilerin kendi bakış açılarını ve deneyimlerini anlamayı sağlayabilir.
- **Akran değerlendirmeleri:** Akranlar, değerlendirme formları veya anketler aracılığıyla bir öğrencinin sosyal kabulünü ve sınıf etkileşimini değerlendirebilirler. Bu değerlendirmeler, öğrencinin akranları tarafından nasıl algılandığını ve ne kadar kabul gördüğünü belirleyebilir.

Sosyal Ağ Analizi:

Sosyal ağ analizi, öğrenciler arasındaki ilişkilerin karmaşıklığını ve bağlantılılığını anlamak için kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntem, öğrencilerin kimlerle ne kadar sık etkileşime girdiklerini ve bu etkileşimlerin gücünü belirlemek için matematiksel modeller kullanır. Sosyal ağ analizi, sosyal kabul ve sınıf etkileşiminin daha nüanslı bir anlayışını sağlayabilir.

Söyleşiler:

Özel gereksinimli öğrencilerle ve aileleriyle yapılan bireysel görüşmeler, sosyal kabul ve sınıf etkileşimi hakkında bilgi edinmek için önemli bir kaynak olabilir. Görüşmelerde öğrencilere akranlarıyla olan ilişkileri, duyguları ve sınıf ortamındaki deneyimleri hakkında sorular sorulabilir. Ailelerden de çocuklarının sosyalleşmesi ve akranlarıyla olan ilişkileri hakkında bilgi alınabilir.

Diğer Yöntemler:

- **Rol yapma:** Özel gereksinimli öğrencilere, çeşitli sosyal durumlarda nasıl davranmaları gerektiğini gösteren rol yapma etkinlikleri düzenlenebilir.
- **Sosyal hikâyeler:** Özel gereksinimli öğrencilere sosyal kabul ve sınıf etkileşimi ile ilgili konularda bilgi ve beceri kazandırmak için sosyal hikâyeler kullanılabilir.
- **Teknoloji:** Teknolojiden yararlanarak, özel gereksinimli öğrencilerin sosyalleşmelerini ve akranlarıyla etkileşim kurmalarını teşvik eden çeşitli uygulamalar ve programlar kullanılabilir.

Sosyal Kabul ve Sınıf Etkileşimi Değerlendirme Sonuçlarının Kullanımı

- **Bireysel Eğitim Programı (BEP):** Değerlendirme sonuçları, öğrencinin BEP'ini geliştirmek ve güncellemek için kullanılabilir.

- **Öğretim Planlaması:** Değerlendirme sonuçları, öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun öğretim planları geliştirmek için kullanılabilir.
- **Müdahale Programları:** Değerlendirme sonuçları, öğrencinin sosyal becerilerini geliştirmeye ve sınıf etkileşimini artırmaya yönelik müdahale programları geliştirmek için kullanılabilir.
- **Araştırma:** Değerlendirme sonuçları, özel eğitim alan öğrencilerin sosyal kabul ve sınıf etkileşimi ile ilgili araştırmalarda kullanılabilir.

Sosyal Kabul ve Sınıf Etkileşimini Değerlendirmenin Önemi

- **Erken müdahale:** Sosyal kabul ve sınıf etkileşim problemlerini erken teşhis etmek ve gerekli müdahaleleri yapmak önemlidir.
- **Bireysel ihtiyaçlara uygun eğitim:** Değerlendirme sonuçları, öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun eğitim programları geliştirmek için kullanılabilir.
- **Sosyal becerilerin gelişimi:** Değerlendirme sonuçları, öğrencinin sosyal becerilerini geliştirmeye ve sınıf etkileşimini artırmaya yönelik müdahale programları geliştirmek için kullanılabilir.
- **Akademik başarı:** Sosyal kabul ve sınıf etkileşimi, öğrencinin akademik başarısını da etkileyebilir.

Sosyal kabul ve sınıf etkileşimi değerlendirmelerinden elde edilen sonuçlar, özel gereksinimli öğrencilere yönelik bireysel eğitim programlarının (BEP) geliştirilmesi ve uygulanması için kullanılır. Bu sonuçlar doğrultusunda, öğrencinin sosyal becerilerini geliştirmeye ve akranlarıyla olan ilişkilerini güçlendirmeye yönelik özel eğitim programları hazırlanır. Değerlendirme sonuçları ayrıca, öğretmenlere ve ailelere özel eğitim alan öğrenciyi nasıl destekleyecekleri konusunda bilgi ve rehberlik sağlar.

Sosyal kabul ve sınıf etkileşimi değerlendirmeleri, özel eğitim alan öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimlerini takip etmek ve gerekli müdahaleleri yapmak için çok önemlidir. Bu değerlendirmelerden elde edilen bilgiler, öğrencilerin potansiyellerini tam olarak gerçekleştirmesine yardımcı olacak bireysel eğitim programları geliştirmek için kullanılır. Aynı zamanda yine bu değerlendirmeler, öğrencilerin sosyal ihtiyaçlarını ve zorluklarını belirlemek ve onların potansiyellerini tam olarak gerçekleştirebilmelerine yardımcı olmak için gerekli bilgileri sağlayabilir.

AİT OLMA DUYGUSU ETKİNLİKLERİ

BİZ BİR EKİBİZ *Ectum poratium mil videmules Multori ponsus es fac faceps, Ti. Verdienaris. Eque firmilius,*

Etkinlik Adı
Biz Bir Ekibiz
Öğrenme Hedefi
Ekip çalışmasının önemini kavrar.
Bilgilendirme
Öğretmen, " <i>Şimdi sizinle bir ekip olmakla ilgili hikâye okuyacağız. Daha sonra sizinle ekip olma üzerine konuşacağız.</i> " der.
Uygulama / Canlandırma
<i>"Bir lisenin çevre koruma kulübü, okulda çeşitli etkinlikler ve projeler düzenlemek amacıyla bir araya gelir. Kulüp, farklı sınıflardan ve farklı ilgi alanlarına sahip öğrencilerden oluşur. Okulun bahçesini düzenlemek için bir proje başlatılır. İlk olarak öğrenciler bir araya gelir ve bahçenin neye ihtiyacı olduğunu tartışır. Bazıları daha fazla oturma alanı isterken, bazıları ise bitki dikmek istemektedir. Ardından ekip fikirleri bir araya getirir ve bir plan yapar.</i> <i>Öğrencilerin farklı ilgi alanları ve yetenekleri vardır. Bazıları bahçenin düzenlenmesi için bitki bakımı konusunda bilgi sahibidir, bazıları ise marangozluk becerilerine sahiptir. Kimi öğrenciler ise etkinliklerin tanıtımı ve organizasyonunda deneyimlidir.</i> <i>Bahçe projesi için bir çalışma günü belirlenir ve öğrenciler bir araya gelir. Birlikte bitkileri dikerler, saksıları boyarlar ve oturma alanlarını düzenlerler. Bu süreçte birbirlerine yardım ederler, fikir alışverişinde bulunurlar ve birlikte çalışmanın önemini anlarlar. Sonuç olarak, çevre koruma kulübünün çabalarıyla okul bahçesi yenilenir ve öğrenciler için hoş bir ortam oluşturulur."</i>
Tartışma
• Sizce anlatılan hikâyedeki öğrenciler bir ekip midir? • Ekip olduklarını gösteren özellikler nelerdir? • Ekip olmak nedir? • Sizce bizim sınıfımız bir ekip mi? • Ekip olmak için neler gerekir?

Değerlendirme

Sınıf olarak son zamanlarda yaptığınız bir etkinliği düşünün. Sınıfınız üyelerinin tümünü düşünerek etkinliğinizi ekip olma açısından değerlendirin.

Sınıftaki her bir öğrencinin güçlü yönleri olduğu kadar zayıf yönleri de olabilir. Ancak ekip olmanın amacı her bir üyenin güçlendirilmesi ve ekibe dahil olmasını sağlamaktır. Bir ekipte yer almak; görevinizi yerine getirmeniz kadar tüm arkadaşlarınızla olumlu bağ kurmanızı da gerektirir.

☐ Bir amaç oluşturdunuz mu?

☐ Her arkadaşınızın özelliklerine göre görev paylaşımı yaptınız mı?

☐ Herkes ekipte bir görev aldı mı?

☐ Gereksinimi olan arkadaşına destek sağladın mı?

☐ Amacınıza ulaştınız mı?

☐ Ekipte olmak size ne hissettirdi?

Uyarlama

Hikâyeyi öğretmenin okuması durumunda; işitmede güçlük yaşayan öğrenci için hikâyeye yazılı olarak verilebilir.

Hikâyeyi öğrencilerin okuması durumunda ise görmede güçlük yaşayan öğrenci için büyük puntolu yazı verilebilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenci için cümle sayısı azaltılarak hikâyeye sadeleştirilebilir.

GELDİM, GRUPTAYIM

Etkinlik Adı

Geldim, Gruptayım

Öğrenme Hedefi

Dahil olduğu grubun özelliklerini fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen: "*Şimdi sizinle gruba dahil olmakla ilgili bir etkinlik yapacağız.*" der. Bu oyunun amacı, bir gruba yeni katılan bir kişiye grup üyelerini ve grup dinamiklerini tanıtmaktır.

Uygulama / Canlandırma

Grup üyeleri bir daire şeklinde oturur. Her öğrenci sırayla dairenin ortasında durur. Her grup üyesi sırayla ortadaki kişiye şunları söyler:

- Adını söyler.
- Kendiyle ilgili paylaşmak istediği bir bilgiyi paylaşır.
- Grupta en sevdiği şeyi söyler.
- Yeni katılan kişiye bir soru sorar.

Yeni katılan kişi soruya cevap verir. Oyun, yeni katılan kişinin gruba dair yeterince bilgi edindiğini hissedene kadar devam eder.

Tartışma

Ortadaki öğrenciye,

- Bu gruba dahil olmak sana nasıl hissettirdi?
- Grup hakkında bilgi edinebildin mi?

Gruptaki diğer öğrencilere,

- Ortadaki arkadaşınız hakkında bilgi sahibi olduğunuzu hissediyor musunuz?

Tüm öğrencilere,

- Arkadaşınız hakkında öğrendiğiniz bilgiler bugünden sonraki süreçte size nasıl bir katkı sağlayabilir? soruları sorulur.

Öğretmen: "*Gruba dahil olmak bizim sosyal olmamız ve duygusal gelişimimiz için önem taşımaktadır.*" der.

Değerlendirme

- Öğrendiğiniz bilgilerden en çok hangisi aklınızda kaldı? Neden?
- Yeni tanıştığımız birini başka hangi iletişim yoluyla daha detaylı tanıyabiliriz?

Uyarlama

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenci açık uçlu soruya yanıt vermekte güçlük çekerse yanıt için ipucu verilebilir. (Örneğin “benim en sevdiğim renk kırmızı, seninki nedir?” şeklinde bir soru sorulabilir.)

İşitmede güçlük yaşayan öğrenciler için soru yönelten kişi bedenini ona doğru yöneltebilir ve yakın mesafeden/ yüksek sesle konuşabilir.

DESTEK HARİTAM

Etkinlik Adı

Destek Haritam

Öğrenme Hedefi

Yaşadığı sorunlar ile ilgili destek alabileceği kişileri fark eder.

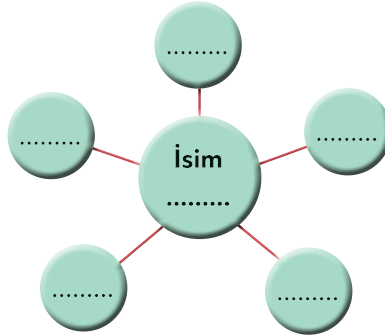
Bilgilendirme

Öğretmen, "Destek alabileceğimiz kişiler ile ilgili bir etkinlik yapacağız." der.

Uygulama / Canlandırma

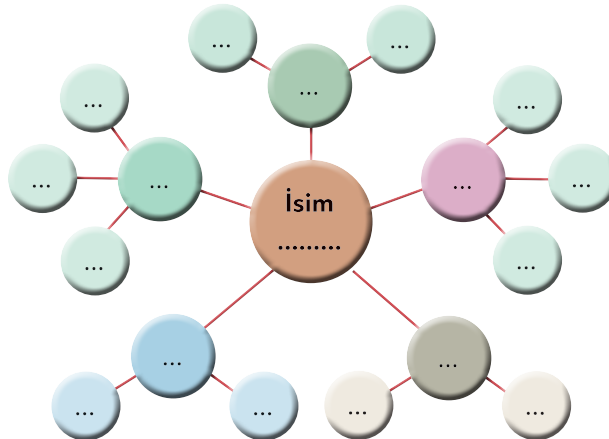
Öğrencilerden aşağıdaki gibi bu şablonda kendilerin merkeze yazarak etrafına son zamanlarda yaşadığı sorun alanlarını da isminin etrafına yazmaları istenir. Örneğin okul, aile, arkadaşlar, sağlık, öğrenme vb.

- Ortaya öğrenci kendi ismini, etrafına da varsa son zamanlarda yaşadığı sorunlardan bazılarını yazar.

İkinci aşamada öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ile ilgili kimlerle iletişime geçtiklerini oluşturdukları haritalara eklemelerini ister.

- Öğretmen, öğrencilere "Zaman zaman çeşitli alanlarda sorunlar yaşayabiliriz. Bu sorunların çözümünü her zaman tek başımıza bulamayabiliriz ya da bulmak istemeyebiliriz. O zamanlarda çevremizde bize yardımcı olabilecek kişiler vardır. Şimdi haritalarınıza yaşadığınız sorunlara göre destek aldığınız kişileri ekleyin." der.

Tartışma

- Etkinlik ile ilgili duygu ve düşünceleriniz neler?
- Bu etkinliğin kolay ve zor yanları nelerdi?
- Yaşadığınız sorunları daha çok kimlerle paylaşıyorsunuz?
- Yaşadığınız sorunlar ile ilgili olarak iletişime girdiğiniz kişileri bir harita üzerinde görmek nasıl bir deneyimdi?

Soruları öğrencilere yöneltilir ve tartışılır.

Değerlendirme

Değerlendirme aşamasında tahtada sorun alanlarının ve destek alınabilecek kişilerin yer aldığı bir tablo oluşturulur.

Okul	Aile	Sağlık	...	...
Rehber Öğretmen / Psikolojik Danışman	...	...	...	...
Sınıf Öğretmeni	...	...	...	...
...	...	...	...	...
...	...	...	...	...

Sorun alanlarının ve destek alınabilecek kişilerin alternatifleri sıralanarak öğrencilere geniş bir destek ağına sahip oldukları gösterilir.

Uyarılama

Görmede güçlük yaşayan öğrenci için daha büyük çalışma kâğıtları verilebilir. Etkinlik ikili gruplar hâlinde uygulanabilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenci varsa harita, tüm sınıfa hazır şablon olarak sunulur ve öğrencilerden sadece boşlukları doldurması istenebilir, etkinlik ikili grup hâlinde uygulanabilir.

İşitmede güçlük yaşayan öğrenciler için diğer öğrenciler kendi haritalarını sınıf ile paylaşırken herkesin görebileceği bir konuma gelerek çalışmasını görsel olarak da sunabilir.

DESTEK AĞIM

Etkinlik Adı

Destek Ağım

Öğrenme Hedefi

Sosyal destek ağlarını fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen, "Şimdi sizinle farklı uzmanlık alanları ile etkileşimi deneyimleyeceğimiz bir etkinlik yapacağız." der.

Uygulama / Canlandırma

- Etkinlik için geniş bir alan hazırlanır.
- Farklı türde etkinlikler için alanlar oluşturulur (oyunlar, sanat, spor vb.).
- Her etkinlik alanında konunun uzmanı olarak bir kişi görevlendirilir. (Bu kişiler kendi ilgi alanlarına yönelik alan oluşturabilir ya da belirlenen alanlar arasında seçimde bulunabilir.)
- Diğer öğrenciler farklı etkinlik alanlarına yönlendirilir.
- Her öğrenci, her alanda en az 5-10 dakika geçirmelidir.
- Etkinlik alanlarında görevli olan öğrenciler, kendi gruplarına gelen öğrenciler ile ilgili bilgi desteği sağlar. (Öğrenciler bilgiye ulaşmak için teknolojik imkânlardan faydalanabilir.)
- Etkinlik sona erdiğinde, öğrenciler bir araya getirilir.

Tartışma

- Etkinlik alanlarına katılmak nasıl bir deneyimdi?
 - Bilgi edinmek için bir yere başvurmak ile ilgili duygu ve düşünceleriniz neler?
 - Bir konuda uzmanlara ne gibi durumlarda danışırız?
 - Konu ile ilgili uzmanlar bizlere nasıl yardımcı olabilirler?
- Sorular öğrencilere yöneltilir ve tartışılır.

Değerlendirme

Öğretmen, "*Şimdi de okulumuzda karşılaştığımız durumları düşünelim. Hangi durumlarda bir başkasının desteğine ihtiyaç duyarız? Bu durumlarda kimlerden destek alabiliriz?*" sorularını yöneltir ve alınan cevaplar tahtaya tablo hâlinde yazılır.

Desteğe İhtiyaç Duyduğumuz Durumlar	Destek Alabileceğimiz Kişiler

Uyarılama

Görmede güçlük yaşayan öğrenci için destek alanlarına erişim noktasında akran desteği sağlanabilir.

Değerlendirme kısmında tahtayı görebileceği yere oturması sağlanabilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenci için uygulama ve değerlendirme aşamasında akran desteği sağlanabilir.

ARKADAŞIMI ANLATIYORUM

Etkinlik Adı

Arkadaşımı Anlatıyorum

Öğrenme Hedefi

Sosyal çevresindeki kişileri tanır ve betimler.

Bilgilendirme

Öğretmen: "Şimdi sizinle arkadaşlarınızı daha iyi tanımanızı sağlayacak bir etkinlik yapacağız." der.

Uygulama / Canlandırma

Öğretmen, "Betimleme yaparken arkadaşınızın fiziksel görünümünden bahsedebilirsiniz. Arkadaşınızın kişilik özelliklerini anlatabilirsiniz. Arkadaşınızın ilgi alanlarını ve hobilerini paylaşabilirsiniz. Arkadaşınızla bir anınızı anlatabilirsiniz." diyerek aşağıdaki oyun kurallarını öğrencilere aktarır.

1. Her öğrenci öğretmenin oluşturduğu isim torbasından (sınıf listesiyle oluşturulmuş "bir") kâğıt çeker.
2. Her öğrenci sırayla kâğıdındaki ismi okumadan o kişiyi betimlemeye başlar.
3. Diğer oyuncular, anlatılan arkadaşını tahmin etmeye çalışır.
4. Doğru tahmin eden ilk öğrenci bir puan alır.
5. En çok puanı alan öğrenci oyunu kazanır.

Tartışma

- Arkadaşını anlatırken ne hissettin?
- Anlatılanları dinlerken neler hissettin?
- Doğru tahminlerde bulunabildin mi?
- Bu etkinlik ile arkadaşların hakkında yeni bir şey öğrendin mi?

Öğretmen, "Arkadaşlarımızı iyi tanımak, hayatımıza birçok açıdan katkıda bulunur. Güçlü ve destekleyici ilişkiler kurmamıza, daha iyi iletişim kurmamıza, mutluluğumuzu ve yaşam kalitemizi artırmamıza, kişisel gelişimimize ve eğlenmemize yardımcı olur." diyerek arkadaş tanımanın önemini vurgular.

Değerlendirme

- “..... kimdir?” etkinliği ile değerlendirme yapılır.

Etkinlik için yazılan isimler toplanır. Öğretmen ismi okur, sınıftaki tüm öğrenciler o öğrenci ile ilgili akıllarında kalan özellikleri aktarır. Öğretmen isterse yazılmayan kişiler ile ilgili de tahmini özellikler söylenmesi için teşvik edebilir.

Uyarılama

Sınıfta fiziksel güçlük yaşayan öğrenciler var ise oyun kuralları açıklanırken “*Fiziksel özelliklere değinmeden betimlemeler yapalım.*” gibi yönlendirmeler yapılabilir.

KENDİNİ TANIMA VE KABUL ETKİNLİKLERİ**BİZ KİMİZ?****Etkinlik Adı**

Biz Kimiz?

Öğrenme Hedefi

Kendi değerlerini tanıma ve benlik saygısına sahip olmanın önemini fark eder.

BilgilendirmeÖğretmen, "*Şimdi sizinle kendimizi tanıma, kişisel özelliklerimizi fark etme ile ilgili bir etkinlik yapacağız.*" der.**Uygulama / Canlandırma**

- Öğretmen, ilk olarak öğrencilerden kendilerini tanımlarına yönelik olarak "Ben kimim?" sorusunu düşünmelerini ve kendilerini tanımlayan kelimeleri ve kelime öbeklerini yazmalarını ister.
- Öğrenciler kelimelerini ve kelime öbeklerini istedikleri gibi süsleyebilirler.
- Etkinlik bittiğinde, öğrenciler isterlerse yazdıklarını sınıfın geri kalanıyla paylaşabilirler.

İkinci aşamada şunlar yapılır:

- Öğrenciler iki gruba ayrılır.
- Her grup, bir kâğıda grup üyelerinin güçlü ve zayıf yönlerini yazar.
- Gruplar, yazdıkları listeleri sınıfın geri kalanıyla paylaşır.

Tartışma

- Kendini tanımlamak nasıl bir deneyimdi?
- Kendinle ilgili tanımlayıcı ifadeler yazmak kolay ya da zor muydu? Neden?
- Grup çalışmasında, senin güçlü ve zayıf yönlerin ile arkadaşlarının güçlü ve zayıf yönleri arasında benzerlikler var mıydı? Varsa bu durumu nasıl değerlendiriyorsun?
- Grup çalışmasında, senin güçlü ve zayıf yönlerin ile arkadaşlarının güçlü ve zayıf yönleri arasında farklılıklar var mıydı? Varsa bu durumu nasıl değerlendiriyorsun?

Soruları öğrencilere yöneltilir ve tartışılır.

Değerlendirme

Değerlendirme aşamasında grup olarak çalışmaya devam edilir. Öğrencilerden ortak olarak belirledikleri güçlü ve zayıf yönlerini içeren bir gazete sayfası hazırlamaları istenir. Hazırlanan gazeteler tüm sınıfla paylaşılır.

Öğretmen "*Aslında zayıf yönlerimiz bizim geliştirebileceğimiz yönlerimizdir açıklanmasında bulunur.*"

Uyarılama

Görmede güçlük yaşayan öğrenciler için daha büyük çalışma kâğıtlarına çalışmaya teşvik edilebilir, etkinlik ikili veya üçlü olarak küçük gruplar hâlinde uygulanabilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için uygulama ve değerlendirme aşamasındaki yönergeler daha açık, net ve basamaklar hâlinde anlatılabilir.

İşitmede güçlük yaşayan öğrenciler, diğer öğrenciler kendi gazetelerini sınıf ile paylaşırken herkesin görebileceği bir konuma gelerek çalışmalarını görsel olarak da sunabilir.

BEN, BENİ TANIYORUM

Etkinlik Adı

Ben, Beni Tanıyorum

Öğrenme Hedefi

Kendilerini daha iyi tanımanın ve duygularını ifade etmenin önemini fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen: "*Şimdi sizinle duyguları tanıma ve ifade etme üzerine bir etkinlik yapacağız.*" der.

Uygulama / Canlandırma

1. Giriş: Öğretmen, öğrencilere "Kendinizi ne kadar iyi tanıyorsunuz?" diye sorar. Öğrencilerin cevaplarını dinler ve onlarla sohbet eder.
2. Beni Tanıyorum Çizimi: Her öğrencinin kendilerini bir kağıda çizimlerini ister. Çizimde kendilerini nasıl gördükleri, duygularını, düşüncelerini ve hayallerini ifade etmeleri teşvik edilir. İsterse bu görsellere konuşma balonu, slogan vb. ekleyebileceği söylenir.
3. Güçlü/Zayıf yönlerim: Öğretmen öğrenciyi güçlü yönlerini ifade etmesi için yönlendirir. Güçlü ve zayıf yönlerini kağıda aktarması (görsel/yazılı) istenir.
4. Sunum: Her öğrenci etkinliğini sınıfa sunar ve çiziminde neleri ifade ettiğini anlatır.

Tartışma

Öğretmen, öğrencilere aşağıdaki soruları sorarak tartışma başlatabilir:

- Kendinizi nasıl tanımlarsınız?
- Güçlü ve zayıf yönleriniz nelerdir?
- En çok nelerden hoşlanırsınız?
- Hayalleriniz nelerdir?
- Kendinizi ifade ederken sizi en çok zorlayan şey nedir?

Desteğe ihtiyacı olan bir öğrenci zayıf yönlerine odaklı olarak katılım gösterdiğinde; öğrencinin güçlü olduğu yönlere dikkat çekilir. Örneğin; sosyal etkileşim güçlü olduğu bir öğrenci zayıf yönünü ifade ettiyse güçlü özelliği (resim yapma vb.) vurgulanır. İşitmede güçlük yaşayan öğrenci zayıf yönünü ifade ettiyse güçlü özelliği (bedensel aktivitelerdeki başarısı, görsel algısı vb.) vurgulanarak her bireyin zayıf yönlerinin yanı sıra güçlü yönleri olduğu belirtilir.

Değerlendirme

Öğretmen: "Gördüğünüz gibi hepimizin farklı özellikleri, hayalleri, duyguları olduğu gibi hepimizin güçlü ve zayıf yönleri de var. Kendinde ve arkadaşında fark ettiğin güçlü yönler ne oldu? Zorlandığınız durumlarda, yaşadığınız duygularla baş etmek için hangi güçlü yönlerinizi kullanıyorsunuz? Kendinle ya da arkadaşınla ilgili yeni bir şey öğrendin mi?" der ve öğrencilerin etkinliği değerlendirmelerini sağlar.

Uyarılama

Fiziksel güçlük yaşayan bir öğrencinin etkinlikte yazması için; klavye kullanımı ya da akran desteği sağlanabilir.

'Güçlü ve zayıf yön' kavramını anlamlandıramayan öğrenciler için "En iyi yaptığın şey nedir? / Daha iyi olmak istediğin, değiştirmek istediğin özellik nedir?" vb. sorularla öğrenci yönlendirilebilir.

FARKLILIKLARA SAYGI ETKİNLİKLERİ

BENZERLİK VE FARKLILIKLAR

Etkinlik Adı

Benzerlik ve Farklılıklar

Öğrenme Hedefi

Farklılıklara saygı duymanın ve çeşitliliğin önemini fark eder.
Başkalarıyla benzerliklerini ve farklılıklarını keşfeder.
Farklılıklarını kabul eder.

Bilgilendirme

Öğretmen: "*Şimdi sizinle bir etkinlik yapacağız. Bu etkinlik sizi diğerlerinden ayıran ve sizin diğerlerine benzeyen yönlerinizi görmenizi sağlayacak.*" diyerek etkinliğe başlar.

Uygulama / Canlandırma

Hazırlık:

Farklı renklerde kâğıtlar ve kalemler hazırlanır.

Sınıf daire şeklinde oturtulur.

Etkinlik:

Her öğrenciye bir kâğıt ve kalem verilir.

Öğrencilerden, kendilerini tarif eden üç kelime yazmaları istenir.

Öğrencilerden, kâğıtlarını dairenin ortasına koymaları istenir.

Bütün öğrenciler tamamladıktan sonra öğretmen tarafından bir kart seçilir.

Öğretmen "*Kartları sesli olarak okuyacağım. Eğer sizde de bu özellik olduğunu düşünürseniz alkışlayarak belirtin.*" der.

Öğretmen kartları okur ve benzerlikleri olan öğrenciler alkışlayarak etkinliğe katılım gösterir.

Tartışma

- Benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
- Farklılıklar bize ve çevremize neler kazandırır?
- Farklılıklara saygı duymak neden önemlidir?
- Bu etkinlikten ne öğrendik?

Öğretmen: "*Farklılıklara saygı duymak önemlidir. Farklılıklarımız da benzerliklerimiz kadar bizi bir arada tutar. Benzerlik ve farklılıklara sahip olmak her bireyi özel kılar.*" der.

Değerlendirme

Öğretmen: "*Her şeyin birbirine benzer olduğu bir dünya sence nasıl olurdu?*" ya da "*Her şeyin birbirinden farklı olduğu bir dünya nasıl olurdu*" sorularını yöneltir. Öğretmen gerekli görürse bu değerlendirmeyi münazara olarak devam ettirir.

Uyarlama

İşitmede güçlük yaşayan öğrenciler için etkinlik kağıdında yazan özellik, okunurken öğrenciye gösterilebilir. Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için etkinliğin akışı; basamaklar hâlinde olacak şekilde kısa ve net yönergelerle anlatılabilir.

"NORMAL" NEDİR?

Etkinlik Adı

"Normal" nedir?

Öğrenme Hedefi

Toplumsal ve bireysel farklılıkları kabulü değerlendirir.

Bilgilendirme

Öğretmen: "*Örneklerdeki gibi birçok insan, yaşayış ve kültür olarak birbirinden farklıdır. Peki sizce bu örneklerden hangisi normal?*" diye sorar.

Kars'ta yaşayan
Esra için hava
-1 derece soğuk
değilken...

Antalya'da yaşıyan
Seda için hava çok
soğuktur.

Bir Türk için kebab
dünyanın en güzel
yemeğiyken...

Bir Japon için
bu yemek, suşi
olabilir.

Batı toplumlarında
rahat ve işlevsel
kıyafetler tercih
edilirken...

Doğu toplumlarında
geleneksel kıyafetler
yaygın şekilde
kullanılmaktadır.

Uygulama / Canlandırma

Her öğrencinin aynı boyutta küçük not kâğıtlarına kendi 'normal' tanımlarını yazması beklenir. (Sana göre 'normal' ne demek?) Öğrenciler kâğıtları birbirleriyle değişir. Değiştirilen yanıtlar sınıfta okunur.

Tartışma

Öğrencilerin yazılı ifadeleri okunur. Her bir "normal" tanımının farklı olduğu vurgulanır. Öğretmen: "*Herkesin aynı özelliklere sahip olmasını bekleyebilir miyiz? Herkes aynı şekilde öğrenebilir mi?*" sorularıyla tartışma başlatır.

Değerlendirme

Renkli not kâğıtları zemin üzerinde birleştirilerek farklılıkların bir bütünü oluşturduğu gösterilir.

Öğretmen: "*Farklı özellikte her birey bir bütünü, çeşitliliklerin tümü 'normal'i oluşturur.*" dedikten sonra "*Sınıfımızda farklı özelliklere sahip ve normal kabul ettiğimiz durumlar nelerdir?*" diye sorar.

(Örnek: A öğrenci için en keyifli ders Türkçe dersi iken B öğrenci için bu derste zorlanabilir.)

"*Bazı durumları 'normal' olarak değerlendirmede; yeteneklerimiz, fikirlerimiz, tutumlarımız, yaşadığımız toplum ve kültür etkilidir. bizim için normal olan bir durum bir başkası için normal olmayabilir.*" der.

Uyarlama

Okuma yazmada güçlük yaşayan öğrenciler için etkinliğe katılımda akran desteği sağlanabilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için soyut bir kavram olan 'normal' algısı somutlaştırılabilir.

(Örnek; normal tanımını yazmasını istemek yerine 'normal' olarak algıladığı bir örnek durumu anlatması istenerek kolaylaştırma yapılabilir.)

BEN FARKLI OLSAYDIM

Etkinlik Adı

Ben Farklı Olsaydım

Öğrenme Hedefi

Sınıf içindeki farklılıkları kabul eder.
Kapsayıcı bir sınıf ortamı oluşmasına katkı sağlar.

Bilgilendirme

Öğretmen, öğrencilere "Şimdi sizinle farklılıkları değerlendirme ile ilgili bir etkinlik yapacağız. Size farklı senaryoların olduğu renkli kâğıtlar vereceğim. Daha sonra bununla ilgili hikâye oluşturacağız." der.

Uygulama / Canlandırma

Materyaller: Renkli kartlar, kısa aktivite önerileri

İşleniş:

Farklılıklar Bilgisi: Sınıfta farklılıkların neler olduğu tartışılır. Örnek olarak, fiziksel görünüm, kültür, dil, ilgi alanları, yetenekler ve aile yapısındaki gibi farklılıklar üzerinde konuşulabilir.

Farklılık Kartları: Öğrencilere üzerinde farklılıklar hakkında bilgiler bulunan renkli kartlar dağıtılır. (etkinlik grup olarak da yapılabilir)

Örneğin,

1. Sarı kart: Annesi farklı bir ülkeden gelen bir öğrenci
2. Kırmızı kart: Sadece Almanca konuşabilen bir öğrenci
3. Mavi kart: Konuşurken her konuşmanın kelimesinde iki elini de havada hızlıca sallama davranışı olan bir öğrenci
4. Yeşil kart: Derse katılmak istemeyen bir öğrenci
5. Turuncu kart: Çok acıktığı için derse odaklanamayan bir öğrenci
6. Mor kart: Hiçbir sesi duyamayan bir öğrenci vb.

Hikâye Oluşturma: Öğrencilerden kendilerine gelen karttaki kişinin yaşayabileceği bir durumu hikâyeleştirmeleri istenir.

Tartışma

- Hikâyeler sesli olarak okunduktan sonra öğrencilerle neden böyle bir hikâye oluşturdukları, karakterlerin özel durumlarının, kendi yaşantısını nasıl etkilediği, bu durumu kendileri sürekli olarak yaşasalar neler hissedecekleri tartışılır.
- Öğrencilerden, kendilerine verilen durumla ilgili ne hissettiklerini veya ne düşündüklerini söylemeleri istenir.

Değerlendirme

- Seçilen karakterin neler hissetmiş olabileceği konuşulur ve siz olsaydınız bu duruma nasıl çözümler üretirdiniz diyerek öğrencilere çözüm ve önerileri sorulur.

Uyarılama

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için hikâye oluştururken 5N1K gibi kurallar kendilerine hatırlatılabilir. Dil ve konuşmada güçlük yaşayan öğrenciler için, oluşturdukları hikâyeyi seslendirme kısmında akran desteği sağlanabilir.

SAYGI ÇEMBERİ

Etkinlik Adı

Saygı Çemberi

Öğrenme Hedefi

Farklılıklara saygı ve kabul kavramlarının önemini fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen, öğrencilere “*Şimdi sizinle saygı konusunu ele alacağımız bir etkinlik yapacağız.*” der.

Uygulama / Canlandırma

1. Hazırlık:

- o Sınıfta daire şeklinde oturma düzeni sağlanır.
- o Her öğrenciye bir kâğıt ve kalem verilir.

2. Etkinlik:

- o Öğrencilerden, saygı duydukları bir kişiyi veya bir durumu kâğıda yazmaları istenir.
- o Öğrencilerden, kâğıtlarını dairenin ortasına koymaları istenir.
- o Öğretmen, bir kâğıt seçer ve kâğıtta yazan kişi veya durum hakkında öğrencilerden saygı duydukları yönleri paylaşır.
- o Öğretmen, diğer öğrencilerden de kâğıtta yazan kişi veya durum hakkında saygı duydukları yönleri paylaşmalarını ister.
- o Öğretmen, tüm kâğıtları okuyana kadar bu işlem devam eder.

Tartışma

- Saygı nedir?
- Birbirimize saygı duymanın önemi nedir?
- Farklı fikirleri ve bakış açılarını dinlemek ve anlamak neden önemlidir?
- Bu etkinlikten ne öğrendik?

Sorularıyla öğrenciler tartışmaya yönlendirilir.

Değerlendirme

- Öğrencilerin ortak saygı duyduğu kişi veya durumlar aynı masada toplanır. Öğrencilerin ortak olduğu fikirlerde neler hissettikleri sorulur.
- Saygı teması etrafında tahtada zihin haritası oluşturulabilir.

Uyarılama

Yazma konusunda güçlük yaşayan öğrenci için akran desteği sağlanabilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için etkinlik örnek durumla somutlaştırılır. (Örneğin, Atatürk saygı duyduğumuz kişilere örnektir.)

ŞARKINI SÖYLE

Etkinlik Adı

Şarkını Söyle

Öğrenme Hedefi

Farklı gelişim özellikleri olan öğrencilerin ritmik durumlardaki algılarını ve deneyimlerini fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen sınıfa "Şimdi sizinle şarkı söyleyeceğimiz bir etkinlik yapacağız." der.

Uygulama / Canlandırma

Öğretmen şarkı sözlerini öğrencilere dağıtır. Öğrencilerden şarkı sözlerini ritimle söylemesi beklenir.

Gözlerinde gizli, farklı bir bakış var
 Rüzgârla dans eden, serin bir akış var
 Yolunda değiliz, bu farklı bir hikâyemiz
 Ama kalbimizde hissettiğimiz bir ahenk var
 Farklılıklarla dolu bu dünyada
 Bir araya geliriz, yolumuz da aydınlıkta
 Renklerimiz farklı, ama aynı gökyüzü altında
 Sevgiyle birleşiriz, her güçlüğü aşarız biz
 İçimizdeki melodi hep biraz farklı
 Sözlerimiz ayrı ama aynı şarkıda
 Hayatın ritmiyle dans ederken anlarız
 Farklılıklarımız bizi güçlü kılar, anlarız

Öğrencilerin farklı ritimlerde seslendirdiği şarkılar dinlendikten sonra tartışma aşamasına geçilir.

Tartışma

Öğretmen sınıfa şu soruları yöneltir:

1. Ritmini bilmediğin bir şarkıyı seslendirmeksana ne hissettirdi?
2. Herkesin farklı ritim seçerek seslendirmesinin sebepleri neler olabilir?
3. Günlük yaşamımızda nelerin ritimlerini duyabiliyoruz? Bu ritimleri duyamasaydık neler olurdu?

Öğretmen, "*Herkesin ritim tutması farklı olabilir ve bu farklılık/çeşitlilik önemli bir yere sahip.*" der.

Ayrıca çalışmada herkesin farklı seslendirme yapmasına işaret ederek bireysel farklılıklar nedeniyle farklı çıktıların olmasının normalliğine dikkat çeker.

Değerlendirme

Öğretmen, "*Çevresindeki sesleri duyamamak öğrencilerin yaşamında hangi alanları etkiler?*" der ve tahtaya şema çizer. Şemadaki alanlara göre öğrencilerin fikirleri değerlendirilir.

Öğretmen, "*Bu nedenle, ritim ve ses becerileri kısıtlı olan öğrencilere karşı daha anlayışlı olmalıyız. Onların yaşadığı zorlukları anlamak ve onlara karşı hoşgörülü olmak toplumsal bir sorumluluktur. Ritim becerileri yetersiz olan bir bireyin karşılaştığı günlük zorlukları göz önünde bulundurarak onlara karşı empati kurmak önemlidir.*" şeklinde bir konuşma ile farkındalık sağlayabilir.

Uyarılama

Dil ve konuşmada güçlük yaşayan öğrenciler, akranla birlikte şarkı söyleyebilir; masaya vurarak ritim tutabilir.

Görmede güçlük yaşayan öğrenciler için şarkı sözleri büyük punto ile verilebilir ya da akran sesli okuma yapabilir.

FRANSIZ KALMA

Etkinlik Adı

Fransız Kalma

Öğrenme Hedefi

Öğrencilerin okuma ve okuduğunu anlama becerilerinde yaşadıkları güçlükleri fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen sınıfa "Şimdi sizinle bir metin okuyup metinle ilgili soruları cevaplayacağız" der ve uygulamaya geçer.

Uygulama / Canlandırma

Öğrencilere aşağıdaki metin verilir, öğrencilerden metni okuyup soruları cevaplamaları istenir.

La Cuisine Française

La cuisine française est célèbre dans le monde entier pour sa richesse, sa variété et son raffinement. Elle est considérée comme l'une des plus grandes traditions culinaires au monde. La cuisine française est le reflet de la diversité géographique, culturelle et historique de la France.

Les plats français sont souvent élaborés à partir d'ingrédients frais et locaux. Les recettes traditionnelles varient d'une région à l'autre, offrant une large gamme de saveurs et de techniques de cuisson. De la ratatouille provençale au bœuf bourguignon, en passant par les fromages variés et les délicieux desserts comme les macarons et les éclairs, la cuisine française a quelque chose à offrir à tous les goûts.

La gastronomie française est également marquée par son importance culturelle. En France, les repas sont souvent considérés comme des moments de convivialité et de partage. La table est un lieu de rencontre où l'on prend le temps de déguster et d'apprécier chaque bouchée.

En raison de son influence mondiale, la cuisine française a été inscrite au patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO en 2010. Cela témoigne de l'importance de la cuisine française dans la préservation de la diversité culturelle et gastronomique.

1. Metne göre Fransız mutfağını dünya çapında ünlü yapan şey nedir?
2. Bölgesel çeşitlilik Fransız mutfağına nasıl yansıyor?
3. Yazara göre Fransız gastronomisi neden kültürel açıdan önemli görülüyor?

Tartışma

Metin okunduktan sonra öğrencilere aşağıdaki sorular yöneltilir:

- Okuduğun metnin konusu neydi?
- Soruları cevaplarken neler yaşadın? Bu durumla bir sınavda karşılaştığında neler hissederdin?
- Sence bu tarz bir materyal ile ders işlemem uygun muydu? Ders işlenişinde materyal seçerken neler dikkate alınmalı? bu sorulardan hareketle öğrencinin duruma ilişkin duygu ve düşünceleri tartışılır.

Orijinal Metin:**Fransız Mutfağı**

Fransız mutfağı zenginliği, çeşitliliği ve inceliğiyle dünya çapında ünlüdür. Dünyanın en büyük mutfak geleneklerinden biri olarak kabul edilir. Fransız mutfağı, Fransa'nın coğrafi, kültürel ve tarihi çeşitliliğini yansıtmaktadır.

Fransız yemekleri genellikle taze, yerel malzemelerle hazırlanır. Geleneksel tarifler bölgeden bölgeye değişiklik göstererek çok çeşitli tatlar ve pişirme teknikleri sunar. "Provençal ratatouille'den sığır bourguignon'una, çeşitli peynirlerden makaron ve ekler gibi leziz tatlılara kadar Fransız mutfağının herkese sunabileceği bir şeyler var.

Fransız gastronomisi aynı zamanda kültürel yönüyle de öne çıkıyor. Fransa'da yemekler genellikle şenlik ve paylaşım anları olarak kabul edilir. Masa, her lokmanın tadına bakmak ve takdir etmek için zaman ayırdığımız bir buluşma yeridir.

Fransız mutfağı, küresel etkisi nedeniyle 2010 yılında UNESCO'nun somut olmayan kültürel mirası listesine girmiştir. Bu, Fransız mutfağının kültürel ve gastronomik çeşitliliğin korunmasındaki önemini göstermektedir.

Öğretmen, okuduğunu anlama konusunda güçlük yaşayan öğrencilere dikkat çekerek onlar için yapılandırılmış uygun bir materyal seçilmediği durumlarda olumsuz duygular hissettiklerini derse katılım ve motivasyonlarının azaldığını, stres ve kaygı yaşayabildiklerini ifade eder.

Değerlendirme

- Okuduğunu anlayamadığın bir durumu düşün. Öyle bir durumda nasıl bir destek beklerdin?
- Sen okuduğunu anlamakta güçlük çeken bir bireye destekte bulundun mu? Neler yapmıştın?

Uyarlama

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için etkinlik ikili gruplar hâlinde yapılabilir.

Görmede güçlük yaşayan öğrenciler için okuma metninin puntosu büyütülebilir.

FARKLI DA OLSA ÖĞRENİYORUM

Etkinlik Adı

Farklı da olsa öğreniyorum

Öğrenme Hedefi

Her bireyin öğrenme şeklinin ve hızının aynı olmadığını fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen "Şimdi sizinle öğrenme farklılıklarıyla ilgili etkinlik yapacağız. Bu etkinlikte her biriniz gösterdiğiniz listedeki kelimeleri okumaya çalışacaksınız." der.

Uygulama / Canlandırma

Etkinliğin ilk aşamasında öğrencilere "Ek1: Okunacak kelimeler listesi" gösterilir.

Ek1: Okunacak kelimeler listesi

Sarı	Kırmızı	Pembe	Mavi	Turuncu	Siyah	Yeşil	Kırmızı
Mavi	Turuncu	Yeşil	Kırmızı	Sarı	Pembe	Turuncu	Siyah
Pembe	Mavi	Kırmızı	Sarı	Siyah	Yeşil	Mavi	Turuncu
Yeşil	Siyah	Turuncu	Yeşil	Mavi	Turuncu	Kırmızı	Pembe
Turuncu	Yeşil	Pembe	Siyah	Yeşil	Mavi	Turuncu	Kırmızı
Mavi	Kırmızı	Sarı	Turuncu	Kırmızı	Siyah	Pembe	Sarı
Siyah	Pembe	Yeşil	Mavi	Pembe	Sarı	Kırmızı	Turuncu
Kırmızı	Sarı	Siyah	Pembe	Turuncu	Yeşil	Siyah	Mavi
Pembe	Turuncu	Mavi	Yeşil	Siyah	Kırmızı	Sarı	Yeşil

Ardından öğrencilerin sırayla listede yazan kelimeleri okumaları istenir. Öğrenci okurken öğretmen öğrencilerin okuma sürelerini ve yaptıkları hata sayılarını Ek2'de verilen çizelgeye not eder.

Ek2: Çizelge

Okuma Süresi	Hata Sayısı

Etkinliğin ikinci aşamasında öğrencilere "Ek1: Okunacak kelimeler listesi" gösterilir. Öğrencilerin listede yer alan kelimelerin renklerini söylemeleri istenir. Öğrenci okurken öğretmen öğrencilerin okuma sürelerini ve yaptıklarını Ek2'de verilen çizelgeye not eder.

Tartışma

Okuma etkinliği bittikten sonra aşağıdaki sorularla öğrencilerin etkinlik sırasındaki düşünceleri ve duyguları alınır.

- Etkinliğin ilk aşamasında kelimeleri okurken neler hissettiniz?
- Etkinliğin ikinci aşamasında renkleri söylemeye çalışırken neler hissettiniz?
- Aşağıdaki sorularla etkileşim devam ettirilir.
- İlk okuma ve ikinci okuma arasında ne gibi farklılıklar vardı?
- Sözcükleri doğru okumaya çalışırken normalden çok daha yavaş okuduğunuzun farkına vardınız mı?

Değerlendirme

- Öğrencilerin herhangi bir dersle ilgili yaşadıkları zorluğun nedenlerini yazmaları istenir.
- Öğrenciler yazdıkları nedenleri sınıf arkadaşlarıyla paylaşırlar.
- Öğretmen “Okumayla ilgili zorluk yaşayan öğrenciler de tıpkı sizin sözcükleri okumaya çalıştığınızda yaşadığınız zorlukları yaşıyorlar.” der.

Uyarılama

Görmeye güçlük yaşayan öğrenciler için okuma metninin puntosu büyütülebilir.

BENLİK SAYGISI ETKİNLİKLERİ

BENDEN BANA SAYGI

Etkinlik Adı

Benden Bana Saygı

Öğrenme Hedefi

Kendi değerlerini tanıma ve benlik saygısına sahip olmanın önemini fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen, "*Şimdi sizinle benlik saygısı ile ilgili bir etkinlik yapacağız.*" der.

Uygulama / Canlandırma

- Tahtaya veya büyük bir kağıda "*Benlik Saygısı Nedir?*" başlığı yazılır.
- Öğrencilerden benlik saygısını tanımlamalarını istenir. Farklı fikirlerini paylaşımları için cesaretlendirilir.
- Tanımlarını yazın ve tartışarak ortak bir tanım oluşturulmaya çalışılır.

İkinci aşamada öğretmen, öğrencilerden "Değerli Ben Haritası" oluşturmasını ister.

- Öğrencilere bir kâğıt ve renkli kalemler verilir
- "*Değerli Ben*" başlığı altında, kendilerinde değerli buldukları özellikleri veya yetenekleri yazmalarını istenir.
- Ardından, bu özelliklerin veya yeteneklerin kendilerini nasıl hissettirdiğini veya nasıl güçlendirdiğini ifade etmelerini sağlanır.
- Öğrencilere bu haritayı bir süre üzerinde çalışmaları ve haritalarını kişiselleştirmeleri için zaman verilir.
- Her öğrenciden, "*Değerli Ben Haritası*"ndaki yazdıklarını kısaca diğer öğrencileri paylaşmaları istenir.

Tartışma

- Kendindeki değerli özellikleri ilk defa keşfeden oldu mu? Olduysa neler hissettin?
- Kendinle ilgili çalışma konusunda duygu ve düşüncelerin nelerdir?
- Kendinde değerli olan özelliklerini keşfetmek kolay mıydı, zor muydu?

Soruları öğrencilere yöneltilir ve tartışılır.

Değerlendirme

Öğrencilerden oluşturdıkları Değerli Ben Haritalarını tahtaya ya da panoya asmaları istenir. Ardından kendilerinde keşfettikleri özelliklerden hangilerinin başkalarında da olduğunu bulmaları istenir.

Uyarlama

Görmede güçlük yaşayan öğrenci için değerlendirme kısmında okuma görevini üstelenecek akran desteği sağlanabilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenci için uygulama ve değerlendirme aşamasındaki yönergeler kısa, net ve açık olarak uygulamalık gösterilebilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için kendine dair özellikleri keşfetmekte zorluk çekerse olumlu özellikleri hatırlatılarak sözel ipuçları sağlanabilir.

DEĞERLİ BEN

Etkinlik Adı

Değerli Ben

Öğrenme Hedefi

Benlik saygısını geliştiren ve güçlendiren unsurları fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen, "Şimdi sizinle benlik saygısıyla ilgili grup çalışması yapacağız." der.

Uygulama / Canlandırma

Öğretmen sınıfla benlik saygısının ne olduğunu ve neden önemli olduğunu tartışır.

Öğrencilerden benlik saygılarıyla ilgili düşüncelerini ve duygularını paylaşmaları istenir.

Her katılımcıya bir kâğıt ve kalem verilir.

Öğrencilerin kendileriyle ilgili 5 olumlu özelliği yazmaları istenir. İsteyenler bu bilgileri grupla paylaşabilir. Her katılımcıya bir yaprak verilir. Katılımcılardan yapraklara olumlu bir mesaj yazmaları istenir ("Sen çabalıyorsun!", "Başarabilirsin!" gibi). Yapraklar sınıf boyunca asılır veya öğrencilerin birbirlerine vermesi sağlanır.

Daha sonra öğrenciler küçük gruplara ayrılır. Her gruba bir senaryo verilir (zorbalık, akademik başarısızlık, ailevi sorunlar gibi). Gruplardan senaryodaki kişinin benlik saygısını nasıl geliştirebileceğini tartışmaları istenir. Her grup çözümlerini sınıfla paylaşır.

Etkinlik özetlenir.

Katılımcılara benlik saygılarını geliştirmeye devam etmeleri için teşvik edici sözler söylenir.

Tartışma

- Benlik saygısı ne demektir?
- Sizce benlik saygısı yüksek insanlar nasıl davranırlar?
- Benlik saygısını artırmak için yapılması gereken şeyler neler olabilir?

Bu etkinlik, öğrencilerin benlik farkındalığı ve benlik saygısı hakkında düşünmelerini sağlar.

Değerlendirme

- Öğrencilerden olumlu özelliklerini düşünerek bir şiir yazmaları istenir.
- İsteyen öğrenciler şiirlerini sınıfla paylaşırlar.

Uyarlama

Fiziksel güçlük yaşayan öğrenciler şiir yazma kısmında zorlanırsa sunum kısmında görevlendirilebilir.
Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler şiir konusunda zorlanırsa görsellerle anlatıma yönlendirilebilir.

KİŞİLERARASI İLİŞKİLER ETKİNLİKLERİ

SOSYAL KABUL

Etkinlik Adı

Sosyal Kabul

Öğrenme Hedefi

Sosyal kabulün ne olduğunu ve önemini kavrar.

Bilgilendirme

Öğretmen, "*Şimdi sizinle sosyal kabul ile ilgili bir etkinlik yapacağız.*" der.

Uygulama / Canlandırma

- Öğrenciler 4-5 kişilik gruplara ayrılır.
- Her gruptan, dezavantajlı gruplar hakkında araştırma yapmaları ve bu grubun / kimliğin toplumda nasıl kabul gördüğünü incelemeleri istenir.
- Gruplar, bulgularını bir sunum hâlinde hazırlarlar.

Etkinliğin ikinci aşamasında şunlar yapılır,

- Her grup, sunumlarını sınıfın geri kalanıyla paylaşır.
- Sunumlar bittikten sonra, öğretmen bir tartışma başlatır ve öğrencilerden şu sorulara benzer sorular üzerinde düşünmelerini ister:

Tartışma

- Dezavantajlı gruplar / kimlikler toplumda nasıl kabul görüyor?
- Sosyal kabulün öğrenciler üzerindeki etkileri nelerdir?
- Sosyal kabulün toplum üzerindeki etkileri nelerdir?
- Sosyal kabulü daha kapsayıcı hale getirmek için ne yapılabilir?

Soruları öğrencilere yöneltilir ve tartışılır.

Değerlendirme

Öğrenciler sosyal kabul ile ilgili bir gazete haberi hazırlayarak sınıf ile paylaşırlar.

Uyarlama

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenci için uygulama ve değerlendirme aşamasındaki yönergeler kısa, net, açık ve uygulamalı olarak gösterilebilir.

Görmede güçlük yaşayan öğrenciler için akran desteğinin tam sağlanabilmesi için gruplar ikili olarak da etkinliğe katılabilir.

İşitmede güçlük yaşayan öğrenciler için akran desteğinin tam sağlanabilmesi için gruplar ikili olarak da etkinliğe katılabilir ve sunumlar, öğrencinin görebileceği bir konumda yapılabilir.

SORACAKLARIM VAR

Etkinlik Adı

Soracaklarım Var

Öğrenme Hedefi

İletişimi başlatma ve sürdürme becerilerinde soru sormanın önemini ifade eder.

Bilgilendirme

Öğretmen, "*Şimdi iletişim ile ilgili bir etkinlik yapacağız.*" der ve etkinliğe başlar.

Uygulama / Canlandırma

1. Öğrenciler ikiye bölünür.
2. İlk rol paylaşımı olarak öğretmen, öğrencilere "*Yeni tanışan iki kişiyi canlandıracağınız ve canlandırma sırasında karşı tarafa onu tanımak için istediğiniz soruyu sorabileceksiniz.*" diyerek rol durumunu açıklar. Öğrencilere çalışmayı tamamlamaları için gerekli zaman tanınır.
3. İkinci aşamada ise "*Yeni tanışan iki kişiyi canlandır ancak canlandırma sırasında karşı tarafa soru sormanız yasak.*" diyerek rol durumunu açıklar. Öğrencilere kendi aralarında konuşmaları için gerekli zamanı tanır.

Tartışma

- Biriyle konuşurken hiç soru sormamak nasıl bir deneyimdi? Neler hissettin?
- Sorular sormadankarşıımızdaki kişiyi yeterince tanıyabilmemiz mümkün müdür?
- Canlandırma sırasında sorarak öğrenmek istediğin bir şey oldu mu? Olduysa bu durumla nasıl başa çıkabildin?
- Sana soru sorulmadığı durumlarda iletişimi sürdürme isteğinde bir değişim oldu mu? soruları yöneltilecek cevaplar tartışılır.

Değerlendirme

Değerlendirme sırasında öğrencilere etkileşimde bulundukları mekân örnekleri verilir ve verilen mekanlarda kullanılan soruları çeşitlendirmeleri istenir. Örneğin;

Hastane	İş Görüşmesi	Restoran/Kafe	...
Şikâyetiniz nedir?	Daha önce benzer bir iş deneyiminiz oldu mu?	Rezervasyonunuz var mı?	
Kullandığınız bir ilaç var mı?	Esnek çalışma saatleri sizin için uygun mu?	İçecek olarak ne tercih ederdiniz?	
.....			
.....			
.....			
.....			

Öğretmen, "Soru sormak, etkili iletişim kurmanın en önemli becerilerinden biridir. Bir sohbeti başlatmak, sürdürmek ve derinleştirmek için sorulara ihtiyaç vardır. Sorular, bilgi edinmemize, karşımızdaki kişiyi daha iyi anlamamıza, kendimizi ifade etmemize ve ihtiyaçlarımızı karşılamamıza yardımcı olur." diyerek konunun önemini özetleyebilir.

Uyarılama

Görmede güçlük yaşayan öğrenciler için akran aracılığıyla anlatıcının hareketleri betimlenebilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için canlandırma yapılırken soru soran ve soru sormayan rolleri öğrenci özelliklerine göre paylaştırılabilir. (Öğrenci iletişim başlatma ve sürdürmede güçlük yaşıyorsa soru sormayan gruba dahil edilebilir.)

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için canlandırma yapılırken soru sormanın yasak olduğunu gösteren bir görsel uyaran canlandırmaya dahil edilebilir.

BEN VE DİĞERLERİ

Etkinlik Adı
Ben ve Diğerleri
Öğrenme Hedefi
Kişiler arası ilişkileri geliştiren ve güçlendiren unsurları fark eder.
Bilgilendirme
Öğretmen, " <i>Şimdi sizinle kişiler arası ilişkilerle ilgili grup çalışması yapacağız.</i> " der.
Uygulama / Canlandırma
Kişiler arası ilişkilerin ne olduğunu ve neden önemli olduğunu tartışılır. Öğrencilerden kişiler arası ilişkileriyle ilgili düşüncelerini ve duygularını paylaşımları istenir. Öğrenciler dörderli ya da beşerli gruplara ayrılır. Her gruba bir konu ve konunun kısa açıklamasının olduğu kâğıtlar verilir (aktif dinleme, empati, ben dili kullanma gibi). Gruplardan konuyu bir dakika boyunca açıklamaları istenir. Öğrenciler açıkladıkları konuyla ilgili örnekler verebilirler. Diğer gruplar, açıklamayı dinledikten sonra soru sorabilir veya yorum yapabilirler. Daha sonra öğrenciler tekrar ikiyeşerli gruplara ayrılır. Her gruba bir senaryo konusu verilir (bir anlaşmazlık, bir övgü, bir özür gibi). Öğrenci çiftlerinden senaryoyu canlandırmaları istenir. Diğer gruplar canlandırmayı izledikten sonra geri bildirim verebilirler. İkiyeşerli gruplarda, bir öğrenciden diğerinin duygusunu anlatmasını isteyin. Dinleyen öğrenci, sadece beden diliyle dinlemeli ve konuşmacıyı kesmemelidir. Konuşma bittikten sonra, dinleyen partnerin duyduklarını özetlemesi gerekir. Roller değiştirilir ve etkinlik bu şekilde sürdürülür. Etkinlik özetlenir. Katılımcılara kişiler arası ilişkilerini geliştirmeye devam etmeleri için teşvik edici sözler söylenir.
Tartışma
• Kişiler arası ilişkileri geliştirmek için neler yapılabilir? • Karşınızdaki kişi sizi dinlediğinde ya da dinlemediğinde neler hissediyorsunuz? • Kişiler arası ilişkilerle ilgili hangi kavramları öğrendiniz? Bu etkinlik, öğrencilerin kişiler arası ilişkiler ve kişiler arası ilişkileri geliştiren faktörler hakkında düşünmelerini sağlar.

Değerlendirme

Öğrenciler kişiler arası ilişkilerle ilgili film izleyebilirler.

Sınıfta kişiler arası ilişkileri geliştiren olumlu ve doğru davranışların neler olduğu ile ilgili sınıf panosu oluşturulabilir.

Uyarlama

Fiziksel güçlük yaşayan öğrenciler canlandırma kısmında zorlanırsa açıklama ve paylaşım kısmında görevlendirilebilir.

SOSYAL UYUMLANMA ETKİNLİKLERİ**UYUM PLANIM****Etkinlik Adı**

Uyum Planım

Öğrenme Hedefi

Yeni bir ortama veya duruma uyum sağlamanın önemini kavrar.

BilgilendirmeÖğretmen, "*Şimdi sizinle uyum ile ilgili bir etkinlik yapacağız.*" der.**Uygulama / Canlandırma**

- Öğrenciler üç gruba ayrılır.
- Her gruba, yeni bir ortama veya duruma uyum sağlamanın zorluklarından üç madde yazmaları istenir.
- Gruplar, yazdıkları zorlukları sınıfın geri kalanıyla paylaşır.

İkinci aşama canlandırma olarak devam eder.

- Öğrencilerden, yeni bir ortama veya duruma uyum sağlamaya çalışan (okula yeni gelen, yeni bir eve taşınan, yeni arkadaşlar bulmaya çalışan vb.) bir öğrenciyi canlandırmaları istenir.
- Öğrenciler, yeni bir ortama uyum sağlamak için hangi stratejileri kullanacaklarını gösteren bir oyun hazırlarlar.
- Gruplar, oyunlarını sınıfın geri kalanıyla paylaşır.

Tartışma

- Canlandırma etkinliklerinden neler öğrendiniz?
- Senin uyum sağlamak için kullandığın stratejiler nelerdir?
- Yeni bir ortama veya duruma uyum sağlamak için kullanılabilecek en iyi stratejiler nelerdir?

Soruları öğrencilere yöneltilir ve tartışılır.

Değerlendirme

Öğrenciler uyum ile ilgili bir hikâye, şiir, haber yazarak ya da slogan hazırlayarak bunları sınıf ile paylaşırlar.

Uyarlama

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için uygulama ve değerlendirme aşamasındaki yönergeler kısa, net, açık ve uygulamalı olarak gösterilebilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için rol oynama kısmında kişisel özelliklerine uygun rol verilebilir.

KURALLI KURALSIZ

Etkinlik Adı
Kurallı Kuralsız
Öğrenme Hedefi
Sınıf kurallarının önemini kavrar.
Bilgilendirme
Öğretmen: " <i>Şimdi sizinle sınıf kurallarıyla ilgili bir etkinlik yapacağız.</i> " der. Bu etkinliğin amacı, sınıf kurallarının önemini kavranmasıdır.
Uygulama / Canlandırma
- Etkinliğin amacı, sınıf veya topluluk içindeki belirli kuralları anlamak ve uygulamak olduğu için, ilk adım olarak grupça kabul edilebilir ve uygulanabilir kuralları belirleyin. Örneğin konuşurken sıra beklemek, birbirine saygı göstermek, yardımlaşmak gibi kurallar belirlenebilir. - Sınıf iki gruba ayrılır. İlk grupta "<i>kuralları ihlal eden bir kişi</i>" rolü ve "<i>kurallara bilen ve kurallara uyan diğer kişiler</i>" rolleri vardır. İkinci grupta ise "<i>kuralları bilmeyen bir kişi</i>" rolü ve "<i>kuralları bilen ve kurallara uyan diğer kişiler</i>" rolleri vardır. - Öğrencilerden sınıf ortamında verilen rollere uygun olarak performans sergilemeleri beklenir. Kuralları uygulayan kişiler; ihlal eden kişiyi kurallara uymaya, bilmeyen kişiye de öğretmeye çalışır.
Tartışma
Kuralları ihlal eden kişiye; - Kuralları ihlal etmek nasıl bir deneyimdi ve kurallara uymaya ikna oldun mu? - Kuralları bilmeyen kişiye; - Kuralları bilmemek nasıl bir deneyimdi ve kuralları öğrenmek ve uygulamak nasıl bir deneyimdi? - Kuralları bilen ve uygulayan kişilere; - Arkadaşlarınızı kurallara uygun kuralları hakkında nasıl bilgilendirdiniz? Bilgi vermek nasıl bir deneyimdi? Bütün sınıfa; - Sınıf kuralları önemli midir? - Sınıf kuralları olmadan bir sınıf nasıl olur? - Sınıf kurallarını uygulamak için önerileriniz var mıdır? soruları yöneltilir. Öğretmen: "<i>Bu oyun, grup içindeki ilişkileri güçlendirdi; size belirlenen kuralları anlama ve uygulama becerileri kazandırdı.</i>" der

Değerlendirme

- Öğretmen: "*Sınıf kurallarından bahsettik. Peki başka hangi ortamlarda kurallara uyarız?*" der ve öğrencilerden tahtaya bunları yazmaları beklenir.
- Bugünkü etkinlikten hangi kavramlar aklınızda kaldı? (ihlal, uyum, kuralsızlık vb.) Bir kelime bulutu çalışması yapılabilir.

Uyarılama

Bilişsel güçlük yaşayan öğrencilerin uygulamada ayırt etmesini sağlamak için kurala uyma "*tık (onay)*", kural ihlali "*çarpı*", kural bilmeme "*boş daire*" sembolleriyle yaka kartları hazırlanarak temsil edilebilir. Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için uygulamada konu takibinin yapılabilmesi amacıyla sıralı konuşma, kısa yönergeler kullanılabilir.

KAPSAYICI KURALLAR

Etkinlik Adı

Kapsayıcı Kurallar

Öğrenme Hedefi

Kapsayıcı bir sınıf ortamı oluşturmak için kurallar belirler.

Bilgilendirme

Öğretmen: "Şimdi sizinle sınıf ortamımızı iyileştirmek için bir etkinlik yapacağız." der.

Uygulama / Canlandırma

Aşağıdaki senaryo öğretmen tarafından okunur.

Senaryo

Ahmet 9. Sınıfta okul değiştirmiştir. Yeni sınıfına ilk geldiği gün, sınıfın kapısında kutulara takılmıştır. Arkadaşları Ahmet'i boş olan masaya yönlendirdiklerinde Ahmet, sıraların arasından geçerken oldukça zorlanmıştır. Sınıf listesinin ve ders programının yazılı olduğu pano ise Ahmet'in okuyamayacağı kadar küçük puntoludur. Ayrıca Ahmet sınıf arkadaşlarının onunla tanışmadan önce kendisi hakkında yaptığı konuşmalardan rahatsız olmuş ve üzülmüştür.

Öğretmen, "Anlatılan olayda Ahmet'in özellikleri hakkında neler söylersiniz? Sizce Ahmet'in sınıfa uyum sağlayabilmesi için ilk olarak ne yapılmalıdır?" diye sorar.

Öğrencilerin olay hakkında fikirlerini belirtmesi beklenir.

Ardından sınıfların farklılıklarla bir bütün olduğu, her öğrencinin kendini sınıfa ait hissetmesi için birtakım düzenlemeler yapılması gerektiği anlatılır. Bu düzenlemeler sınıfın her üyesinin fikirleri değerlendirilerek oluşturulan "kurallar" olacaktır.

Tartışma

- Öğretmen her öğrenciden sınıflarında farklı gelişim gösteren, dolayısıyla farklı öğrenme özelliklerine sahip öğrenciler olabileceğini bilmeleri ve bunun üzerine düşünmelerini ister.
- Sınıfın tüm öğrencileri kapsayan bir ortam olduğunu düşünerek sınıf kuralları için önerilerini kâğıtlara yazmalarını söyler.
- Kâğıtlar toplanır ve önerilerin tümü tahtaya yazılır.
- Öğretmen ve öğrenciler öneriler üzerinde tartışarak sınıf kurallarını oluşturur.

Değerlendirme

Öğrencilerden tartışılan problem durumlarına ilişkin önleyici ve iyileştirici sınıf kuralları yazmaları istenir.

Örnek sınıf kuralları:

- *Sınıftaki eşyalarımı bütün öğrencilerin rahatça hareket edebileceği şekilde yerleştirmeliyim.*
- *Sınıftaki her öğrenci benim arkadaşımdır. Onun duyguları ve düşüncelerine saygılı olmalıyım.*
-
-

Uyarlama

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için kurallar yazılırken akran desteği sağlanabilir ya da kuralları sözel olarak ifade etmeleri konusunda yönlendirilebilir.

İşitmede güçlük yaşayan öğrenciler için etkinlik sürecinde konuşan öğrenciler bedenini ona doğru yöneltebilir ve yakın mesafede ya da yüksek sesle konuşabilir.

ETKİLİ İLETİŞİM ETKİNLİKLERİ

ETKİLİ İLETİŞİM

Etkinlik Adı

Etkili İletişim

Öğrenme Hedefi

İletişimde etkili olan unsurları fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen "*Şimdi sizinle iletişimle ilgili bir etkinlik yapacağız.*" der.

Uygulama / Canlandırma

Öğretmen, öğrencilere "İletişim nedir?" diye sorar. Öğrencilerin cevaplarını dinler. İletişimin önemini ve günlük hayatımızdaki rolünü vurgular. Sözlü iletişim: Konuşma, ses tonu, vurgu, dilbilgisi ve kelime seçimi gibi unsurları içerir. Sözsüz iletişim: Göz teması, yüz ifadeleri, beden dili, jestler ve mimikler gibi unsurları içerir. Öğretmen, etkili iletişimde önemli rol oynayan sözlü ve sözsüz iletişim unsurlarını sıralar ve açıklar.

Sözlü iletişimde açık ve net konuşmak, anlaşılır bir dil kullanmak, ses tonunu ve vurguyu etkili kullanmak, doğru kelimeler seçmek, karşılıklı saygı göstermek önemlidir.

Sözsüz iletişimde göz teması kurmak, uygun yüz ifadeleri kullanmak, beden dilini etkili kullanmak, jest ve mimikleri doğru kullanmak, dikkatli dinlemek önemlidir.

Öğrenciler dörderli ve beşerli gruplara ayrılır. Öğrencilere dergi veya gazetelerden kesilmiş resimler ve yapılandırıcı verilir. Öğrencilerden, etkili iletişimde önemli rol oynayan sözlü ve sözsüz iletişim unsurlarını gösteren resimleri seçmeleri ve bir kolaj oluşturmaları istenir. Her grup kolajını sınıfa sunar ve hangi unsurları seçtiklerini ve nedenlerini açıklar.

Tartışma

- Etkili iletişim kurmak için hangi unsurlar önemlidir?
- Sözlü ve sözsüz iletişim arasında nasıl bir ilişki vardır?
- Hangi durumlarda sözlü veya sözsüz iletişim daha önemlidir?
- İletişim kurarken nelere dikkat etmeliyiz?

Değerlendirme

- Öğrencilerden, farklı iletişim senaryoları hazırlamaları ve bu senaryoları sınıf ortamında canlandırmaları istenebilir.
- Öğrencilerden, etkili iletişim kurmak için ipuçları içeren bir poster hazırlamaları istenebilir.

Uyarlama

İşitmede güçlük yaşayan öğrenciler için sunum yapılan konu görsellerle desteklenmelidir.

GÖSTER ANLAT

Etkinlik Adı
Göster Anlat
Öğrenme Hedefi
Görsel iletişimin gücünü kullanarak hikâye anlatımı becerilerini geliştirir.
Bilgilendirme
Öğretmen: " <i>Şimdi sizinle bir hikâye anlatacağız. Bunun için hikâyeyi sadece görsel etkinliklerle anlatacağımız bir çalışma yapacağız.</i> " der.
Uygulama / Canlandırma
Öğrenci grupları oluşturma: Sınıf ikiye ayrılır. 1. Hikâye Seçimi: Her gruba, anlatılmak üzere bir hikâye verilir. Hikâye gerçek veya kurgusal olabilir. 2. Görsel Sunum Hazırlığı: Birinci gruba hikâyeyi pandomim ile, ikinci gruba hikâyeyi çizim ile yaparak anlatacakları bilgisi verilir ve grup olarak hazırlık yapmaları için yeterli süre tanınır. 3. Hikâye Anlatımı: Gruplar sırayla pandomim ve çizim ile hazırladıkları hikâyelerini sınıfa anlatır. Birinci grup anlatımı tamamladıktan sonra diğer grup hikâyeyi tahmin etmeye çalışır. İkinci grup anlatırken de birinci grup tahmin eder. 4. Değerlendirme: Hikâyelerin görsel olarak ne kadar etkili olduğu ve ne kadar iyi aktarıldığı değerlendirilir.
Tartışma
• Görsel iletişim nedir? • Görsellerin hikâyelerde ne gibi bir rolü vardır? • Hikâyenizi anlatırken hangi görsel teknikleri kullandınız? • Görsel kullanımı hikâyenizi nasıl etkiledi? • Hikâyenizi daha etkili hale getirmek için hangi görselleri ekleyebilirdiniz? Bu etkinlik ile öğretmen, öğrencilerin görsel iletişimin gücünü ve hikâyelerini görsel olarak nasıl daha etkili bir şekilde anlatabileceklerini anlamalarına yardımcı olur. Etkinliğin, öğrencilerin hayal güçlerini, yaratıcılığını ve görsel algılarını geliştirmelerine de katkıda bulunduğunu ifade eder.

Değerlendirme

Her grup, karşı grubun (pandomim veya çizim) anlattığı hikâyeyi yazılı olarak özetler. Daha sonra yazılı anlatım ve görsel iletişim arasındaki farklar sıralanır.

Uyarlama

Fiziksel güçlük yaşayan öğrenci, çizim grubunda aktif rol alamayacaksa pandomim grubuna seçilebilir. Görmede güçlük yaşayan öğrenci için pandomim hareketleri başka bir akran tarafından anlatımla desteklenebilir. Bilişsel güçlük yaşayan, yazmada zorluk yaşayan öğrenciler için değerlendirme kısmında yazılı anlatım yerine sözlü anlatım yapılabilir.

DİNLE, ANLA, ANLAT

Etkinlik Adı
Dinle, Anla, Anlat
Öğrenme Hedefi
Etkin dinleme becerilerinin önemini kavrar.
Bilgilendirme
Öğretmen, öğrencilere "Şimdi sizinle gruplar oluşturup belirlediğimiz konular hakkında kısa konuşmalar yapacağız. Bir grup anlatırken diğer gruptaki arkadaşlarımız anlatılan konuyu dinleyecek ve isterse not alabilecek." der. Bu etkinlikte öğrencilerin hem dinleyici hem de anlatıcı olması beklenir. Etkinlikte; not kâğıtları, kalem ve saat kullanılabilir.
Uygulama / Canlandırma
1. Grup Kurma: Sınıftaki öğrenciler dörder ya da beşer kişilik gruplara ayrılır. Öğrencilerin farklı özelliklerde olması dikkate alınır. (Gruplarda farklı ilgi alanları, farklı öğrenme düzeyleri, farklı iletişim becerileri olan öğrencilerin olmasına dikkat edilmelidir.) Öğrencilerin küçük çember şeklinde oturmaları istenir. 2. Konu Belirleme: Her bir grup için farklı konu belirlenir. (Şehirdeki güncel bir sorun, okulda yapılan bir etkinlik, bir aktiviteyle ilgili deneyim vb.) 3. Dinleme ve Not Alma: Konuşma sırasına göre grup üyeleri oturma düzenini oluşturur. Her öğrenci, sırayla belirli bir süre boyunca konuşur ve diğerleri Onu dinler. Dinleyicilerden konuşan arkadaşını dikkatlice dinlemeleri (duygu ve fikirler odağında) ve önemli gördüğü kısımları ellerindeki kâğıtlara not almaları ya da sembollerle göstermeleri (dinlerken yansıyan duyguyu emojiyle gösterme gibi) istenir. 4. Dönüt: Herhangi bir öğrenci konuşmayı bitirdiğinde anladıklarını kısaca anlatmaları için dinleyicilere fırsat verilir. Anlatılanlar, diğer öğrencilerin not kartlarında varsa ortak duygu ve fikirlere dikkat çekilir.
Tartışma
• Sizce etkin dinleme nedir? • Etkin dinleme neden önemlidir? • Etkin dinleme becerisinin sosyal hayatımıza ne gibi etkileri olur? Bu etkinlik, öğrencilerin birbirlerini daha iyi anlamalarına, empati kurmalarına ve iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca dinleme becerilerini güçlendirmede, öğrencilerin akademik ve sosyal başarılarını artırmada da önemli bir rol oynar.

Değerlendirme

Her konuşma sonrasında grubun geri kalanı, dinleme deneyimlerini tartışmak için birkaç dakika ayrılır.

Öğrencilerin nasıl hissettiği, hangi noktalara dikkat çektiği konuşulur ve öğrendiklerini paylaşmaları sağlanır.

Dinleme ve konuşma sıralarını değiştirin, böylece her öğrenci herkese eşit derecede dinleyici ve konuşmacı olur.

Uyarlama

Dikkat süreçlerinde güçlük yaşayan öğrenciler için anlatıcı ve dinleyici gruplar dikkat dağıtıcı olmayacak şekilde konumlandırılabilir. (Öğrenci ve grubu, anlatıcının yakınına oturtma gibi.)

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için gruba aidiyet duygusunu hissetmesi için konu kendi seçimine bırakılabilir.

İşitme veya görmede güçlük yaşayan öğrenciler için dinleyici konumunda oldukları durumlarda anlatıcıya yakın bir konum ayarlanabilir.

KONUŞMADAN YAP

Etkinlik Adı

Konuşmadan Yap

Öğrenme Hedefi

Sözsüz iletişimin önemini fark eder.

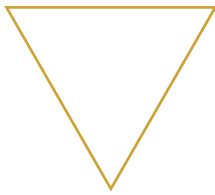
Bilgilendirme

Öğretmen: "İletişimi yalnızca sözel olarak mı sağlarız?" "Peki konuşmadan iletişim kurmaya çalışırsak nasıl olur?" "Şimdi bununla ilgili bir oyun oynayalım." der.

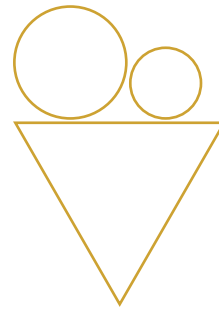
Uygulama / Canlandırma

- Etkinlik 4 aşamadan oluşmaktadır. her bir aşamada görev tamamlanınca diğer aşamaya geçilir.
- Öğrenciler beşerli gruplara ayrılır. Her gruptan anlatıcı olmak üzere bir lider seçilir. Diğer dört öğrencinin görevi şekli anlamaya çalışmak ve ortak bir karara varıp şekli çizmektir.
- Öğretmen grup liderlerine diğer üyelerin göremeyeceği şekilde (sınıf dışı olabilir) bir şekil gösterir. Grup lideri, bu şekli arkadaşlarına konuşmadan anlatmaya çalışır. (Sadece beden hareketlerini kullanacaktır.)
- Bu aşama tamamlandıktan sonra grup lideri tekrar öğretmenin yanına gider. Diğer basamağı öğrenip tekrar grubun yanına gelir, anlatmaya devam eder.
- Bu süreç şekil tamamlanana kadar devam eder. Şekli ilk tamamlayan grup oyunu kazanır. Daha sonra oyun üzerine tartışılır.

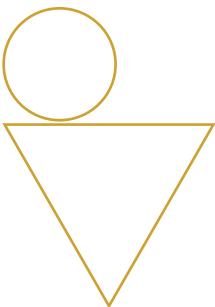
1. Aşama

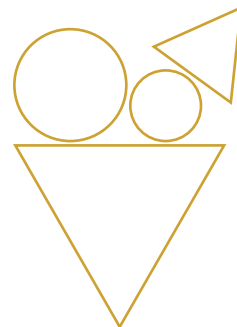
3. Aşama

2. Aşama

4. Aşama

Tartışma

- Sözlü iletişim olmadan iletişim kurmanın güçlükleri nelerdir?
- Yaşadığınız güçlükler nasıl çözümler buldunuz?
- Grubunuzun güçlü yönleri nelerdi?

Etkinliğin sonunda öğretmen bazı öğrencilerin sınırlı iletişim becerilerinin olabileceğinden, onlara yaklaşımın nasıl olması gerektiğinden ve sosyal çevre olarak sağlanabilecek desteklerden bahseder.

Değerlendirme

- Sözel dili hiç kullanmadan insanlarla nasıl iletişim kurabilirsin? İletişim için hangi yolları tercih edersin?
- Bu durumda çevrenden nasıl bir destek görmek istersiniz?

Uyarılama

Görmede güçlük yaşayan öğrenci için çalışmada kullanılan jest, mimik ve hareketlerin aktarılması için bir öğrenci görevlendirilebilir.

Bilişsel güçlük yaşayan bir öğrenci konuşmadan etkinliği tamamlama noktasında güçlük çekerse kurallar tekrar hatırlatılabilir.

İLETİŞİM AĞI

Etkinlik Adı

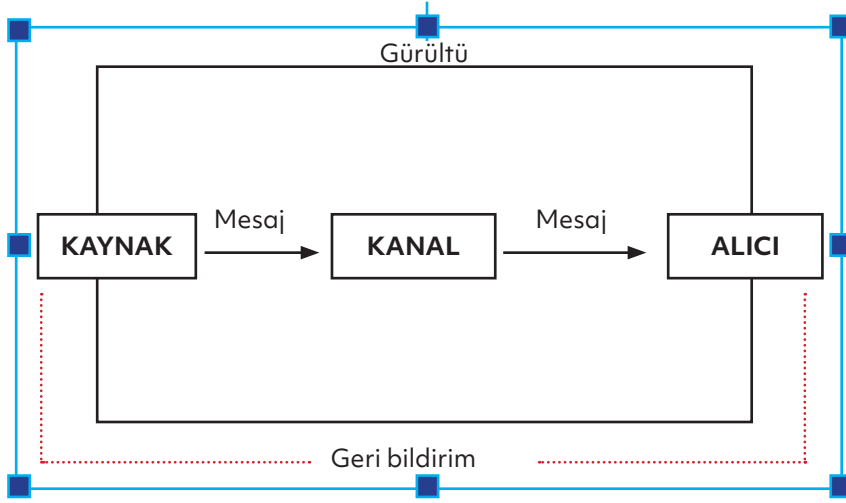
İletişim Ağı

Öğrenme Hedefi

İletişim unsurlarının önemini fark eder.

Bilgilendirme

İletişim ağı şeması öğrencilere gösterilir. Kaynak, kanal, alıcı ve mesaj unsurları öğretmen tarafından örneklendirilir. Daha sonra kaynaktan gelen bir mesajı kanal aracılığıyla alıcıya aktarılmasında dikkat ve algının önemi açıklanır.

Uygulama / Canlandırma

Öğrenciye sessiz bir sınıf ortamında okuması için kısa bir metin verilir. Öğrenci metni bir kez okur. Metni kısaca sınıfta anlatması istenir.

Hikâye 1: Kayıp Kelebek

Elif, her yaz dedesinin yanında ormanda vakit geçirmeyi severdi. Bir gün ormanda gezinirken rengârenk kanatlarıyla dikkatini çeken bir kelebek gördü. Kelebek o kadar güzeldi ki Elif onu takip etmeye karar verdi. Kelebek Elif'i ormanın derinliklerine doğru götürdü, ta ki bir kayalığın kenarına gelene kadar. Kelebek kayalığın üzerinde durdu ve kanatlarını çırparak uçmaya başladı. Elif de kelebeği takip etmek için kayalığa tırmanmaya başladı. Fakat kayalık kaygan ve dikti, Elif dengesini kaybederek düşmeye başladı. Tam o sırada, Elif'in elini tutan güçlü bir kol hissetti. Gözlerini açtığı anda dedesinin endişeli yüzünü gördü. Dede Elif'i kurtarmıştı. Elif dedesine teşekkür etti ve kelebeğin nereye gittiğini sordu. Dede kelebeğin kaybolmadığını, sadece kanatlarını dinlendirmek için kayalığa konduğunu söyledi. Elif o gün doğanın güzelliğine hayran kalmanın yanında, dedesinin ne kadar cesur ve güçlü olduğunu da öğrenmişti.

İkinci uygulamada ise öğrenciye birinci metinle eş değer başka bir metin verilir. Sınıftaki kaynaklardan görsel ve işitsel uyarılar verilir (akıllı tahtadan yüksek sesli bir video açılır, sınıfın penceresi açılır, telefonda şarkı açılır vb.) öğrencilerin bu şartlar altında ikinci metni bir kez okuması ve daha sonra okuduğunu anlatması beklenir.

Hikâye 2: Gizemli Mağara

Kaan ve arkadaşları ormanda bisiklet sürerken daha önce hiç görmedikleri bir mağara keşfettiler. Mağaranın girişi karanlıktı ve gizemli bir hava vardı. Çocuklar biraz korktular ama meraklarını da yenemediler ve mağaraya girmeye karar verdiler. Mağaranın içi serin ve nemliydi. Çocuklar ellerindeki fenerlerle ilerlerken duvarlarda yarasalar ve örümcekler gördüler. Mağaranın derinliklerine doğru ilerlerken bir ışık gördüler. Işığa doğru ilerlerken mağaranın sonuna geldiklerini ve nehrin kenarında bir şelale olduğunu fark ettiler. Şelalenin suyu berrak ve soğuktu. Çocuklar şelalenin altında serinleyip piknik yaptılar. Mağaradan çıkmadan önce, mağarayı keşfettikleri için çok mutluydular. Bu macera sayesinde doğanın gizemlerini keşfetmenin ve yeni yerler görmenin heyecanını yaşamışlardı.

Anlatımların ardından tartışmaya geçilir.

Tartışma

Öğretmen öğrencilere aşağıdaki soruları yönelterek tartışma başlatır.

- Hangi metni daha kolay hangi metni daha zor okudunuz?
- Zorlandığınız metinde sizi etkileyen neydi?

Sınıftaki tartışmanın ardından öğrenmede etkili olan iletişimde, olumsuz uyarıların mesajın doğruluğunu ve güvenilirliğini etkilediği söylenir. Farklı gelişim özellikleri gösteren öğrencilerin öğrenme sürecinde de dikkat ve algı özelliklerinin farklı olabileceği anlatılır. Bu farklılığa saygılı olması ve uygun öğrenme ortamının sağlanmasında sorumluluk hissetmesi sağlanabilir.

Değerlendirme

Öğretmen, "*İletişim ağına göre; kaynaktan aldığın mesajı alıcıya ulaştıramadığın bir durumu düşün. İletişim ağına yaşanan problemler neler olabilir?*" ve "*İletişim engeli yaşadığın durumda nasıl bir destek beklerdin?*" şeklinde sorular yönelterek farkındalık oluşturur.

Uyarılama

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için hikâyeler daha kısa hale getirilebilir.

Görmede güçlük yaşayan öğrenciler için okuma metninin puntosu büyütülebilir.

İşitmede güçlük yaşayan öğrencinin konumu okuyucuya yakın hale getirilir.

JEST VE MİMİKLER KONUŞSUN

Etkinlik Adı
Jest ve Mimikler Konuşsun
Öğrenme Hedefi
Jest ve mimiklerin iletişimdeki önemini fark eder.
Bilgilendirme
Öğretmen, " <i>Şimdi jest ve mimikler konusunda bir etkinlik yapacağız.</i> " der ve etkinliğe başlar.
Uygulama / Canlandırma
1. Öğrenci grupları: Sınıf 4-5 kişilik gruplara ayrılır. 2. Konu seçimi: Her grup, jest ve mimik kullanarak anlatmak istediği bir konu seçer. Konu bir duygu, bir nesne, bir olay veya bir hikâye olabilir. 3. Sunum: Gruplar, seçtikleri konuyu sadece jest ve mimik kullanarak sınıfa anlatır. Konuşma veya ses kullanımı yasaktır. 4. Tahmin: Sınıfın diğer öğrencileri, sunulan konuyu tahmin etmeye çalışır. 5. Değerlendirme: Sunumlar, jest ve mimiklerin etkili kullanılması ve konunun net bir şekilde aktarılması açısından değerlendirilir.
Tartışma
Öğrenciler canlandırma ve tahmin etme etkinliğinin ardından aşağıdaki soruları tartışır. • Jest ve mimik nedir? • Jest ve mimiklerin iletişimde ne gibi bir rolü vardır? • Sunumda hangi jest ve mimikleri kullandınız? • Jest ve mimikler, anlatmak istediğiniz konuyu anlatmanızda ne kadar yeterli oldu? • Sunumunuzu daha etkili hale getirmek için hangi jest ve mimikleri ekleyebilirdiniz?

Değerlendirme

Sözel iletişim kullanmadan sadece jest ve mimiklerle anlaşılabileceğimiz hangi ortamlar/durumlar vardır?

- Dilini bilmediğimiz bir ülkede alışveriş yapmak.
- Kütüphanede arkadaşımızla iletişim kurmak.
-
-
-

Uyarılama

Görmede güçlük yaşayan öğrenciler için jest ve mimiklerin sözel aktarımı için öğretmen ya da akran desteği sağlanabilir.

Fiziksel güçlük yaşayan öğrenciler, kısıtlı hissettiği hareketler için istediği bir arkadaşından destek alabilir.

GÖR BENİ

Etkinlik Adı
Gör Beni
Öğrenme Hedefi
İletişim başlatma ve sürdürme becerilerine engel olan durumları fark eder.
Bilgilendirme
Öğretmen, " <i>Şimdi iletişim ile ilgili bir etkinlik yapacağız.</i> " der ve etkinliğe başlar.
Uygulama / Canlandırma
1. Grup Oluşturma: Sınıf içerisinde öğretmen, ikili gruplar oluşturur. Grupların kendi içerisinde A ve B olarak isimlendirilmesini talep eder. 2. Rol Paylaşımı: Öğretmen her iki gruba da farklı görevler verecektir ancak taraflar birbirinin görevinden haberdar olmamalıdır. A grubuna "Yaşadığı en mutlu anı arkadaşıyla paylaşma" görevi verilir. B grubuna ise "İletişimi başlatan arkadaşını uygun jest ve mimikler ile dinle" görevi verilir. Tüm grupların dinleme çalışmasını tamamlaması beklenir. 3. Rol Değiştirme: A grubuna "yaşadığı başka güzel bir anı arkadaşıyla paylaşma" görevi verilir. B grubuna ise "arkadaşını dinlerken gülümsememe ve göz teması kurmama" görevi verilir. Öğrencilerin karşılıklı konumlanarak verilen görevleri yerine getirmeleri beklenir.
Tartışma
• A grubuna "<i>Seninle göz teması kurmayan biriyle konuşmak sana nasıl hissettirdi?</i>", "<i>Sana gülümsemeyen biri ile mutluluğunu paylaşmak nasıl bir deneyimdi?</i>" diye sorulur. • B grubuna ise "<i>Karşıdaki arkadaşını göz teması kurmadan dinlemek nasıl bir deneyimdi?</i>", "<i>Arkadaşına gülümsememek sana nasıl hissettirdi?</i>" diye sorulur. • Tüm öğrencilere "<i>İletişim kurarken göz teması kurmak ve gülümseme önemli midir? Olmadığı durumlarda neler yaşanmaktadır? Bu çalışmadan sonra sosyal yaşamınızda bir değişiklik olur mu?</i>" soruları yöneltilir.

Değerlendirme

"İletişimi başlatırken, sürdürürken ve sonlandırırken hangi davranışlarda bulunuruz?" diye sorulur ve tahtaya çizilen şemaya cevaplar yazılır.

İletişim Başlatırken	İletişim Sürdürürken	İletişim Sonlanırken
Gülümseme	Göz teması	İyi temenniler
.....		
.....		

Öğretmen, "İletişimi başlatmak ve sürdürmek için göz teması ve gülümseme önemli becerilerdir. Bu becerilerin dahil olduğu bir iletişim karşılıklı olarak güven duygusunu ve iletişimi devam ettirme isteğini arttıracaktır." şeklinde konunun önemine vurgu yapılabilir.

Uyarlama

Görmede güçlük yaşayan öğrenciler için akran aracılığıyla anlatıcının hareketleri betimlenebilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için rol paylaşımı yapılırken anlatıcı rolünde görevlendirme yapılabilir. (Birinci aşamada göz temasını sürdürürken zorluk yaşıyorsa tercih edilebilir.)

İşitmede güçlük yaşayan öğrenciler için de rol paylaşımı yapılırken anlatıcı rolünde görevlendirme yapılabilir. (İletişim kurarken dudak okuma, jest ve mimik takibi yapıyorsa eğer tercih edilebilir.)

KONUŞ BENİMLE

Etkinlik Adı

Konuş Benimle

Öğrenme Hedefi

İletişim başlatma ve sürdürme becerilerini geliştirir.

Bilgilendirme

Öğretmen, "Şimdi iletişim ile ilgili bir etkinlik yapacağız." der ve etkinliğe başlar.

Uygulama / Canlandırma

1. Her oyuncu, kâğıda bir kelime veya kelime öbeği yazar. Kâğıtlar toplanır ve karıştırılır.
2. İkili gruplar oluşturulur, etkinliği yapacak olan ikili grup diğer arkadaşlarının da görebileceği konumda rastgele bir kâğıt seçer.
3. Kâğıt seçen öğrenciler, seçtikleri kelime veya kelime öbeği ile grup arkadaşının seçtiği kelime veya kelime öbekleri arasında ortak bir konu bulmaya çalışırlar. Bu sırada diğer öğrenciler izleyici konumundadır.
4. Ortak konu bulan ilk öğrenci bir puan alır. İkili grupların tümü etkinliğe katılım gösterdikten sonra etkinlik sona erer.

Örnek:

Öğrenci 1: Futbol

Öğrenci 2: Konser

Ortak Konular:

Eğlence

Serbest zaman aktiviteleri

Grup aktiviteleri

Tartışma

- Ortak konu bulmak için nasıl bir strateji kullandın?
- Ortak bir konu oluşturamadığınız durumlarda iletişim nasıl devam ederdi?
- Günlük yaşamında bu durumu yaşadığın oluyor mu? Oluyorsa nasıl çözümler üreterek bu durumu aşıyorsunuz?

Değerlendirme

Öğrencilerden değerlendirme aşamasında iki farklı bağlamda canlandırma yapmaları istenir.

Birinci grup ortak konu hakkında iletişim sürdüren iki bireyi canlandırırken ikinci grup ortak konuda iletişim kuramayan iki bireyi canlandırır. Canlandırmalar sonunda bütün öğrenciler durum değerlendirmesi yapar ve fikirlerini paylaşır.

Öğretmen, "*Ortak konu bulmak, etkili iletişim kurmanın temel unsurlarından biridir. İki insan arasında ortak bir konu olduğunda sohbet daha kolay başlar ve daha uzun süre devam eder. Ortak ilgi alanları, insanların birbirleriyle bağlantı kurmalarını ve ilişkilerini geliştirmelerini sağlar.*" diyerek konunun önemini özetleyebilir.

Uyarlama

Görmede güçlük yaşayan öğrenciler için akran aracılığıyla anlatıcının hareketleri betimlenebilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için rol paylaşımı yapılırken ortak konuda iletişimi sürdürmeyen öğrenciler rolünde görevlendirme yapılabilir. (Ortak konu bulmakta güçlük yaşayacağı düşünülüyorsa...)

İşitmede güçlük yaşayan öğrenciler için de rol paylaşımı yapılırken anlatıcı rolünde görevlendirme yapılabilir. (İletişim kurarken dudak okuma, jest ve mimik takibi yapıyorsa...)

KADEMELİ İLETİŞİM

Etkinlik Adı

Kademeli İletişim

Öğrenme Hedefi

İletişim kurmada beden dilinin önemini fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen “*Şimdi sizinle iletişimle ilgili etkinlik yapacağız ve bu etkinliğimiz üç aşamadan oluşacak.*” der.

Uygulama / Canlandırma

Öğretmen gönüllü bir öğrenci seçer. Öğretmen “*Şimdi arkadaşınız size bir konuda açıklama yapacak. Dinleyelim ve ne anlattığını anlamaya çalışalım.*” der. Gönüllü öğrenciden *Ek 1*’de yer alan metni içinden okuması istenir.

Ek 1:

1. İletişim: Açık ve dürüst iletişim, arkadaşlık ilişkilerinin temelidir. Duyguları paylaşmak, ihtiyaçları ifade etmek ve sorunları çözmek için iletişim kurmak önemlidir.
2. Empati: Diğer kişinin duygularını anlamaya ve onları önemsemeye yönelik bir yaklaşım sergilemek, sağlıklı ilişkilerin olmazsa olmazıdır.
3. Sınırlar: Her iki tarafın da kişisel sınırlarını belirlemesi ve bu sınırlara saygı göstermesi önemlidir. İlişkide her iki tarafın da rahat hissetmesi için sınırların açıkça ifade edilmesi önemlidir.
4. Zaman ve Özen: Arkadaşlık ilişkileri zaman ve özen gerektirir. Birbirine zaman ayırmak, birlikte plan yapmak ve etkinlikler düzenlemek ilişkiyi güçlendirebilir.
5. Sorumluluk: Her iki tarafın da ilişkide sorumluluk alması önemlidir. İlişkinin gelişimine katkıda bulunmak ve sorunları çözmek için çaba göstermek ilişkiyi sağlamlaştırabilir.

Okuma bittikten sonra sınıf arkadaşlarına metinle ilgili anladıklarını aktarır.

Daha sonra sınıftaki öğrencilerin anlatılan metinden ne anladıkları sorulur.

Ardından anlatım yapan öğrencinin ne hissettiği sorulur.

Daha sonra başka bir gönüllü öğrenciye *Ek 2*’de yer alan metin verilir.

Ek 2:

Turizm, insanların farklı yerlere seyahat etmeleri ve yeni deneyimler yaşamaları amacıyla gerçekleştirdikleri faaliyetleri ifade eder. Turizm hem ekonomik hem de sosyal açıdan büyük öneme sahip bir endüstridir ve dünya genelinde milyonlarca insanın hayatını etkiler.

Turizmin birçok çeşidi vardır. Kültürel ve gastronomik turizm, doğa, macera, sağlık ve nüfus turizmi gibi farklı türleri bulunmaktadır. Bu çeşitlilik, insanların farklı ilgi alanlarına

ve tercihlerine hitap ederek turizmin geniş bir kitleye ulaşmasını sağlar. Turizmin ekonomik etkileri oldukça önemlidir. Birçok ülke için turizm, milli gelirin önemli bir kaynağıdır. Turizm; oteller, restoranlar, ulaşım hizmetleri, tur rehberliği ve diğer turizmle ilgili sektörlerde istihdam yaratır. Ayrıca, turizm destinasyonlarında yapılan harcamalar, yerel ekonomileri canlandırır ve işletmelerin büyümesine katkı sağlar.

Öğrenciye metni içinden okuması söylenir. Metni okuduktan sonra öğrenciden konuşmadan ve ses çıkartmadan ellerini, kollarını, yüz ve baş hareketlerini kullanarak okuduğu metni arkadaşlarına anlatması istenir.

Daha sonra sınıftaki öğrencilere anlatılan metinden ne anladıkları sorulur?

Ardından anlatım yapan öğrenciye ne hissettiği sorulur?

Son olarak başka bir gönüllü öğrenciye Ek3'te yer alan metin verilir.

Ek3:

Aile ilişkileri, bir bireyin en temel ve en derin bağlantılarını oluşturduğu alanlardan biridir. Aile, bir kişinin doğduğu, büyüdüğü ve geliştiği ilk yerdir ve genellikle yaşam boyu devam eden bir destek ağı sağlar. Aile ilişkileri, birçok şekilde ifade edilebilir ve çeşitli biçimlerde yaşanabilir, ancak sağlıklı aile ilişkileri genellikle sevgi, saygı, anlayış ve destek üzerine kuruludur.

Sağlıklı aile ilişkileri, öğrenciler arasında açık iletişim olmasıyla başlar. Aile üyeleri duygularını rahatça ifade edebilmeli, düşüncelerini paylaşabilmeli ve anlayışla karşılanmalıdır. Aile içindeki iletişim, birçok sorunun çözümünde kilit rol oynar ve aile üyeleri arasındaki bağları güçlendirir.

Öğrenciye metni içinden okuması söylenir. Metni okuduktan sonra öğrenciden konuşmadan ve ses çıkartmadan ellerini, kollarını, yüz ve baş hareketlerini kullanarak okuduğu metni arkadaşlarına anlatması istenir.

Daha sonra sınıftaki öğrencilere anlatılan metinden ne anladıkları sorulur.

Ardından anlatım yapan öğrenciye ne hissettiği sorulur.

Tartışma

- Öğrencilerin etkinlik hakkında fikirleri alınır.
- Aşamalar arasında ne gibi farklılıklar olduğu sorulur.
- En kolay iletişim kurabildikleri aşamanın hangisi olduğu sorulur.
- İletişim kurmakta en çok zorlandıkları aşamanın hangisi olduğu sorulur.
- ikinci aşama ve üçüncü aşamada yaşanan zorlukların neler olduğu sorulur.
- Daha sonra öğretmen sınıfa iletişim kurmakta zorluk yaşayan öğrencilerin yaşadıkları zorlukların neler olabileceğini sorulur.

Değerlendirme

Öğrencilerin dörtlü gruplara ayrılarak sessiz sinema oyununu oynamaları istenir. Sessiz sinema oynarken sınıfta bu konuda farkındalık yaratılır.

Uyarılama

Fiziksel güçlük yaşayan öğrencilerde fiziksel aktivite içeren yönergeler değiştirilebilir.

ÇİZ ÇİZE BİLİRSEN

Etkinlik Adı

Çiz Çizebilirsen

Öğrenme Hedefi

İletişim kurmada önemli olan etmenleri fark eder.

Bilgilendirme

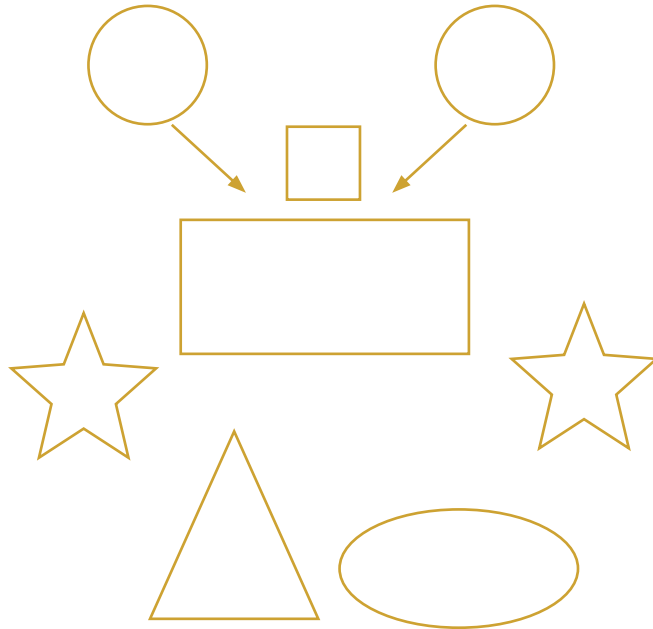
Öğretmen "Şimdi sizinle bir etkinlik yapacağız. Arkasını dönen arkadaşınıza bir çizim verdim. O size kâğıtta neler olduğunu tarif edecek. Siz de onun tarif ettiği şekli önünüzdeki kâğıtlara çizeceksiniz. Ancak uymanız gereken kurallar var:" der ve şu kuralları sıralar:

- Gönüllü olan arkadaşınızın sırtı size dönük olacak. El kol hareketi kullanmayacak.
- Şekli sabit bir ses tonuyla ses tonunu değiştirmeden ifade edecek.
- Şekli tarif ederken kullandığı cümleyi bir kez söyleyebilecek.
- Soru sormazsınız. Tekrar etmesini ya da durmasını isterseniz de tekrar etmeyecek ya da durmayacak. Tarif etmeye devam edecek.

Uygulama / Canlandırma

Gönüllü bir öğrenci seçilerek sınıfın önüne çağrılır. Oturan öğrencilere birer boş A4 kâğıdı ve kalem verilir. Gönüllü öğrencinin sınıfa sırtını dönmesi istenir. Ardından gönüllü olan öğrenciye çeşitli şekillerden oluşan çizimlerin yer aldığı Ek1 verilir.

Ek1:

Ardından öğretmen gönüllü öğrenciden şekli tarif etmesini ister. Öğrenciler de tarife uygun şekilde çizimler yapmaya devam ederler. Öğrencilerin çizimleri bitince tüm öğrencilerden çizim yaptıkları kâğıdı yukarı kaldırmaları istenir. Daha sonra gönüllü olan öğrenci arkasını dönerek çizimin yer aldığı kâğıdı sınıfa gösterir.

Ardından öğretmen şekli gösterir ve "*Hepinizin çizimleri birbirinden farklı gibi duruyor. Neden böyle oldu sizce?*"

Bunun üzerine öğrenciler çizimlerindeki farklılığı ve bunun nedenlerini paylaşırlar.

Sonra öğretmen sınıfa aşağıda yer alan açıklamayı yapar.

Evet söylediğiniz gibi çizimlerinizdeki bu farklılıkların nedenleri şunlardır:

1. Yüz yüze iletişim sağlamada ve göz teması kurmakta güçlük yaşamış olabilirsiniz.
2. Arkadaşınız jest ve mimik kullanarak size tarif etmekte güçlük yaşamış olabilir.
3. Sizin soru sormamanız çizimi zorlaştırmış olabilir.
4. Sorduğunuz sorulara veya yorumlarınıza cevap alamamak çiziminizi etkilemiş olabilir.

Öğretmen, "*Aslında kişilerarası iletişim de böyledir. Birbirimizi doğru anlamak için yukarıda belirttiklerimizin hepsini zamanında ve doğru bir şekilde kullanmalıyız. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?*" der ve devam eder.

"Tarif aynı olmasına rağmen çizimler farklıydı. Çünkü her biriniz aynı şeyi duydunuz ancak duyduklarınızı yorumlama biçiminiz her birinizde farklı. Yani kulaklarınızla aldığınız bilgiler beyninizde farklı şekilde işlendi. İşte bu da çizimlerinizdeki farklılığı oluşturdu. Peki bu iletişimde neyi gösterir? Bu, karşıdakinin anlatmak istediği ile bizim anladığımızın farklı olabileceğini gösterir. Yani aslında "Farklı anladım." dediğimiz şey Peki bunu önlemek için ne yapabiliriz?" diye sorar ve öğrencilerin yanıtları alınır.

Tartışma

- Bugün burada yaşadığımız gibi günlük hayatta iletişim kuramadığınız veya yanlış bir şekilde kurduğunuz oldu mu? Paylaşır mısınız?
- Etkili iletişim kurmak için sizce başka nelere dikkat etmeliyiz?
- Bu etkinliği yapmak size neler hissettirdi?

Değerlendirme

Öğrencilerin sessiz sinema oyunu oynayarak konuşmadan iletişim kurması ve arkadaşlarının ne anlatmak istediklerini anlamaları sağlanabilir.

Uyarılama

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenci için uygulama ve değerlendirme aşamasında küçük grup çalışması tercih edilerek akran desteği ile etkinlik tamamlanabilir.

ANLAT BAKALIM

Etkinlik Adı
Anlat Bakalım
Öğrenme Hedefi
İletişim becerilerinin önemini fark eder.
Bilgilendirme
Öğretmen " <i>Şimdi sizinle iletişim becerileri ile ilgili bir etkinlik yapacağız.</i> " der.
Uygulama / Canlandırma
Öğretmen öğrencilere boş A4 kâğıdı vererek her öğrenciden bir nesne çizmesini ister. Öğrenciler çizim yaptıkları A4 kâğıtlarını katlarlar. Öğretmen kâğıtları toplar ve bir torbada karıştırır. Her öğrenciden torbadan bir kâğıt çekmesi istenir. Öğrenciler sırayla çektikleri kâğıtta yer alan nesneleri konuşmadan hareketlerle ve beden diliyle diğer öğrencilere anlatırlar. Diğer öğrenciler de anlatılan nesnenin ne olduğunu tahmin etmeye çalışır. Tüm öğrenciler ellerinde bulunan kâğıtlardaki nesneleri anlattıktan sonra etkinlik sonlandırılır.
Tartışma
- Sözsüz iletişim kurmak size nasıl hissettirdi? - Sözel olarak tarif edilmeyen nesneleri tahmin etmek zor muydu? - Peki bu zorluklara karşı, tahmin etmenizi kolaylaştıran etmenler nelerdi?
Değerlendirme
Öğrencilerin sözsüz iletişim kurmada karşı tarafı anlamayı kolaylaştıran etmenlerin neler olduğunu yazmaları istenir. Öğrenciler yazdıkları etmenleri sınıfla paylaşırlar. Öğrencilerde sözsüz iletişimde etkili olan etmenler hakkında farkındalık yaratılır.
Uyarılama
Bilişsel güçlük yaşayan öğrenci için uygulama ve değerlendirme aşamasında küçük grup çalışması tercih edilerek akran desteği ile etkinlik tamamlanabilir.

BENİM DE ANLATACAKLARIM VAR

Etkinlik Adı

Benim de Anlatacaklarım Var

Öğrenme Hedefi

İletişimde etkin dinlemenin önemini fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen, "Şimdi dinleme ile ilgili bir etkinlik yapacağız." der ve etkinliğe başlar.

Uygulama / Canlandırma

1. Öğretmen, öğrencilere kulaktan kulağa oyununa benzer bir oyun oynayacaklarını ancak bunu mümkün olan en kısa sürede tamamlamanın önemli olduğunu aktararak etkinliğe başlar.
2. Öğrenciler tek sıra hâlinde arka arkaya dizilir.
3. En sondaki öğrenciden önündekinin omzuna dokunarak kendine dönmesini sağlaması ve başından geçen bir durumu 1 dakika boyunca anlatması istenir.
4. İkinci sıradaki öğrenci, arkadaşını dinler ancak onun hikâyesini değil de kendi başından geçen farklı bir hikâyeyi bir sonraki arkadaşına anlatır.
5. Etkinlik bu şekilde her öğrencinin arkasındaki arkadaşını dinlemesi ancak bir sonraki arkadaşına kendi hikâyesini anlatmasıyla devam eder.

Tartışma

- Kimler arkadaşından dinlediği hikâyeyi hatırlıyor?
- Arkadaşınız hikâye anlatırken siz ne düşünüyordunuz?
- Arkadaşınızın anlattığı hikâyeyi hatırlamıyorsanız sebepleriniz neler olabilir?
- Günlük yaşamınızda iletişim kurarken bu durumu yaşıyor musunuz? Bu durumun iletişime etkisi sizce ne şekilde olmaktadır?

Sorular öğrencilere yöneltilir ve cevaplar üzerine tartışılır.

Değerlendirme

ETKİN DİNLEME Değerlendirme	EVET/HAYIR
Dinlerken dikkatimi tamamen anlatan arkadaşşıma yönelttim.	
Dinlerken bedenimi arkadaşşıma doğru yönelttim.	
Dinlerken arkadaşşımla göz teması kurdum.	
Dinlerken arkadaşşıma sözlü veya sözsüz tepkide bulundum.	
Dinlerken arkadaşşımla sözünü kesmedim.	
Dinlerken başka bir şeyle meşgul olmadım.	
Dinlerken arkadaşşımla duygu ve düşüncelerini anlamaya çalıştım.	

Yukarıdaki değerlendirme soruları yazılı ya da sözel olarak öğrencilere yöneltilerek iletişimde etkin dinleme konusunda öz değerlendirme yapmaları sağlanır.

Uyarılama

Fiziksel güçlük yaşayan öğrenciler varsa sınıfta bütün öğrenciler arka arkaya ayakta konumlanmak yerine sandalyede oturarak uygulamayı tamamlayabilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrencilere etkinlikte görev verilirken etkinliği anlatmaya başlama görevi verilerek dinleme kısmıyla ilgili kolaylık sağlanabilir.

KENDİNİ İFADE EDEBİLME ETKİNLİKLERİ

MASKELİ BALO

Etkinlik Adı

Maskeli Balo

Öğrenme Hedefi

Yaratıcı ve özgün bir şekilde kendilerini ifade eder.

Yaratıcı düşünme, farklı bakış açıları ve özgüvenlerini kavramlarının önemini fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen, "*Şimdi sizlerle kendini ifade edebilme ile ilgili bir etkinlik yapacağız.*" der.

Uygulama / Canlandırma

- Öğretmen dersten önce öğrencilere renkli kartonlar, yapıştırıcı, renkli ipler, boncuklar, paket lastiği, makas ve sim gibi çeşitli süsleme malzemeleri getirmeleri için zaman tanır.
- Öğrenciler, istedikleri materyalleri kullanarak kendilerini ifade eden maskelerini tasarlar ve yaparlar.
- Maskeler tamamlandıktan sonra öğrenciler maskelerini takarak sınıf dışına (koridora) çıkarlar.
- Öğretmen maskeli balo için öğrencilerin hoşlanacağını düşündüğü müzikleri çalar. Müzik çalarken, öğrenciler sırayla maskelerini takarak balo salonuna (sınıfa) girerler.
- Her öğrenci, giriş sırasında kim olduğunu veya maskesinin kendinin hangi özelliğini ya da özelliklerini ifade ettiğini kısaca anlatır.
- Öğrenciler, müzik eşliğinde dans edebilir, oyun oynayabilir veya sohbet edebilirler. Öğretmen, grup hâlinde yapılabilecek bazı aktiviteler önerebilir:
 - o "*Ben Kimim?*": Her öğrenciden diğerlerinin kim olduğunu ve hangi özelliğini kullanarak yaptığını tahmin etmesi istenir.
 - o "*Hikâye Anlatımı*": Öğrenciler, maskelerinden ilham alarak kendilerine ilişkin kısa hikâyeler anlatabilirler gibi.

Açıklama: Öğretmen, etkinliğin başında öğrencilere kendini ifade etmenin önemini ve farklı yollarını anlatan şöyle bir konuşma yapabilir:

Sevgili öğrenciler;

Bugün sizlerle, hepimizin hayatında önemli bir yer tutan kendini ifade etme konusunu konuşmak istiyorum. Biliyorum, lise yılları kimliğinizi keşfettiğiniz, hayallerinizi kurduğunuz ve kendinizi bulmaya çalıştığınız bir dönem. Bu süreçte düşüncelerinizi, duygularınızı ve fikirlerinizi açık ve net bir şekilde ifade edebilmeniz büyük önem taşıyor.

Peki, kendimizi nasıl ifade edebiliriz?

Sözlü İletişim: Düşüncelerimizi ve duygularımızı en doğrudan şekilde ifade etme yolu konuşmaktır. Arkadaşlarımızla, ailemizle, öğretmenlerimizle veya bizi dinlemeye hazır olan herkesle açıkça konuşmaktan çekinmemeliyiz.

Yazılı İletişim: Düşüncelerimizi ve duygularımızı yazılı olarak da ifade edebiliriz. Günlük tutmak, blog yazmak, hikâye veya şiir yazmak kendimizi ifade etmenin harika yollarıdır.

Sanatsal İfade: Resim yapmak, müzik dinlemek veya çalmak, dans etmek, tiyatro oynamak gibi sanatsal faaliyetler de duygularımızı ve fikirlerimizi ifade etmemize yardımcı olabilir.

Davranışsal İfade: Kendimizi giyim tarzımız, beden dilimiz ve tutumlarımızla da ifade edebiliriz. Giyindiğimiz kıyafetler, yaptığımız jestler ve mimikler, çevremize kim olduğumuzu ve ne hissettiğimizi anlatabilir.

Kendini ifade etmenin faydaları:

Daha iyi anlaşılma: Düşüncelerimizi ve duygularımızı açıkça ifade ettiğimizde, başkaları tarafından daha iyi anlaşılırız. Bu da ilişkilerimizi geliştirmemize ve daha sağlıklı iletişim kurmamıza yardımcı olur.

Güven artışı: Kendimizi ifade etmekten korkmadığımızda, kendimize olan güvenimiz artar. Bu da yeni şeyler denememize ve hayallerimizin peşinden gitmemize cesaret verir.

Stres azaltma: Düşüncelerimizi ve duygularımızı içimizde tutmak yerine ifade ettiğimizde stresimizi azaltmış oluruz. Bu da hem ruhsal hem de bedensel sağlığımız için faydalıdır.

Yaratıcılık geliştirme: Kendimizi ifade etmek için farklı yollar denediğimizde yaratıcılığımızı da geliştirmiş oluruz. Bu da yeni fikirler üretmemize ve problem çözme becerilerimizi geliştirmemize yardımcı olur.

Kendini ifade etmenin zorlukları:

Korku: Bazen kendimizi ifade etmekten korkabiliriz. Yanlış anlaşılmaktan, eleştirilmekten veya yargılanmaktan çekinebiliriz.

Güven eksikliği: Kendimize yeterince güvenmediğimizde düşüncelerimizin ve fikirlerimizin değerli olmadığını düşünebiliriz.

İletişim becerisi eksikliği: Düşüncelerimizi ve duygularımızı açık ve net bir şekilde ifade etmeyi bilmeyebiliriz.

Kendini ifade etme konusunda nasıl daha iyi olabiliriz?

Pratik yapmak: Kendimizi ifade etmenin en iyi yolu pratik yapmaktır. Arkadaşlarımızla, ailemizle veya okul psikolojik danışmanı/rehber öğretmeni ile konuşarak başlayabiliriz.

Aktif dinleme: Kendimizi ifade etmeden önce karşımızdakini dinlemek de önemlidir. Bu sayede daha iyi iletişim kurabilir ve daha etkili bir şekilde ifade edebiliriz.

Geri bildirim almak: Kendimizi nasıl ifade ettiğimiz konusunda geri bildirim almaktan çekinmemeliyiz. Bu sayede eksiklerimizi görebilir ve kendimizi geliştirebiliriz.

Kendine güvenmek: En önemlisi de kendimize güvenmeliyiz. Düşüncelerimizin ve fikirlerimizin değerli olduğunu ve ifade edilmeye değer olduğunu unutmamalıyız.

Unutmayın, sevgili öğrenciler,

Hepinizin kendinizi ifade etme yeteneği var. Bu yeteneği geliştirmek için çaba gösterin ve kendinizden emin olun. Kendinizi ifade etmekten korkmayın.

Tartışma

- Kendini ifade eden bir maske yapmak nasıldı? Maskeyi yaparken neler hissettin? Maske ile kendini ifade etmek zor muydu?
- Kendini bir maske ile ifade etmek nasıldı? Maskeyi yaparken seni ifade eden sana özgü hangi özelliklerinden yola çıkarak yapmaya karar verdin?
- Maskeleri süslerken seni ifade etmesi için nelere dikkat ettin?
- Kendinizi ifade eden başka nasıl bir maske tasarlayabilirdiniz?

Soruları öğrencilere yöneltilir ve tartışılır.

Değerlendirme

Öğretmen, öğrencilerden etkinlik hakkındaki düşüncelerini ve duygularını yazmalarını isteyebilir. Yazılan bu notlar hazırladıkları maskelerin kenarına tutturularak panoda sergilenir.

Uyarlama

Görmede güçlük yaşayan öğrenci için ikili gruplar hâlinde akran desteği sağlanarak etkinlik yapılabilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenci için hazır şablonlar kullanılabilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için sunumunu görsel olarak yapması sağlanabilir.

İşitmede güçlük yaşayan öğrenciler için müziğin ses düzeyi ayarlanabilir. Müziğin başlangıç ve bitişini görsel uyararla bildirebilir.

GİRİŞİMDE BULUNUYORUM

Etkinlik Adı
Girişimde Bulunuyorum
Öğrenme Hedefi
Atılgan, saldırgan ve çekingen davranışı fark eder.
Bilgilendirme
Öğretmen, "Şimdi sizinle çekingen, saldırgan ve atılgan davranışın ne olduğunu açıklayan bir etkinlik yapacağız." der.
Uygulama / Canlandırma
Öğretmen sınıftaki öğrencilere aşağıdaki açıklamaları yapar: <i>"Duygu ve düşüncelerimizi ifade ederken çekingen, saldırgan, atılgan davranış olmak üzere üç temel davranışta bulunuruz. Birey, her ikisi de olumsuz olan çekingenlik ve saldırganlıktan uzaklaştıkça, olumlu davranış modeli olan atılgan tavra yaklaşır."</i> Çekingen Davranış: Çekingen öğrenciler, kendilerini ifade edemez, yaşadıklarını karşı tarafa aktarmada yetersiz kalırlar. Çekingen öğrenciler, sık sık söyleyeceklerini unutur, kendisi söylemeden başkaları onu anlasın isterler. Saldırgan Davranış: Saldırgan öğrenciler, davranışlarla kendilerini ifade edebilen öğrencilerdir. Bu öğrenciler, duygularını dile getirmelerine ve kendilerine değer vermelerine karşın, başkalarının haklarını yok sayarak ve onların yerine karar vererek diğer insanlara zarar verirler. Atılgan Davranış: Kendi duygu, düşünce ve isteklerimizi diğer insanların haklarını da gözeterek uygun şekilde ifade edebildiğimiz davranış biçimimizdir. Atılgan öğrenciler, başkalarını küçük görmeden, onların haklarını yadsımadan kendi haklarını koruyabilirler. Örnek Durumlar: 1. Durakta kuyrukta bekliyorsunuz. Önünüzdeki kişi yeni gelen bir arkadaşını yanına çağırıyor. Kuyruk çok uzun ve otobüs dolmak üzere. Siz bu durumda ne yaparsınız? 2. Kalabalık bir kafedesiniz. Siparişinizin gelmesini bekliyorsunuz. Sizden sonra gelen birkaç masaya servisin yapıldığını gördünüz. Zaman geçiyor, basit bir yemek sipariş etmenize rağmen hâlâ size servis yapılmıyor. Sabırsız olmaya ve kızmaya başladınız. Bu durumda ne yaparsınız? 3. Cumartesi günü arkadaşınızı evinize davet ettiniz. Bu kararınızı anneniz de biliyor fakat cuma günü eve geldiğinizde anneniz cumartesi günü için bir davet aldığını ve bunu kabul ettiğini söylüyor. Sizin arkadaşınızla tek başınıza evde kalamayacağınızı ve bu nedenle planınızı iptal etmenizi istiyor. Bu durumda ne yaparsınız? 4. Bir arkadaşınız, vakitli vakitsiz sık sık size oturmaya geliyor. Arkadaşınızı seviyorsunuz fakat onun bu davetsiz misafirliğini ve sizi bu kadar çok rahatsız etmesini de olumlu karşılamıyorsunuz. Bu durumda ne yaparsınız?

5. Bir sınavdan düşük not aldınız fakat çok daha iyi bir notu hak ettiğinizden eminsiniz. Bu durumda ne yaparsınız?
6. Bir grup arkadaşınızla konuşurken bir arkadaşınız sürekli sözünüzü kesiyor. Siz söylemek istediğiniz şeyleri söyleyemiyorsunuz. Bu durumda ne yaparsınız?

Tartışma

- Örnek durumlarla ilgili hangi duygu, düşünce ve fikirlerinizi ifade etmek isterdiniz?
- İstediklerinizi yapmaktan sizi alıkoyan düşünceler nelerdir?
- Diğer kişinin neyi bilmesini isterdiniz?
- İstediklerinizi nasıl ifade edebilir ve olayın üstüne nasıl gidebilirsiniz?

Değerlendirme

- Öğrencilerden daha önce kendilerini ifade etme konusunda zorluk yaşadıkları bir durumu düşünmeleri istenir.
- Gönüllü öğrenciler örnek çalışmayla ilgili bir canlandırma yaparlar. Yaşadıkları durum canlandırılır. Ardından öğrencinin asıl vermek istediği tepkiye göre tekrar canlandırma yaparlar.
- Öğrenci önceki durum ve istediği durum arasındaki fark hakkında konuşur ve hislerini paylaşır.

Uyarılama

Görmede güçlük yaşayan öğrencilere punto büyütülerek sunulabilir

Okumada güçlük yaşayan öğrenciler için örnek durumlar seslendirmesi için akran görevlendirilmesi yapılabilir.

DUYGUSAL FARKINDALIK VE EMPATİ ETKİNLİKLERİ

DUYGULAR ANLATSIN

Etkinlik Adı

Duygular Anlatsın

Öğrenme Hedefi

Duyguları beden dili ve ses tonu kullanarak ifade eder.

Bilgilendirme

Öğretmen: "Şimdi sizinle sözel dil kullanmadan duygularımızı ifade etmeye çalışacağız. Bunun için farklı duyguları sadece beden dili ve ses tonuyla anlatacağımız bir etkinlik yapacağız." der.

Uygulama / Canlandırma

1. Öğrenci Grupları: Sınıf 4 -5 kişilik gruplara ayrılır.
2. Duygu Kartları: Her gruba, farklı duyguları gösteren kartlar verilir.
3. Duyguyu Gösterme: Gruplar, kartta gösterilen duyguyu sadece beden dili ve ses tonu kullanarak sınıfa anlatır. Konuşma veya kelime kullanımı yasaktır.
4. Tahmin: Sınıfın diğer öğrencileri, hangi duygunun ifade edildiğini tahmin etmeye çalışır.
5. Değerlendirme: Sunumlar, beden dilinin ve ses tonunun etkili kullanıp kullanılmaması ve duygunun net bir şekilde aktarılıp aktarılmaması açısından değerlendirilir.

Tartışma

- Beden dili ve ses tonu nedir?
- Beden dili ve ses tonunun duyguları ifade etmede ne gibi bir rolü vardır?
- Sunumda beden dilini ve ses tonunu nasıl kullandınız?
- Beden dili ve ses tonu, ifade etmek istediğiniz duyguyu ne kadar iyi aktardı?
- Sunumunuzu daha etkili hale getirmek için beden dilini ve ses tonunu nasıl kullanabilirdiniz?

Soruları ile sınıfta bir tartışma yaratılır.

Öğretmen "Sözel dil kullanmadan kurulan bir iletişimin zorluklarını az önce yaşadık. Çevremizde sözel dili kullanamayan öğrenciler olabilir. Bu öğrencilerin yaşadığı zorluklar konusunda artık daha iyi empati kurabileceğimizi düşünüyorum. Böyle durumlarla karşılaştığımızda farklı iletişim yolları deneyebilir, destekleyici bir iletişim kurabiliriz." der.

Değerlendirme

Öğretmen: "*Konuşma becerinizi tam olarak kullanamıyordunuz hayatınızda neler değişirdi?*" diye sorar ve yanıtları değerlendirir. Daha sonra "*Böyle bir durumda (sözel dil kullanmadan iletişim kurma) çevreden ne gibi destek almayı beklersiniz/istersiniz?*" diye sorarak farkındalık kazandırır.

Uyarılama

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler, konuşmadan etkinliği tamamlama konusunda zorluk yaşarlarsa öğretmen jest ipucu sunarak hatırlatıcı olabilir.

Görmede güçlük yaşayan öğrencinin karşısındakinin beden dilini net olarak anlaması için; bir akarana, anlatıcının beden dilini sözel olarak aktarması görevi verilebilir.

EMPATİ YOLCULUĞU

Etkinlik Adı

Empati Yolculuğu

Öğrenme Hedefi

Farklı bakış açılarını anlama ve empati kurma becerisini geliştirmenin önemini fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen, öğrencilere “*Şimdi sizinle belirlediğimiz konularda hikâyeler oluşturup sınıfla paylaşacağız.*” der.

Uygulama / Canlandırma

Hazırlık

Sınıftan üç öğrenci seçilir. (Şartlara göre sınıf üç gruba ayrılarak tüm öğrenci gruplarının aktif katılımıyla da etkinlik yapılabilir.)

Birinci öğrenciden, yabancı bir kültürde dil bilmeden yaşamak zorunda kalan bir bireyin hikâyesini oluşturması istenir. İkinci öğrenciden, sesini duyuramadığı bir rüyanın hikâyesini oluşturması istenir.

Üçüncü öğrenciden ise iletişim becerileri iyi bir bireyin yeni bir ortama dahil olduğu durumun hikâyesini oluşturması istenir.

Etkinlik

Her öğrenci oluşturduğu hikâyeyi kendi yaşamış gibi sınıfa aktarır. Anlatımlarında, zorluklarla nasıl başa çıktıklarını, önemli seçimleri nasıl yaptıklarını ve duygularını sınıfla paylaşırlar. Diğer katılımcılar, dikkatlice dinlemeli ve herhangi bir soru sormadan hikâyeye odaklanmalıdır.

Tartışma

Hikâyeler bittikten sonra, hikâyeler hakkında aşağıdaki sorular tartışılır:

- Hikâyenin en etkileyici kısmı neydi?
- Kendinizi o kişinin yerine koyduğunuzda neler hissedersiniz?
- Hikâyeden ne gibi sonuçlar çıkarabiliriz?

Bu etkinlik, katılımcıların farklı yaşam deneyimleri hakkında bilgi edinmelerine ve empati kurma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Hikâyeleri dinlerken, katılımcılar kendilerini o kişinin yerine koymayı ve duygularını anlamaya çalışmayı öğrenirler. Sınıfça yapılan tartışmalar, farklı bakış açılarına saygı göstermenin ve önyargıları yıkmanın önemini vurgular.

Değerlendirme

- Anlatılan hikâyelerden hangisinde yer almak isterdiniz? Neden o hikâyeyi seçtiniz?
- Anlatılan hikâyelere hangi kısımda dahil olmak isterdin? Hikâyede ne gibi değişiklikler yapardın?

Uyarlama

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için hikâye oluştururken 5N1K gibi kurallar hatırlatılabilir.
Konuşmada güçlük yaşayan öğrenciler için oluşturdukları hikâyeyi seslendirme kısmında akran desteği sağlanabilir.

OKU OKUYABİLİRSEN

Etkinlik Adı

Okuyabilirsen

Öğrenme Hedefi

Farklı öğrenme özellikleri olan öğrencilerle empati kurar.

Bilgilendirme

Öğretmen sınıfa "Şimdi sizinle bir metin okuyup bu metin üzerine konuşacağız." der.

Uygulama / Canlandırma

Öğretmen aşağıdaki metni öğrencilere dağıtarak okumalarını ister.

Farklılaştırılmış Metin

Uyum, insan ilişkilerinin temel taşıdır ve başarılı bir toplumun anahtarıdır. İnsanlar arasındaki uyum; birlikte çalışma, dayanışma ve empatiyle sağlanır. Uyumlu bir ortamda farklı fikirler ve bakış açıları bir araya gelir, çatışmaları çözmek için yapıcı bir yaklaşım benimsenir ve ortak hedeflere ulaşmak için iş birliği yapılır. Bu sayede öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeyde kullanmaları ve toplumun daha sağlam bir şekilde büyümesi sağlanır. Aynı şekilde, doğa içinde de uyum önemlidir. Ekosistemlerdeki canlılar, birbirleriyle ve çevreleriyle uyum içinde yaşarlar; böylece doğal denge sağlanır ve yaşam devam eder.

ncık, ym şglmk hr zm kly dğldır v bzn zrlıc klyblr. frkl kltlr, dğrlr v nclr rzınd ym şglmı, nlyşlı lımlı, slnkı lımlı v sbırlı lımlı grkrır. ycr, brsl dzly v d, çsl brğzı v ym şglmı önmlıdr. knđ dyğlrızmmı v htılızmmı nlımmı, knđmz gı bkmm v knđ şnlırmızı blmm, ç hzmzmz v mtlımmz rtırır. snç lrt, ym, hm nsı rlşılrd hm d dr gn dnn v brşın tmlıdır v b nnl yşmn çn hyt önml şptr.

Öğretmen: "Nasıl bir okuma deneyimiydi?" diye sorar.

Tartışma

Öğretmen metnin orijinal halini sınıfa okur.

Orijinal Metin

Uyum, insan ilişkilerinin temel taşıdır ve başarılı bir toplumun anahtarıdır. İnsanlar arasındaki uyum; birlikte çalışma, dayanışma ve empatiyle sağlanır. Uyumlu bir ortamda farklı fikirler ve bakış açıları bir araya gelir, çatışmaları çözmek için yapıcı bir yaklaşım benimsenir ve ortak hedeflere ulaşmak için iş birliği yapılır. Bu sayede, öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeyde kullanmaları ve toplumun daha sağlam bir şekilde büyümesi sağlanır. Aynı şekilde, doğa içinde de uyum önemlidir. Ekosistemlerdeki canlılar, birbirleriyle ve çevreleriyle uyum içinde yaşarlar; böylece doğal denge sağlanır ve yaşam devam eder.

Ancak uyum sağlamak her zaman kolay değildir ve bazen zorlayıcı olabilir. Farklı kültürler, değerler ve inançlar arasında uyum sağlamak; anlayışlı olmayı, esnek olmayı ve sabırlı olmayı gerektirir. Ayrıca bireysel düzeyde de içsel bir denge ve uyum sağlamak önemlidir. Kendi duygularımızı ve ihtiyaçlarımızı anlamak, kendimize iyi bakmak ve kendi sınırlarımızı bilmek iç huzurumuzu ve mutluluğumuzu artırır. Sonuç olarak uyum hem insan ilişkilerinde hem de doğada dengenin ve barışın temelidir ve bu nedenle yaşamın devamı için hayati öneme sahiptir.

Öğretmen metni okuduktan sonra sınıfa sorar:

- İlk metni ve ikinci metni okurken nasıl bir deneyim yaşadınız?
- İkinci metni okurken ne hissettiniz?
- Başka hangi durumlarda benzer deneyim ve duyguları yaşadınız?
- Sizce okumada güçlük yaşayan insanlar benzer deneyimler yaşıyor mudur?

Tartışma yapıldıktan sonra değerlendirme kısmına geçilir.

Değerlendirme

Öğretmen: "Farklı öğrenme özellikleri olan öğrenciler benzer zorluklar yaşadığında onlara nasıl destekler sağlanmalıdır?" diye sorar. Öğrenciler yanıtlarını söyler ve yanıtlar tahtaya yazılır.

Yanıtlar özetlendikten sonra öğretmen "Okuma güçlüğü yaşayan öğrencileri kabul etmek ve onlara destek olmak onların potansiyellerini ortaya çıkarmalarını ve topluma katkıda bulunmalarını sağlar. Herkesin katkısının değerli olduğunu kabul etmek ve her bireye saygı göstermek daha yaşanabilir bir toplumun oluşmasına katkı sağlar." şeklinde bir farkındalık konuşması yapabilir.

Uyarılama

Görmede güçlük yaşayan öğrenciler için metin büyük punto ile verilebilir.

HEPSİNİ YAP

Etkinlik Adı

Hepsini Yap

Öğrenme Hedefi

Birden fazla uyaran ve yönergeye karşı yaşanan duygu durumunu fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen sınıfa "*Şimdi sizinle bir metin okuyup bu metin üzerine konuşacağız.*" der.

Uygulama / Canlandırma

Öğretmen, sınıftan bir öğrenci seçer. Seçtiği öğrenciye temel bir yönerge vererek bu yönergeye uygun hareket etmesini ister.

Örneğin "*100'den geriye 7şer 7şer say ve bir yandan da sana söylediğim yönergeleri yap.*" denir. Sonra diğer yönergeler, "*Kaç yaşındasın?, İsmi kaç harften oluşuyor?, Nerelisin?, En son bu dersin sınavından kaç almıştın?, "Tek ayağının üzerinde zıplayarak devam et," "Alkış çalarak devam et," ... şeklinde zorlaştırılarak ve hareket ritmi arttırılarak devam ettirilir.*

Tartışma

Öğretmen uygulamaya ilişkin sorular sorarak tartışma başlatır.

- Sayarken zorlandın mı? Seni zorlayan etkenler neler oldu?
- Yaptığın çalışmanın en kolay ve en zor yanları nelerdi?
- Çalışmanın devamında neler yapacağını düşündün?
- Çalışmanın devamı için neler hissettin?

Öğrenciler uygulama sırasında yaşadığı duyguları ve düşüncelerini ifade eder.

Değerlendirme

Öğretmen, sınıfa şu soruları sorar:

"Dersin tamamının bu şekilde çoklu uyaranla devam ettiğini düşünelim. Derste öğrenme hedeflerine ulaşabilir miydik?"

"Öğrenme sürecinden beklenen düzeyde yararlanmayan öğrencilerin benzer durumlar yaşama ihtimalini değerlendirdiğimizde, olası çözümler neler olmalıdır?"

Öğrenciler sorulara beyin fırtınası yaparak çözümler üretir.

Uyarlama

İşitmede güçlük yaşayan öğrenci için yönergeler görsel destek ya da jest ve mimik kullanılarak sunulabilir. Fiziksel güçlük yaşayan öğrencilerde fiziksel aktivite içeren yönergeler değiştirilebilir.

YERİNİ DEĞİŞTİR

Etkinlik Adı

Yerini Değiştir

Öğrenme Hedefi

Öğrencilerin hareket ve yönelim kısıtlılığı durumlarındaki duygularını ve davranışlarını fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen, sınıfa “*Şimdi sizinle bir oyun oynayacağız.*” der.

Uygulama / Canlandırma

- Öğretmen, tüm öğrencileri ortak bir alana çağırır ve sınıfı iki gruba ayırır.
- Birinci gruba “Dik Dik” ismi verilir ve sadece dikey hareket edebilecekleri söylenir.
- İkinci gruba “Yat Yat” ismi verilir ve sadece yatay hareket edebilecekleri söylenir.
- Grupların farklı hareket etmelerinin mümkün olmadığı belirtilir.
- Öğretmen daha sonra “Herkes grubunun özelliklerine uygun olarak yerlerine geçsin.” der. Öğrencilerin sadece dikey veya yatay hareket ederek yerlerine geçerken güçlükleri deneyimleyebilmeleri adına bir süre bekler.
- Tek bir hareket yönü ile istedikleri noktaya ulaşamayan öğrenciler için “Herkes dokunduğu kişiyi kendi yönünde götürebilir.” kuralını oyuna dahil eder.
- Öğrencilerin grup oluşturmalarını ya da bireysel yardım stratejilerini destekler.
- Bütün grubun yerlerine geçmesini bekler.

Tartışma

Öğretmen aşağıdaki soruları yönelterek tartışma başlatır.

- İstedığın yönde gidememek nasıl bir deneyimdi?
- Bazı alanlara erişememek sana nasıl hissettirdi?
- Farklı yönde hareket eden bir arkadaşınla iş birliği yapmayı nasıl değerlendiriyorsun?
- Günlük yaşamında benzer bir deneyim yaşadığın oldu mu? Olduysa deneyimlerini paylaşır mısın?

Değerlendirme

Öğretmen sınıfı gruplara ayırarak hareket kısıtlılığı olan öğrencilerin erişebilirlik sorununa çözüm önerileri yazmalarını ister.

Örnek:

Okullarda:.....
.....

Alışveriş merkezlerinde:.....
.....

Hastanelerde:.....
.....

Sokaklarda:.....
.....

Ulaşım araçlarında:.....
.....

Öğretmen, " *Toplum olarak hareket kısıtlılığı olan öğrencilere karşı anlayış, hoşgörü ve yardımseverlik göstermek onların günlük yaşamlarını kolaylaştırabilir ve toplumsal uyumu artırabilir. Ancak hareket kısıtlılığı olan öğrencilerin sadece fiziksel engellerle değil, aynı zamanda toplumsal ve duygusal engellerle de karşılaşabileceklerini unutmamalıyız. Onlara karşı anlayışlı olmak ve ihtiyaç duydukları destek ve yardımı sağlamak onların yaşam kalitesini artırabilir.*" şeklinde açıklayıcı bir konuşma ile farkındalık yaratabilir.

Uyarılama

Verilen yönergeler fiziksel hareket gerektirdiği için görmede güçlük yaşayan öğrencilerin zarar görmemesi adına koruyucu önlemler alınabilir.

İşitmede güçlük yaşayan öğrenci yönerge verilirken jest ipucu/görsel ipucu verilebilir.

Fiziksel güçlük yaşayan öğrenci etkinliği yönlendiren kişi olarak konumlandırılabilir (yönergeyi verebilir)

DUYGU KARTLARI

Etkinlik Adı

Duygu kartları

Öğrenme Hedefi

Duygularını ifade eder.

Bilgilendirme

Öğretmen, “*Şimdi duygular üzerine bir etkinlik yapacağız.*” der ve etkinliğe başlar.

Uygulama / Canlandırma

Öğretmen tarafından “Duygularımızı ne kadar ifade edebiliyoruz? Bir başkasının duygularını kolaylıkla fark edebiliyor muyuz?” soruları sorulur ve öğrencilerin fikirlerini belirtmeleri beklenir. Ardından etkinlik anlatılır.

- Renkli kâğıt ve kalem kullanılır.
- Sınıfta 4-5 kişilik gruplar oluşturulur.
- Her grup etkinlik alanı için ayrılmış bir masaya oturur.
- Her grup üye sayısı kadar duygu kartı hazırlar.
- Her renk, farklı bir duyguyu temsil edecek şekilde seçilebilir. (Sarı: neşe, kırmızı: öfke, mavi: huzur, sakinlik, siyah: hüzn vb.) Kartların üzerine her bir duygunun adının yazılması istenir.
- Oluşturulan duygu kartları bir kutuda veya kavanozda toplanır.
- Sırayla her öğrenci diğer gruba giderek bir kart seçer.
- Kutunun içinden çekilen duygu kartına göre kendine ait bir yaşantıyı anlatır.
- Gruptaki diğer öğrenciler anlatılan olaya empati geliştirmeye çalışır ve kendi duygusunun ne olacağını tartışır.

Tartışma

Tüm öğrenciler etkinlik boyunca dinledikleri ve ifade ettikleri duyguları hakkında sırayla konuşur. Öğrencilerin duyguları farklı bakış açılarıyla yorumlaması için öğrencilere aşağıdaki sorular yöneltilebilir:

- Siz olsaydınız ne hissederdiniz?
- Anlatılanlardan hangisi ile benzer bir duygu hissederdin?
- Anlatılanlardan hangisi ile farklı bir duygu hissederdin? Senin duygun ne olurdu?

Değerlendirme

Etkinlik sonunda her öğrenciden bireysel duygu gökkuşağını oluşturmaları istenir. Bireysel duygu gökkuşağında öğrenciler hayatlarında yer alan ya da yer almasını istediği duygu durumlarına göre bir görsel oluşturabilir. Duygu gökkuşağında renkler üzerine duygu durum cümleleri yazılabilir.

Uyarılama

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için duygu durumları açık, net ve sade bir dil ile özetlenebilir.

Görmede güçlük yaşayan öğrenciler için yazılı durumlar okunurken öğretmen ya da akran desteği sağlanabilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için duygu durumunu yansıtan kısa durumlar/cümleler de kabul edilebilir.

TEMEL İNSAN HAKLARI VE SORUMLULUKLAR ETKİNLİKLERİ

HAKLAR VE SORUMLULUKLAR

Etkinlik Adı

Haklar ve Sorumluluklar

Öğrenme Hedefi

İnsan hakları ve sorumlulukları arasındaki ilişkiyi fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen, "Şimdi sizinle hak ve sorumluluk kavramlarını ele alacağımız bir grup çalışması yapacağız." der.

Uygulama / Canlandırma

1. Öğrenci grupları oluşturun: Sınıf iki gruba ayrılır."Haklar" ve "Sorumluluklar" olarak iki farklı grup oluşturulur.
2. Sunum: Her grup, seçtikleri bir hak veya sorumluluk hakkında kısa bir sunum hazırlamalı ve sunumda şunlara değinmelidir:
 - o Hak ve sorumluluğun tanımı
 - o Hak ve sorumluluk arasındaki ilişki
 - o Hak ve sorumluluğun günlük yaşamdaki örnekleri

Tartışma

- Hak ve sorumluluk arasındaki fark nedir?
- Neden hem haklara hem de sorumluluklara ihtiyacımız var?
- Hak ve sorumluluklarımızı nasıl dengeleyebiliriz?
- Haklarımız ihlal edildiğinde ne yapabiliriz?
- Sorumluluklarımızı yerine getirmede ne gibi sonuçlar olabilir?

Bu etkinlik, öğrencilerin insan hakları ve sorumlulukları hakkında düşünmelerini ve aralarındaki ilişkiyi anlamalarını sağlar. Etkinlik, öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme ve iletişim becerilerini geliştirmelerine de yardımcı olur.

Değerlendirme

- Grup Çalışması: Gruplar, bir hak veya sorumluluk seçerler ve seçtikleri hak veya sorumlulukla ilgili bir poster veya afiş hazırlayabilirler.
- Sunumlar ve Sergileme: Gruplar, hazırladıkları sunumları sınıfa sunar ve afişlerini sergiler.

Uyarlama

Fiziksel güçlük yaşayan öğrenciler afiş hazırlama kısmında zorlanırsa sunum kısmında görevlendirilebilir. Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler yazılı sunum konusunda zorlanırsa görsellerle anlatıma yönlendirilebilir.

BU BENİM HAKKIM

Etkinlik Adı

Bu Benim Hakkım

Öğrenme Hedefi

İnsan haklarının önemini ve farklılıklara saygı göstermenin gerekliliğini söyler.

Bilgilendirme

Öğretmen: "Şimdi insan haklarıyla ilgili bir etkinlik yapacağız." der.

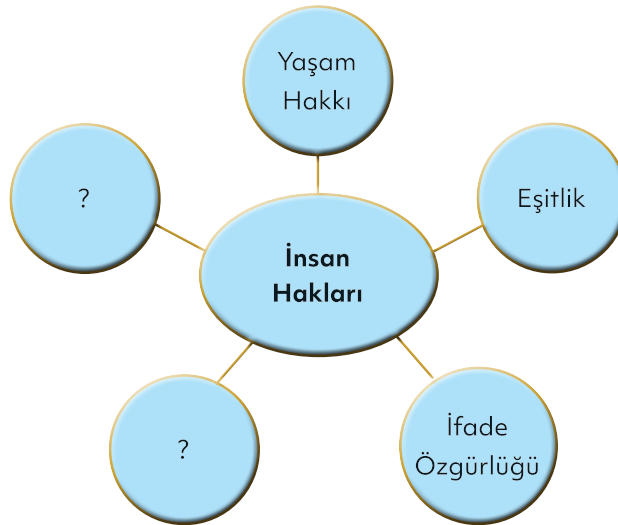
Uygulama / Canlandırma

Öğretmen: "İnsan hakları nedir?" diyerek sınıftaki öğrencilerin fikrini sorar. Öğrencilerin fikirleri sıralanır. Ardından "Evet, farklılıklara saygı göstermek insan haklarının temelini oluşturur." der ve etkinliğe başlar.

Etkinlik:

Materyal: Beyaz tahta, renkli kalem, kâğıt, kalem

- Öğretmen, öğrencileri 4-5 kişilik gruplara ayırır.
- Her gruba farklı bir insan hakkı konusu verilir.
- Gruplar, verilen insan hakkı temasıyla ilgili bir afiş hazırlar.
- Afişte, insan hakkının önemi ve yaşamda nasıl korunabileceği gösterilmelidir.
- Gruplar, hazırladıkları afişleri sınıfla paylaşır.

Tartışma

Öğretmen, öğrencilere sunulan afişler hakkında sorular sorarak tartışma başlatır. Öğrenciler, farklı insan hakları hakkında düşüncelerini ve fikirlerini paylaşır.

Farklılıklara saygı göstermek kapsayıcı bir sınıf ortamında niçin önemlidir?

Değerlendirme

Öğrencilere farklılıklara saygı ve insan hakları temelinde izledikleri filmler, okudukları kitaplar, haberler sorulur; anlatmaları istenir ve bununla ilgili sınıfta farkındalık yaratılır.

Uyarılama

Fiziksel güçlük yaşayan öğrenciler afiş hazırlama kısmında zorlanırsa sunum kısmında görevlendirilebilir. Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler yazılı sunum konusunda zorlanırsa görsellerle anlatıma yönlendirilebilir.

PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ ETKİNLİKLERİ

PROBLEMİ NASIL ÇÖZERİM?

Etkinlik Adı

Problemi Nasıl Çözerim

Öğrenme Hedefi

Grupla problem çözme becerisini geliştirir.

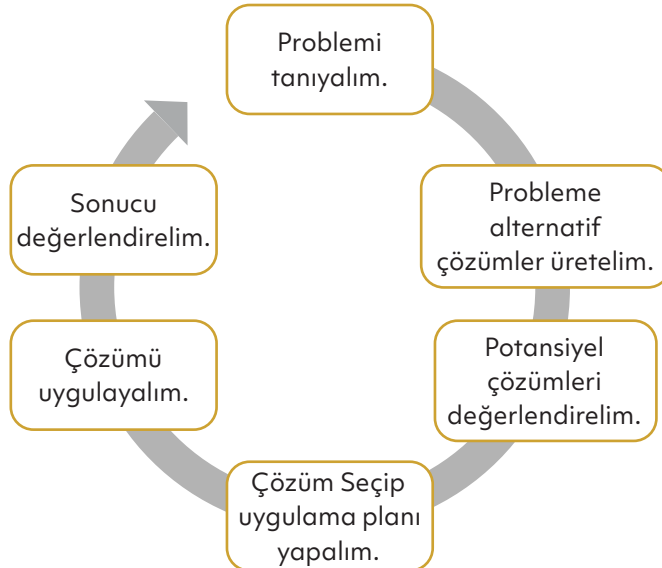
Bilgilendirme

Öğretmen: "Şimdi sizinle problem çözme ile ilgili bir etkinlik yapacağız." der.

Uygulama / Canlandırma

Öğretmen: "Yaşamımız boyunca birçok problemle karşılaşırız. Karşılaştığımız problemlere her zaman bireysel çözümler bulmak uygun değildir. Mesela sınıfta ya da okulda yaşadığımız bir sorunu tek başımıza çözemeyiz. Çünkü biz burada bir grubuz. Probleme bulacağımız çözüm ve çözümü uygulamamız birlikte hareket etmemizle mümkün." der.

"Şimdi sizinle bir uygulama yapacağız. Şemada problem çözme basamakları yer alıyor. Sınıfımız üç gruba ayrılacak ve üç farklı problem senaryosuna göre probleme grup arkadaşlarıyla birlikte çözümler bulmanızı istiyorum" der.

Senaryo 1:

Ece, kimya derslerinde sınıftan laboratuvara ulaşmakta, malzemeleri dolaptan tezgâha yerleştirmekte ve ortamdaki aletleri kullanmakta zorluk çekmektedir. Materyallerin yoğun olduğu alanlarda Ece dengesini sağlayamamakta ve etrafa çarpmaktadır. Ece'nin derse erişimini artırmak için neler yapılabilir?

Senaryo 2:

Mehmet okuma yazma becerisi olmasına rağmen edebiyat dersindeki bazı metinleri okurken zorlanmaktadır. Özellikle sınıf içinde sesli okuma yapmaktan çekinmekte hatta bu derse katılırken kaygı duymaktadır. Sınıf arkadaşlarının bazı tepkileri Mehmet'i üzmektedir. Mehmet'in derse katılımı için ne yapılmalıdır?

Senaryo 3:

Ceyda arkadaşlarıyla konuşurken onlara yakın mesafede olmayı tercih etmekte ve konuşan kişinin yüzünü gördüğünde konuşulanları daha iyi anlamaktadır. Ayrıca sözel yönergeleri anlamada güçlük çekmektedir. Sınıfça yapılacak olan tiyatro etkinliğinde tüm sınıf görev alacaktır. Ceyda bu etkinlikte görev alacağı için kaygılıdır. Sizce bu etkinlikte Ceyda'ya kendisini gruba ait hissedeceği ve mutlu olacağı nasıl bir görev verilmelidir?

Sınıftaki üç grup da farklı senaryolar için problemi tanımlama, alternatif çözümler üretir. Çözümlerin olumlu ve olumsuz yönleri konuşulur.

Tartışma

- Problemi tanımlamak önemli midir? Neden?
- Probleme alternatif çözümler bulmanın yararı nedir?
- Çözümlerin olumlu / olumsuz yönlerini grup olarak belirlemek niçin önemlidir?
- Seçilen çözümde tüm grup üyeleri görev alıyor mu?

Değerlendirme

- Öğretmen, "*Bu örnekler okullarımızda yaşanması mümkün olan durumlardır. Sınıf/okul olarak biz bir ekibiz. Her öğrenci için kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmamız için problemleri birlikte belirlemeli ve birlikte çözüm yolu bulmalıyız.*" der.
- Sınıfımızda veya okulumuzda çözmemiz gereken problemler olduğunu düşünüyor musun? Evet ise senin çözümün ne olur?
- Öğrencilerin cevaplarına göre bir sorun ağacı oluşturulur ve seçilen dalların çözümleri değerlendirilir.

Uyarılma

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için problem çözme basamaklarını kontrol listesinde işaretleme gibi yapabilecekleri görevler verilebilir.

Görmede güçlük yaşayan öğrencilere problem çözme basamakları punto büyütülerek sunulabilir

Okumada güçlük yaşayan öğrenciler için senaryoları seslendirmesi için akran görevlendirilmesi yapılabilir.

KÖPRÜ

Etkinlik Adı

Köprü

Öğrenme Hedefi

Problem çözme becerisini geliştirir.

Bilgilendirme

"Problemler insanları geliştiren ve olgunlaştıran, kurumları dayanıklı ve güçlü kılan kritik virajlardır. Virajlar en az kayıpla atlatıldığı sürece hedefe ulaşılabilir ve ancak sorunlara bu şekilde yaklaşıldığı sürece problemler yönetilebilir."

Hepimiz zaman zaman birtakım problemlerle karşılaşırız.

Karşılaştığınız problemleri düşünün. Bu problemlere çözüm üretirken destek alıyor musunuz ya da problem yaşayan birine siz destek oluyor musunuz?

Öğrencilerin bireysel/grupla problem çözme becerilerini tartışmaları beklenir ve ardından uygulama kısmına geçilir.

Uygulama / Canlandırma

Öğretmen: *"Şimdi sizlerden grup olarak bir köprü oluşturma görevi isteyeceğim. Bu süreçte birtakım problemler yaşayabilirsiniz. Problemleri çözmek için gruptaki herkes çözüme dahil olmalı."* der.

Materyal: Atık malzemeler (gazete kağıdı, karton vb.), yapıştırıcı, ağırlık (madeni para, bilye, silgi vb.)

1. Grup kurma: Sınıf eşit sayıda gruplara ayrılır. Her grupta en az 3 kişi olmalıdır.
2. Görev paylaşımı: Gruplardan dayanıklı ve ağırlıkları taşıyacak kapasitede belirli bir uzunlukta dayanıklı bir köprü yapmaları istenir. Bu görev için belirli bir süre sınırı vardır.
3. Malzemeler dağıtılır: Her gruba aynı miktarda malzeme dağıtılır.
4. Planlama: Gruplara köprülerini nasıl yapacaklarını planlamaları için bir süre verilir. Köprülerinin tasarımını belirlemelerine, görevlerini paylaşımlarına olanak tanınır. Gruptaki her üyenin görev almış olması önemlidir.
5. Tasarım: Gruplara belirli bir süre köprülerini inşa etmeleri için zaman verilir.
6. Deneme: Süre dolduktan sonra her grubun köprüsünü test etmek için ağırlık köprüünün üzerine yerleştirilir. Ağırlık düzenli olarak artırılır ve köprüünün yük taşıma kapasitesi ölçülür.
7. Değerlendirme: Her grubun köprüsü test edildikten sonra, grup üyelerine köprülerinin dayanıklılığı, tasarımı ve performansı hakkında dönüt verilir. Öğrencilerden hangi stratejilerin işe yaradığını, takımın görev paylaşımı ve rollerini anlatmaları istenir. En dayanıklı, yaratıcı ve estetik köprüyü yapan gruplar tebrik edilir.

Tartışma

- Bu köprü tasarımında grup olarak güçlü yanınız neydi? Neden?
Örneğin gruptaki a kişinin tasarım yeteneğiyle sağlam bir köprü, gruptaki b kişinin resim yeteneğiyle estetik bir görüntü vb. elde edildiği belirtilir.
- Birbirinizi desteklemek çalışmanıza ne gibi katkılar sağladı?

Değerlendirme

- Tasarladığınız köprüler için yıkıcı etkenler neler olabilirdi? Bunu engellemek için nasıl önlemler aldınız?
- Bu köprüyü sosyal hayatınıza benzettiğinizde yıkıcı etkenler neler olabilir? Sosyal ilişkilerinizi yıkıcı etkenlerden korumak için nasıl önlemler aldınız?

Uyarılama

Fiziksel güçlük yaşayan öğrencilere görev verilirken kas becerilerine uygun görevler verilebilir ya da sunum görevi verilebilir.

Görmede güçlük yaşayan öğrencilere görev verilirken bireysel özelliklerine (büyük parçalarla tasarım vb.) uygun tasarım görevleri ya da sunum görevi verilebilir.

TOPLUMSAL SORUMLULUK ETKİNLİKLERİ

TOPLUMSAL SORUMLULUK MACERASI

Etkinlik Adı

Toplumsal Sorumluluk Macerası

Öğrenme Hedefi

Toplumsal sorumluluk bilinçleri artar.

Topluma katkıda bulunmanın önemi hakkında farkındalıkları gelişir.

Ekip çalışması becerileri gelişir.

Bilgilendirme

Öğretmen, "*Şimdi sizlerle toplumsal sorumlulukla ilgili bir etkinlik yapacağız.*" der.

Uygulama / Canlandırma

1. AŞAMA (1 Hafta Önce)

- Öğrencileri eşit sayıda gruplara ayırın. Her takımın bir kaptanı olsun ve takımların adını belirlemelerini sağlayın.
- Gruplara önceden hazırlanmış bir görev kartı rastgele verilir. Her bir görev kartı, takımlara yapmaları gereken belirli bir toplumsal sorumluluk görevini tanımlar. Görevler arasında çevre temizliği, yaşlılarla vakit geçirme, sokak hayvanlarına yardım etme vb. bulunabilir.
- Gruplar seçtikleri görev kartlarındaki görevleri yerine getirmek için yapılacak işleri içeren bir çalışma planı hazırlar.
- Hazırlanan plandaki her bir faaliyeti yerine getirebilmek için görev dağılımı yaparlar.
- Her grup bir hafta içinde yaptıklarını fotoğraflayarak bir anı afişi hazırlar.

2. AŞAMA (1 Hafta Sonra)

- Gruplar toplumsal sorumluluk kapsamında yaptıkları çalışmalarını anlatan anı afişlerini sınıfa getirirler ve gönüllü gruplardan başlayarak afiş üzerindeki fotoğraflardan bu konuda neler yaptıklarını tüm gruba anlatırlar.
- Çalışmalara ilişkin kullandıkları materyaller ya da ürünler varsa onları da sınıfa getirerek arkadaşlarıyla paylaşırlar.

Tartışma

- Her bir görev grubun sunumları tamamlanınca öğretmen aşağıdaki soruları sorar.
- Çalışma planını oluştururken ve faaliyetleri planlarken nasıl bir hazırlık yaptınız? Kimden ve nasıl destek aldınız?
- Çalışmayı yapacağınız yer ya da faaliyetleri belirlerken neler yaşadınız?
- Çalışmayı yürütürken ne tür zorluklar yaşadınız? Bu zorlukları aşmak için neler yaptınız?
- Çalışmaları yaparken başınızdan geçen ilginç bir olay oldu mu?

Tüm grupların yaptıkları sunumlar tamamlandıktan sonra sınıfın tamamına şu sorular sorularak tartışma sürdürülür:

- Toplumsal bir görevi yerine getirmek için farklı bir kurumda olmak nasıldı? Neler hissettiniz? İlk defa görmekten dolayı şaşırdığınız bir şey oldu mu?
- Toplumsal bir görevi yapmak ve tamamlamak noktasında kendinizde keşfettiğiniz yeni bir yönünüz ya da kullandığınız yeni bir beceriniz oldu mu?
- Toplumsal konulara duyarlılık ve bu konudaki sorumluluklar konusundaki düşünceleriniz nelerdir?
- Bu tür çalışmalara devam edebilmek için ne tür girişimlerde bulunabilirsiniz?
- Toplumsal sorumluluk kapsamında yer almak için yaşıtlarınıza önerileriniz neler olabilir?

Soruları öğrencilere yöneltilir ve tartışılır.

Değerlendirme

Öğretmen, öğrencilerden etkinlik hakkındaki düşüncelerini içeren kısa bir metin hazırlamalarını ister. Afişlerle birlikte bu yazılar okulun görünür bir yerinde hazırlanan sergi alanında sergilenir.

Uyarılama

Görmede güçlük yaşayan öğrenci için ikili gruplar hâlinde akran desteği sağlanarak etkinlik yapılabilir. Bilişsel güçlük yaşayan öğrenci için faaliyetlerin yerine getirilmesinde akran desteği sağlanabilir. İşitmede güçlük yaşayan öğrenciler için sunumlar yazılı hale getirilebilir.

Tartışma

- Hayatındaki dönemleri bir zaman çizelgesine aktarmak nasıl bir deneyimdi?
- Kişisel zaman çizelgeni oluştururken fark ettiğin yeni durumlar oldu mu?
- Oluşturduğun çizelgeye gelecekle ne gibi durumlar eklenebilir?
- Planlı ve organize olmanın avantajları ve dezavantajları neler olabilir?

Soruları öğrencilere yöneltilir ve tartışılır.

Değerlendirme

Öğretmen, *"Şimdi de ders öncesi, ders anı ve ders sonrasını kapsayan bir çizelge oluşturunuz. Açıklama kısımlarına kişisel olarak neler yaptığınızı detaylıca yazınız."* diyerek öğrencileri görevlendirir.

Oluşturulan çizelgeler sınıf ile paylaşılarak ortak ve farklı noktalara değinilir. İdeal bir ders zaman çizelgesi tüm sınıfın katılımı ile tahtaya çizilerek oluşturulur.

Uyarlama

Görmede güçlük yaşayan öğrenci için zaman çizelgesinin boyutu öğrencinin özelliğine göre seçilebilir ya da öğrencinin zaman çizelgesini sözel olarak paylaşması istenebilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenci için uygulama ve değerlendirme aşamasında küçük grup çalışması tercih edilerek akran desteği ile etkinlik tamamlanabilir.

İNSANDAN NESNE

Etkinlik Adı

İnsandan Nesne

Öğrenme Hedefi

Esneklik ve uyum becerilerinin önemini fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen: "*Şimdi sizinle esneklik ve uyum becerileri üzerine bir etkinlik yapacağız.*" der ve uygulama kısmına geçer.

Uygulama / Canlandırma

1. Öğrencilerden en az 5-6 kişilik gruplar oluşturmaları istenir.
2. Bu öğrencilerin el ele tutuşmaları ve etkinlik sırasında da hiç bırakmamaları gerektiği kuralı açıklanır.
3. Gruplar sınıf içerisinde birbirinden farklı noktalarda konumlara geçer ve öğretmenin yönlendirmesini bekler.
4. Öğretmen gruplara hareket ve yönelim becerilerini kullanarak istenen şekilleri oluşturmaları istenir.
*"Sandalye şeklini oluşturalım
 Bank şeklini oluşturalım
 Vazo şeklini oluşturalım.
 Kitap şeklini oluşturalım.
 Fincan şeklini oluşturalım."*
5. Öğrencilerden aynı anda şekilleri oluştururken ilk tamamlayan, istenen şekle en uygun tasarımı yapan gruplar takdir edilir.

Tartışma

- Arkadaşlarınızla birlikte bir nesnenin şeklini oluşturmak nasıl bir deneyimdi?
- Bu etkinliğin sizin için kolay ve zor yanları neler oldu?
- Sizce esneklik nedir?
- Neden esnek olmak önemlidir?
- Değişime nasıl uyum sağlayabiliriz?
- Esneklik becerilerimizi nasıl geliştirebiliriz?

Soruları öğrencilere yöneltilir ve tartışılır.

Değerlendirme

Öğretmen, "Peki konuştuğumuz bu esneklik becerilerinin iletişimde olduğu ve olmadığı durumları düşünelim. Neler olabileceğini iki farklı başlık altında tahtaya yazalım." der ve öğrencilerin iletişimde esneklik üzerine fikirlerini paylaşımları için teşvik edilir.

Uyarılama

Görmede güçlük yaşayan öğrenci için oluşan nesne şekilleri sesli olarak tasvir edilebilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için kurallar tek tek uygulamalı olarak açıklanabilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler için dokunma hassasiyetleri varsa etkinliğin ilk kuralı olan birbirine dokunma kısmında ortak bir ip, kâğıt vb. tutma gibi düzenleme yapılabilir.

İNSAN BİNGOSU

Etkinlik Adı

İnsan Bingosu

Öğrenme Hedefi

İletişimde etkileşimi arttırmanın olumlu sınıf ortamına katkı sağladığını fark eder.

Bilgilendirme

Öğretmen: "Şimdi sizinle arkadaşlarımızla etkileşimde olacağımız etkinlik yapacağız." der ve uygulama kısmına geçer.

Uygulama / Canlandırma

İSİM	İSİM	İSİM	İSİM	İSİM
İSİM	İSİM	İSİM	İSİM	İSİM
İSİM	İSİM	İSİM	İSİM	İSİM
İSİM	İSİM	İSİM	İSİM	İSİM

Öğretmen, öğrencilerden aşağıdakine benzer, sınıftaki öğrencilerin isimlerinden oluşan bir bingo kartı hazırlamalarını ister. İsimler yazıldıktan sonra altında bir, iki cümle sığacak kadar boşluk bırakılmalıdır.

Kartlar hazırlandıktan sonra öğretmen, "Şimdi sınıf içerisinde elimizde hazırladığımız bingo kartları ve kalemle serbest dolaşacağız. Amacımız, yazdığımız isimlerle ilgili kişisel bilgiler toplamak ve kâğıtlarda isimlerin altına yazmak. Arkadaşlarıyla ilgili bilgileri ilk toplayan ve elindeki kağıda yazan kişi 'Bingo' diye bitirdiğini belirtsin." diyerek öğrencileri yönlendirir.

(Oyun, birinci belirlenecek şekilde ya da ilk üç/beş/on kişi belirlenecek uyarlanarak oynanabilir.)

Tartışma

- Bu etkinliğe katılmak nasıl bir deneyimdi? Etkinlik sırasında sınıf ortamımız nasıldı?
- Arkadaşlarınızla ilgili bilmediği bir özelliği öğrenen oldu mu?
- Kısa sürede birçok arkadaşınızla etkileşim kurmanın olumlu ve olumsuz yanları nelerdi?
- Bu etkinlikten sonra sınıf ortamındaki ilişkilerinizde bir değişim olacağını düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız neler olabilir?

Soruları öğrencilere yöneltilir ve tartışılır.

Değerlendirme

Öğretmen, öğrencilerden hazırladıkları kartlarda arkadaşlarına ait olarak yazdıkları bilgileri tekrar okumalarını ve kendilerinde de aynı özelliğin bulunduğunu düşünüyorlarsa o özelliği işaretlemelerini ister. İşaretlemeler yapıldıktan sonra öğrencilerin, arkadaşları ile ortak noktalarını sınıfla paylaşması istenir.

Uyarlama

Görmede güçlük yaşayan öğrenci için daha büyük bir bingo kartı hazırlanabilir. Öğretmen öğrenciye yazma konusunda destek sağlayabilir.

İşitmede güçlük yaşayan öğrenci için sınıf içerisindeki etkinlik sırasında oluşabilecek gürültülü durumlar için tüm sınıfa sessizce devam etme konusunda hatırlatmalar yapılabilir.

Bilişsel güçlük yaşayan öğrenciler varsa sınıfta etkinliğe başlamadan önce bütün sınıfla örnek sorular paylaşılabilir. (En sevdiğin renk nedir?, En sevdiğin hayvan nedir?, Nerelisin?, Hobilerin neler?, Evcil hayvanın var mı? vb.)

- Çitil, M. (2016). Üstün yetenekli öğrencilere sunulan olumlu davranışsal destek temelli problem davranışları önleyici sınıf yönetimi uygulamaları: Eylem araştırması (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çitil, M., & Ataman, A. (2018). İlköğretim çağındaki üstün yetenekli öğrencilerin davranışsal özelliklerinin eğitim ortamlarına yansımaları ve ortaya çıkabilecek sorunlar. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38(1), 185-231.
- Çitil, M., & Akçayır, İ. (2019). Özel yeteneklilerde davranış ve sınıf yönetimi. Milli Eğitim Bakanlığı (Ed. Kılıç, O. & Çitil, M.), 1(223), 184-220.
- Metin, N., Şahin, S., & Işıtan, S. (2008). Özel gereksinimli çocukların bağımsız yaşam becerilerinin değerlendirilmesi. 18. Ulusal Özel Eğitim Kongresi Kitabı (s. 111-130). Konya. (Sözlü bildiri)
- Özkubat, U., Sanır, H., Töret, G., & Babacan, A. (2016). Yetersizlikten etkilenmiş olan çocukların sosyal kabullerini sağlamada kaynaştırmaya hazırlık etkinliklerinin etkisi. Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi, 2(3), 211-232.
- Smith, M. B. (1968). Attitude change. In D. L. Sills (Ed.), International encyclopedia of the social sciences (Vol. 1, No. 17, pp. 458-467). New York: The Macmillan Company and the Free Press.
- Sucuoğlu, B. (2006). Yeni ilköğretim programları ve öğretmen yeterlikleri ışığında etkili kaynaştırma uygulamaları. Ekinoks Yayınları: Ankara.

